

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**İLERİ DÜZEY YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ZORLANDIKLARI
KÜLTÜREL DİL UNSURLARININ TESPİTİ VE SINIFLANDIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice SEYMEN

**ÇANAKKALE
Haziran, 2014**

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

**İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Kültürel Dil Unsurlarının
Tespiti ve Sınıflandırılması**

Hatice SEYMEN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOK

Çanakkale
Haziran, 2014

Taahhütname

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Kültürel Dil Unsurlarının Tespiti ve Sınıflandırılması” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

18/07/2014

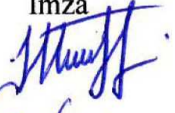
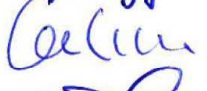

Hatice SEYMEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Hatice SEYMEN tarafından hazırlanan çalışma, 27.06.2014 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve [Yüksek Lisans] tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10048424

	Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza
Danışman	Yrd. Doç. Dr.	Mehmet TOK	
Üye	Prof. Dr.	Aziz KILINÇ	
Üye	Yrd. Doç. Dr.	Bülent Baki TELEF	

Tarih:.....**26.08.2014**.....

İmza:..........

Doç. Dr. Ajda KAHVECİ

Enstitü Müdürü

Önsöz

Günümüz dünyasında dil öğrenmek bireyler açısından kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Gelişmiş ülkeler, bireylerin ihtiyaçlarına bağlı olarak dil öğretimine büyük önem vermektedirler. Bu önem, sadece dil öğretimi değil aynı zamanda kültür öğretimi anlamına da gelmektedir. Dilde bir milletin bütün bir hayatın izlerini görmek mümkün olmaktadır. Bu nedenle dil öğretiminde kültürel unsurlar bir zorunluluk olarak yerini almaktadır.

Özellikle eğitim amacıyla ülkemize gelen yabancı uyruklu öğrenciler, birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. TÖMER kurslarından sonra öğrencilerin istenilen düzeyde bir dil seviyesine ulaştığını söylemek pek mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla yabancı uyruklu öğrenciler için lisans ya da lisansüstü düzeyde dil öğrenimi sosyal hayat içerisinde aktif olarak devam etmektedir. Dilin kültür boyutu, sosyal bağlamı ve iletişim temeli düşünüldüğünde dil öğretiminde bütün bu unsurların yansımalarının yer alması gerektiği açıktır. Bu çalışmada ileri düzey yabancı uyruklu lisans öğrencilerin sosyal ve kültürel bağlamda derledikleri dil kullanımları analiz edilmiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar onların görüşlerinden de yararlanılarak yorumlanmış ve alan yazındaki diğer çalışmalara bakılarak tartışılmıştır.

Çalışmanın Yabancılara Türkçe öğretimine katkı yapacağını umarak yüksek lisans ders sürecinde ve tezin her aşamasında rehberlik yapan, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına ilişkin bakış açımı genişleten, tezin başından sonuna kadar motivasyonumu zirvede tutan ve çalışmayı büyük bir istekle yapmamı sağlayan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOK'a sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans ders aşamasında ve tez sürecinde gerek bilgilerini gerekse tecrübelerini benimle paylaşan değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Sait TÜZEL'e, Yrd. Doç. Dr. Mehtap Güneş ÖZDEN'e de teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Eğitim- öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen aileme ve ardımda manevi desteğini daima hissettiğim teyzeme ve değerli arkadaşlarım Nihal ve Ayşe'ye sonsuz teşekkür ederim.

Hatice SEYMEN
ÇANAKKALE

Özet

İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Kültürel Dil Unsurlarının Tespiti ve Sınıflandırılması

Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi ile yabancı dil olarak öğretimi birçok konuda benzerlik gösterse de temel bir konuda farklılık gösterir. İkinci dil ediniminde dilin sosyal bağlamı ve kültür boyutu ön plana çıkmaktadır. Çünkü ikinci dil ediniminde dil o kültürün içerisinde öğrenilir. Kurslarda görülen teorik bilgiler, gündelik hayat içerisinde sık sık kullanılır. Dolayısıyla ikinci dil edinenler, yabancı dil öğrenenlere göre çok daha avantajlı bir duruma gelmektedir.

Ülkemize gelen ve Türkçeyi ikinci dil olarak edinen yabancı uyruklu öğrenciler bütün bu avantajlarının yanında birçok sorunla karşılaşmaya devam etmektedirler. Bir yıl TÖMER’de öğrenim gören bu öğrenciler bundan sonraki öğrenimlerinde doğrudan dil öğretimi yapan bir kurumdan değil gündelik hayat içerisinde dillerini geliştirmeye devam ederler. Bu çalışmada ÇOMÜ’de öğrenim gören 10 yabancı uyruklu öğrencinin lisans düzeyinde karşılaştıkları dil kullanımlarının tespiti ve sınıflandırılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümde dil, dil edinimi, ikinci dil edinimi, dil-kültür ilişkisi vb. kavramlar açıklanarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Yine Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı, dil düzeyleri ve bu programın dil öğretimde kültüre verdiği önem, çok dillilik ve çok kültürlülük bağlamında ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde araştırmanın deseni olan durum çalışması (case study) açıklanmış, araştırmanın katılımcıları tanımlanmış, veri toplama araçları, veri toplama süreçleri ve araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliğine ilişkin bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın verileri, ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin lisans yaşantılarının 30 günlük bir zaman diliminde tuttıkları günlükler ve onlarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. 1 Mart-30 Mart tarihleri arasında öğrencilere yapılandırılmış günlükler verilmiş, gün içerisinde yaşadıkları ve anlamını zorlandıkları dil kullanımlarını düzenli bir şekilde not almaları istenmiştir. Günlüklerde toplanan verilerin daha anlamlı hale gelmesi için sürecin sonunda yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin günlüklerine 1165 ifade yansımıştır. Alan uzmanı üç kişi tarafından yapılan analizde öğrencileri anlam bakımından en çok zorlayan kullanımların deyimler (f= 458), kinaye (f=288), ad aktarması (f=166), ve tevriye (f=105) olmuştur. Bunların dışında öğrenciler, mübalağa, teşbih, kapalı istiare, irsal-i

mesel, teşhis, hüsn-i talil, tezat, tekrar, istifham, nida, tenasüp, açık istiare, ibham, lügaz gibi söz sanatları ile günlük hayatta karşılaşmışlardır. Bu durum, ikinci dil öğretiminde deyimler, atasözleri, kalıp sözlerin yanı sıra edebi dilden de yararlanmak gerektiğini ortaya koymuştur.

Yapılan görüşmelerde ise ileri düzey yabancı uyruklu öğrenciler, karşılaştıkları dil kullanımlarından hareketle, Türkçenin deyim zenginliğine sahip bulunduğu ve sürekli bunlarla karşılaştıkları, kinayeli dil kullanımlarının onları sıklıkla şaşırttığı, yanlış anlaşılmanın gülünç durumlara neden olduğu ve genel olarak da Türkçenin anlatım gücünün oldukça yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Kullanımları, Kültür, Söz Sanatları

Abstract

The Identification and Classification of Cultural Language Elements that Give Difficulties to Advanced Foreign Students

Although the teaching of Turkish as a second language and as a foreign language shows similarities in many areas, there is a major difference between them. The social contexts and cultural dimension of the language come to the fore if it is learned as a second language; because, the language is learnt in that culture as a second language. Thus, the people who have a second language are more advantageous than the other who learns the same one as foreign language.

The foreign students, who come to our country and learn Turkish as the second language, continue to encounter lots of problems in addition to these advantages. These students get language education from TÖMER for a year, and then continue to improve their language in their daily lives without having any language courses from a language institution in their educational life. In this study, it is aimed to identify and classify the language usage of 10 foreign undergraduate students in ÇOMÜ.

In the first part of the study, the conceptual framework was created by explaining some concepts such as language, language acquisition, second language acquisition, language-culture relationship and so on. In addition, the Common European Language Framework Programme was discussed in the context of the language levels and the importance given to the culture during language education, multilingualism and multiculturalism. In the second part of the study, the case study was explained, the participants of the study were introduced; and some information was given related to data collection tools, data collection processes, the reliability and validity of the research.

Data of the study is obtained from semi-structured interviews conducted with advanced foreign students and diaries that were kept for 30 days of their undergraduate lives. The structured diaries were given to the students between March 1st – 30th, and they were asked to note the linguistic performance, in which they had difficulties or had hard time to understand, on a regular basis. At the end of the period, semi-structured interviews were conducted in order to make the data collected from diaries more meaningful.

In the study, 1165 expressions were reflected into the diaries of advanced foreign students. According to the analyses conducted by three experts in the area, the most difficult expressions that give difficulties to the students are idioms (f= 458), allusion (f = 288), metonymy (f = 166) and double-entendre (f=105). Apart from these, students have faced some figures of speech in the daily life such as hyperbole, simile, metaphor, identification, kind assumption, proverbs, repetition, inquiry, interjection, symmetry, open metaphor, amphibology and riddles. This case has suggested that the literary language should be also used along with idioms, proverbs and expressions in the teaching of the second language.

In the interviews conducted, it has been indicated that the language of Turkish is rich in terms of the idioms and the advance foreign students always face these idioms, they are frequently surprised by the sarcastic use of the language and sometimes ridiculed by the misunderstandings and they also stated that Turkish has a high expression of power.

Keywords: Teaching Turkish as a Second Language, Linguistic Performances, Culture, Figures of Speech

İçindekiler

Önsöz.....	i
Özet	iii
Abstract	v
İçindekiler.....	vii
Tablolar Listesi.....	ix
Kısaltmalar Listesi.....	x
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi	3
Varsayımlar	4
Kapsam ve Sınırlılıkları	5
Tanımlar	5
Alanyazın Taraması.....	6
Kültür, Dil, Ana Dili, Yabancı Dil ve İkinci Dil Kavramları.....	6
Dil-Kültür İlişkisi ve Dil Öğretimi.....	8
Avrupa Dilleri Öğretimi Çerçeve Programı (ADÖÇ) ve Kültürel Unsurlar.....	13
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	17
İleri Düzey Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar.....	17
Dil Kullanımları ve Söz Sanatları.....	19
Bölüm II: Yöntem	26

Araştırmanın Modeli	26
Araştırmanın Çalışma Grubu	26
Veri Toplama Araçları	28
Öğrenci Kişisel Bilgi Formu.....	28
Yapılandırılmış Öğrenci Günlüğü.....	28
Görüşme.....	28
Verilerin Toplanması.....	29
Verilerin Analizi.....	29
Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği.....	30
Bölüm III: Bulgular ve Yorumlar.....	31
İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kültürel Bağlamda Anlamakta Zorlandıkları Dil Kullanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum	31
Öğrencilerin Anlamlandırmada Zorlandıkları Dil Kullanımlarının Sınıflandırılmalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	82
İleri Düzey Öğrencilerin Anlam Kurmada Zorlandıkları Dil Kullanımlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum	84
Bölüm IV: Tartışma, Sonuç ve Öneriler	87
Tartışma.....	87
Sonuç.....	89
Öneriler.....	90
Kaynakça.....	91
Ekler	97

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
1	Avrupa Dil Portfolyosunun Bölümleri ve İçeriği	14
2	ADÖÇ Temel Dil Becerilerinin İleri Düzey Yeterlilikleri	15
3	Katılımcıların Kişisel Özellikleri	27
4	Kırgız Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	31
5	Arnavut Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	40
6	Suriyeli Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	45
7	Nijeryalı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	50
8	Gürcistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	54
9	Etiyopyalı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	57
10	Çinli Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları	61
11	Türkmenistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları...	67
12	Yunanistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları.....	74
13	Hindistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları.	78
14	Öğrencilerin Zorlandıkları Dil Kullanımları ve Sıklıkları	82

Kısaltmalar Listesi

- ADÖÇ** : Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı
- f** : Frekans Sayısı
- ÇOMÜ** : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- ÖSYM** : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
- TDK** : Türk Dil Kurumu
- TÖMER** : Türkçe Öğretimi Uygulama Merkezi
- TYDÖ** : Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Bölüm I: Giriş

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın problemine ilişkin tanımlama ve açıklamalar, çalışmanın önemi, kapsam ve sınırlılıkları ile sayıtlara ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Problem Durumu

Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde kültürel unsurların fark edilmesi ve öğretilmesi dil öğretiminin temelini oluşturmaktadır. Diller, kültürlerin taşıyıcısı konumunda olduklarından dil öğretimi çoğu zaman kültür öğretimine denk görülmektedir. Çünkü milletlerin kültürlerinde olan unsurlar aynı anda dilde belirir. Kaplan (2010), kültürün, dil öğrenme de merkez durumunda olduğunu ve bir milletin dilinde, o milletin bütün bir hayat sergüzeştinin özünün saklı bulunduğunu belirtir. Bu nedenle, günümüzde bir dilin yabancı bir dil olarak öğretilmesinde kültür unsurunun temele alınması bir zorunluluk olarak görülür.

Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere göre daha avantajlıdır. Çünkü ikinci dil ediniminde o kültürün içinde bulunmak suretiyle dil öğrenilir. Yabancı dil öğretiminde ise farklı bir dili o kültür ortamında yaşamadan öğrenme çabası vardır. Örnek vermek gerekirse Türkçeyi Türkiye’de öğrenmek ikinci dil edinimi iken, Türkçeyi Nijerya’da öğrenmek yabancı dil öğrenme olarak adlandırılır. Bu durum, Türkçeyi Türkiye’de öğrenmeyi, kültür ortamlarını görmek ve iletişim kurmak bakımından avantajlı duruma getirmektedir.

Söz konusu durumu Brown (1994), ikinci dilin karakteristik özelliğinde genellikle büyük bir oranda dilin sosyal bağlamının etkili olduğunu açıklar. Ayrıca, ikinci bir dili öğrenmenin çoğu zaman ikinci bir kültürü öğrenmek anlamına geldiğini belirtir. Saville-Troike (2006, s. 109) ise ikinci dil edinimin söz konusu olduğu yerde sosyal bağlam ve

kültürün muhakkak dil öğretiminin içine dâhil edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle dil öğretiminde sosyal bağlam ve kültürün getirilmesi, dilimizdeki kullanımlara yabancı uyruklu öğrencilerin gözünden bakılmasını da gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin tamamen sosyal bağlamdan ve doğal yaşantılarından derledikleri dil kullanımlarının tespit edilmesi eğitim açısından da gerekli görülmektedir.

İleri düzeye gelmiş yabancı uyruklu öğrenciler dilimize ait birtakım unsurları anlamakta güçlük çekmeye devam ederler. Dile ait unsurların hemen hepsi kültürün bir yansımasıdır. Yapılan çalışmalar yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları en büyük sorunlardan birinin yeni bir kültürle karşılaşmanın oluşturduğu stres olduğunu ortaya koymuştur (bkz. Ercan, 1998; Aksu ve Fersun, 1986). Özellikle, deyimler, mecazlar, kinayeler, kalıplaşmış sözler, yöresel kullanımlar vb. dil unsurları öğrenciler için çoğu zaman anlama güçlüklerine neden olmaktadır. Çünkü bu dil kullanımları kültürle doğrudan ilişkilidir ve kelimenin temel anlamından oldukça farklı anlamlar içermektedir.

Çeçen (2007), yabancı uyruklu öğrencilere öncelikle kelimelerin temel anlamlarını daha sonra yan, terim ve deyim anlamlarının öğretilmesini dolayısıyla kelimelerin gerçek anlamlarıyla var olduğu deyimlerden başlayarak mecazî anlamlar taşıyan veya Türk kültürü, tarihi bilgisini gerektiren deyimlere geçilmesi gerektiğini belirtmektedir. Kültürümüzün yansımaları deyimlerin yanı sıra, kalıplaşmış ifadelerde, ad aktarmalarında, mübalağa, kişileştirme vb. söz sanatlarında sıklıkla görülmektedir. Bu nedenle kültürümüzün, ileri düzey yabancı uyruklu öğrenciler için dile yansımalarının tespitinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Bir dili öğrenmek sadece ana dildeki kavramların karşılığını hedef dilde bulmak değildir aynı zamanda o dili konuşan toplumun düşünce yapısını ve kültürünü de bilmektir (Ozil, 1991; Demir ve Açık, 2011). Dolayısıyla yapaylıktan uzak mümkün olduğu kadar doğal ve yaşayan dilin unsurlarının ele alınması bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Kültür unsurlarının bazen anlaşılması oldukça zordur. Bu açıdan yabancı uyruklu öğrenciler için kültürün tam olarak bilinmediği durumlarda dil kullanımları zorlaşmaktadır. Bölükbaş ve Keskin (2010), kültürel unsurların aktarılmasında yaşanan sıkıntıların iletişim kurmayı da zorlaştırdığını bu durumun da bazen gülünç bazense ciddi problemlere yol açabileceğini belirtmektedirler. Bu çalışmada ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin yaşantılarında karşılaştıkları kültürel dil unsurlarının tespiti yapılmaya çalışılmış ve bu zorluklar sınıflandırılarak Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimin de ne sıklıkta yer verilmesinin gerekliliği ortaya konulmak istenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Her milletin kültürü, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, ikilemeler, kinayeler vb. söz sanatları yolu ile dilde yerini bulur. Bu çalışmanın amacı, ikinci dili Türkçe olarak öğrenen öğrencilerin kültürel durumlara bağlı olarak zorlandıkları dil kullanımlarını tespit etmektir. Bu bağlamda şu sorulara cevap aranacaktır:

1. İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel bağlamda anlamakta zorlandıkları dil kullanımları nelerdir?
2. Öğrencilerin anlamlandırmada zorlandıkları dil kullanımları nasıl sınıflandırılmaktadır?
3. İleri düzey öğrencilerin anlam kurmada zorlandıkları dil kullanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bir dilin ileri düzeyde öğrenilebilmesi için o dile ait kültürel unsurların, düşünce biçimlerinin o dili öğrenen öğrenciler tarafından kavranmasını gerekli kılmaktadır. Her dilin kendisine özgü gerek yapısal gerekse anlamsal birtakım özellikleri vardır. Çoğu zaman bunların bir nedeni yoktur. Dil yıllar içinde o toplumdaki bireyler tarafından işlene işlene bu kullanımları meydana getirmiştir. Türkçenin kültürel unsurlarının ileri düzeydeki yabancı

uyruklu öğrenciler tarafından, onların bakış açısıyla tespit edilmesi çalışmayı önemli kılmaktadır.

Bir dili ana dili olarak kullanan kişiler, o kültürün içerisinde çoğu zaman üzerinde düşünmeden bazı dil yapılarını kullanırlar. Gündelik hayatta ya da edebi metinlerde akıcı bir şekilde okunan ve anlamı üzerinde hiç düşünülmeyen binlerce dil kullanımı vardır. Ancak bu zenginlikler yabancı uyruklu öğrenciler için oldukça zor durumları beraberinde getirmektedir. Türkçeyi yabancılara öğretirken çoğu zaman kendi bakış açımız ile oluşturduğumuz ders kitapları ve materyaller işlevsel olmayabilmektedir. Çalışma, yabancı uyruklu öğrencilerin gözünden kültürel unsurların dile yansımalarını tespit etmesi bakımından önemlidir.

Akpınar ve Açık (2010), dil öğrenme-öğretme sürecinde deyim ve atasözlerini kullanma gerekliliğini yabancı dil öğretiminin genel ilkeleri ve ADÖÇ bağlamında ortaya koymuşlar ve Dil Gelişim Dosyasının A1, A2, B1, B2, C1, C2 düzeyleri için belirlediği ölçütlere göre bir değerlendirme yapmışlardır. Araştırmada deyim ve atasözlerine ilişkin kelime sıklığı araştırmalarının olmamasının eksikliği hissedilmiştir. Bu nedenle alanda çalışmalara dayanak oluşturması bakımından yazılı ve sözlü iletişimde kullanılan sözcüklerin, deyim ve atasözlerinin belli aralıklarla taranması ve bulguların alanda çalışmalarda kullanılması zorunlu olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Bu nedenle nitel olarak desenlenen bu çalışmada öğrencilerin doğrudan zorlandıkları dil kullanımlarının günlük hayatlarına bağlı olarak tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Varsayımlar

Bu çalışmada;

1. Öğrencilerin, verilerin toplanması sırasında, kullanılan kişisel bilgi formuna ve görüşmelerdeki sorulara hiçbir etki altında kalmadan içtenlikle ve objektif bir şekilde cevap verdikleri öngörülmüştür.

2. Çalışmanın katılımcı grubunu oluşturan 10 yabancı uyruklu öğrenci bir yıl TÖMER’de öğrenim gördükten sonra eğitim fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim görmeye başlayan öğrencilerden seçilmiştir. Bu nedenle öğrenciler için ayrı bir başarı testi uygulanmadan Türkçe dil düzeyleri ileri seviye olarak kabul edilmiştir.

Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu araştırma:

1. Araştırmanın örneklemi 2013-2014 Eğitim- Öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde farklı bölümlerde öğrenim gören 10 yabancı uyruklu öğrenci ile sınırlıdır.
2. Öğrencilerin dil kullanımlarında yaşadıkları zorlukları günlüklerine kaydetme süreci 30 gün ile sınırlandırılmıştır.
3. Öğrencilerin günlüklerinde yer verdikleri dil kullanımları anlamlandırmakta zorlandıkları cümleler ve kelimeler ile sınırlıdır.
4. Araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, literatür tarama ve alan araştırmasında elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

Tanımlar¹

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı: Avrupa Dillerinin öğretimini belirli bir çerçeve çizerek düzenleyen Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümünün hazırladığı program.

Dil düzeyi: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına göre öğrencilerin A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 olmak üzere yeterliliklerini standart haline getirmiş altılı düzey.

Mecaz: Bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz.

Deyim: Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir.

¹ Söz sanatları ile ilgili tanımlamalar TDK Türkçe Sözlük’ten alınmıştır.

Kalıplaşmış sözler: Gündelik dilde belirli durumlarda kullanılması adet olmuş sözler.

Alanyazın Taraması

Bu bölümde, araştırmanın problem durumuna ve araştırma sorularına bağlı olarak kavramsal çerçeve oluşturulacaktır.

Kültür, Dil, Ana Dili, Yabancı Dil ve İkinci Dil Kavramları. Çalışmanın temelini oluşturan kültür, dil, ana dili, yabancı dil öğretimi vb. kavramlar alan yazın taranarak bu bölümde tanıtılacaktır. Bu kavramlar çalışmanın sağlam bir zemine oturması bakımından önemlidir. Çalışmada seçilen örneklemdaki katılımcılar Türkçeyi Türkiye’de öğrenen öğrencilerdir. Bu nedenle, bu öğrenciler için dil kavramından önce onların karşısına çıkan daha geniş bir kavram olarak “kültür”ün yer aldığı görülmektedir.

Kültür, kelimesi Latince kökenli olup tarım anlamına gelse de günümüzde önemli bir terim olarak anlamını sosyolojik anlamda genişletmiştir. "Kültür" kelimesinin sosyolojik anlamı, bir topluluğun tüm yaşam biçiminin ifadesidir (Tezcan, 1985, s. 82). Kültür teriminin en yaygın tanımlamalarından birini İngiliz Antropolog E. B. Taylor yapmıştır. Taylor, kültürün toplumun bir üyesi olarak, insanoğlunun öğrendiği (kazandığı) bilgi, sanat, gelenek-görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütün olduğunu belirtmektedir (akt. Demirel, 2012, s. 7-8).

Güvenç’e (2001, s. 101) göre ise kültür: “Toplum, insanoğlu, eğitim süreci ve kültürel muhteva gibi değişkenlerin ve bunlar arasındaki karmaşık ilişkilerin bir işlevidir.” Aslında kültür bu tanımlamadan da anlaşılacağı üzere birçok unsurun oluşturduğu karmaşık bir ilişkidir. Bütün bu ilişkiler yumağına verilen genel anlam kültür olarak karşımıza çıkmaktadır. Cemil Meriç bu nedenle kültürün hava gibi olduğunu belirtir. Her yanımızı sarar ancak tutamayız şeklinde ifade eder (akt. Kılınç, 2013).

Gökalp ise kültür ile medeniyet kavramlarını birbirinden ayırmış ve hars kelimesini kültürün yerine kullanmayı tercih etmiştir. Ona göre hars, bir milletin dinsel, ahlâksal, hukuksal, akılsal, estetiksel, dilsel, ekonomik ve teknolojik yaşamlarının ahenkli bir bütünüdür. Kültürü ulusal; medeniyeti ise uluslararası görmektedir. Kültüre ait özellikler taklit edilemez, bir ulustan diğerine aktarılamaz, medeniyete ait özellikler ise taklit edilebilir ve bir ulustan diğerine aktarılabilir (Bahar, 2005, s. 65).

Dil kelimesinden önce kültür kelimesini almamızın nedeni kültürün dilden daha geniş bir çerçeve çizmesidir. Dil, kültürün altında ancak ona denk ya da eş değer kabul edilebilecek bir terimdir. Dil ile ilgili günümüze değin birçok araştırmacı tanımlamalar yapmıştır. Bunlardan dilin farklı niteliklerini öne çıkaran birkaç tanım vereceğiz:

“Dil, uzun bir zaman içerisinde ve çeşitli tarih, coğrafya ve kültür şartları altında meydana gelmiş; içtimai yönü ağır basan tabii (canlı) bir varlıktır.” (Timurtaş, 1980: 35).

“Dil, düşüncenin evidir.” (Heidegger)

“Dil, kâinatın kalbimize nakşettiği plandır.” (Necip Fazıl Kısakürek)

Tanımlamalara bakıldığında dilin düşünce ve duyguların ortaya konması ve kültürün aktarılmasında oynadığı rol ortaya çıkmaktadır. Dilin öğretimi ile birlikte dil ile ilgili kavramlar da çeşitlenmektedir. Ana dili, yabancı dil, çok dillilik, ikinci dil gibi birçok terimle karşılaşılmaktadır.

Ana dili, dilbilim sözlüklerinde daha çok “çevrenin dili olarak” benimsenmektedir (Aksan, 2004, s. 171). Yani “ana” kavramının yanında yakın çevreden edinilen dil anlamında olduğu vurgulanmaktadır. Aksan (1979, s. 50) ana dilin, bağlı olduğu toplumun geçmişten geleceğe bütün değerlerini kuşattığını ve bu dilin iç ve dış yapısının o milletin hayatıyla, zihniyetiyle sıkı sıkıya ilişkili olduğunu vurgular.

Yabancı dil öğretimi, ana dilini edinmiş bireylerin farklı bir dili öğrenme sürecidir. Yağmur (2013, s.182), yabancı dili, bir ülkede yaşayan halk tarafından geleneksel olarak konuşulmayan ve farklı amaçlarla sonradan öğrenilen dil olarak tanımlamıştır. Farklı bir ülke halkının Türkçeyi öğrenmesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsamında ele alınmaktadır. Yabancı dil genellikle öğretim yoluyla elde edilen dildir. Ülkenin ana dilinin konuşulduğu ve kültürün hâkim olduğu bir yerde öğretim ortamlarında farklı bir dilin öğretilmesi söz konusudur.

İkinci dil kavramında ise “öğretim”den ziyade edinim (acquisition) kelimesi alan yazında daha çok kullanılmaktadır (second language acquisition). Çünkü ikinci dil ediniminde bireylerin ana dillerinden sonra farklı bir dili kendi kültür ortamı içerisinde edindikleri görülmektedir. Örneğin, bir Afrikalı öğrencinin Türkiye’ye gelerek Türkçe öğrenmesi onun için aynı zamanda ikinci dil edinim sürecidir. Yağmur (2013, s. 182), çocukların ilk dört yıldan küçük yaşta edindikleri dillerin de ikinci dil edinimi olarak alan yazına girdiğini belirtir. Dolayısıyla ikinci dil edinimi bireylerin ana dilinden sonra ya küçük yaşlarda edindiği ikinci dil ya da başka bir ülkeye giderek orada o kültür içinde bulunmak suretiyle edinilen dil olarak ifade edilebilir.

Dil-Kültür İlişkisi ve Dil Öğretimi. İnsanlar dil sayesinde duyar, düşünür, iletişim kurar. Dilin tanımlamalarına bakıldığında temele oturan bazı özellikleri vardır. Dilin bir iletişim aracı, kültür aktarıcısı ve bir düşünme aracı olması bunlardandır. Yine dil, Ergin’in (2013, s. 3-4) ifadeleriyle canlıdır ve doğaldır.

Dil, bir iletişim ve bildirişim aracıdır (Günay, 2007). Dilin en önemli ve temel işlevi de budur. Çünkü insanı diğer canlılardan ayıran niteliklerden birisi iletişim kurmak, isteklerini, şikâyetlerini vb. dile getirmektir. Vardar (1982, s. 41), dilin birinci işlevini, “insana özgü eklemli seslerle bir dilsel toplulukta bildirişim ya da iletişim sağlamaktır” şeklinde ifade eder. İnsanlar bazen sözlü bazen yazılı olarak, günümüzde ise görsellerin de

dâhil olduğu birçok biçimde iletişim kurmaktadır. Günümüzde insanlar sadece söz ve yazı ile değil sözün, yazının ve görsellerinde birleştiği farklı şekillerde de iletişim kurmaktadır. Bu nedenle dil için duyguların, düşüncelerin ya da kısaca hayatta var olan her bir unsurun bir iletişimidir denilebilir.

Dilin diğer bir özelliği ise kültür taşıyıcı olmasıdır (Kaplan, 2010). Demir ve Açık (2011, s. 54), bir milletin özelliklerini en iyi açıklayan unsurun dil olduğunu, hatta toplumun özelliklerinin dil ile birleşerek ve kültürün tam bir yansıtıcısı olduğunu belirtir. Her bir dilde bir kültürün izleri saklıdır. Bazen bir kelimeye bile bir milletin kültürünün sindiği görülür. Kayserili bir esnafın “kırk yıldır benden devlet de fakir fukara da hakkını alır” cümlesindeki “hakkını almak” ifadesi kültürümüzde kazancın bir kısmının bireye ait olmadığı devlete vergi adına ve fakirlere dağıtılmak için ayrıldığını ifade eder (Ünalın, 2004). Yaşantılarımızdaki her bir zenginlik kelime zenginliği ya da diğer bir ifadeyle dil zenginliğine dönüşür. Bu nedenle bir dilin ana dili olarak öğretilmesi ya da yabancı dil olarak öğretilmesi aynı zamanda kültürün de aktarılması demektir. Ana dili öğretilirken kültür, kendi milletinin bireyelerine; yabancı dil olarak öğretilirken ise farklı milletlere taşınmış olur. Kültürün aktarımı yapılmadan bir dil öğretiminin yapılması eksiktir ve de mümkün değildir.

Dil aynı zamanda milletlerin ya da toplumların düşünme biçimlerini ortaya koyar. Birey olarak baktığımızda ise her bir fert dili sayesinde düşünür. Güneş (2013), dili bir düşünme aracı olarak görür ve insanların hayatı ve olayları sorgulamalarının dil sayesinde olduğunu belirtir. Avusturya asıllı filozof Wittgenstein, “Dilimin sınırları dünyanın sınırlarıdır.” görüşüyle yola çıkarak, bilginin temelinde mantığın olduğunu ve bilginin sınırlarını da yine mantığın belirlediğini söyler (tr.wikipedia.org). Dolayısıyla dil insanlar için aynı zamanda bir düşünme aracı işlevini görmektedir denilebilir.

İnsanların dille düşünme biçimleri, belirli bir zaman sonra toplumların belli konulardaki düşünme biçimlerini de yansıtabilmektedir. Er (2006, s. 2), dilin, ait olduğu

toplumun düşünce biçimini yansıtan bir araç olduğunu ifade eder. Bu durum her dilin kendine ait bir düşünce sisteminin olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. İnsanların bir dili tam anlamıyla anlaması için o dilin düşünce dünyasını da iyi bilmesinin gerekliliği karşımıza çıkmaktadır.

Dilin diğer bir özelliği, Ergin'in (2013, s. 3-4) ifadeleriyle canlı ve doğal olmasıdır. Bu iki özellik birbirini destekleyen unsurlar olmakla birlikte aynı değildir. Dilin canlı olmasını, belirli kelimelerin ihtiyaçlar doğrultusunda doğması belirli kelimelerin ise zamanla ölmesi ya da bazen tamamen kimi dillerin tarih sahnesinden silinmesi olarak açıklayabiliriz. Dilin doğal olması ise onun anacak yaşantılar ve toplumun kültürüne bağlı olarak bir süreç içerisinde değişim göstermesi kabul olarak açıklanabilir. Şayet dilde toplumun kabul etmediği kelimeler ya da yapılar kabul ettirilmeye çalışılırsa dilin doğallığı bozulmuş olur. Bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde dilin doğal ve canlı olma vasfı göz ardı edilirse yabancı uyruklu öğrencilere öğretilen Türkçe, doğallıktan ve canlılıktan uzak olabilir.

Dil, düşünce ve kültür kavramları birbirleriyle iç içe geçmiştir. Dili düşünceden ya da kültürden farklı düşünemeyiz. Bu nedenle dil öğretimi de düşünce öğretimi ya da kültür öğretimi olarak algılanır. Batur ve Kaya (2012, s. 310), dil öğretiminin aynı zamanda bir kültür ve değer eğitimi olduğunu belirtir.

Kültür öğretiminin dil öğretimi ile birlikte alınması bir gerekliliktir çünkü kelimeyi anlayabilmek sık sık kişileri ve kültürü anlayabilmeye zorlar. Örnek vermek gerekirse “göz hakkı” diye bir ifade Türk milletine özgü bir kullanımdır ve bu Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Yemek ya da başka bir şey yerken birileri gördüğünde onlara yenilenden ikram etmek gerekir. Çünkü onun “göz hakkı” vardır. Özellikle kırsal yerlerde yetişen ürünler hiçbir karşılık beklenmeden komşulara, akrabalara dağıtılır. Bunun yanında kültür o kadar geniştir ki her an dilde karşılığını bulur. Bir ülkenin şehirleri, yemekleri, giysileri, dini ve milli bayramları, tatilleri, gündelik yaşamları, adetleri ve gelenekleri (kız isteme, sünnet), halk

oyunları, çocuk oyunları, alışverişleri (pazar kültürü), iklimi, geçim kaynakları vb. birçok unsur dilde yerini bulur. Bu nedenle dilin öğretiminde sık sık kültüre vurgu yapılır.

Brooks, bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilere sunulabilecek kültürel unsurları şu şekilde sıralamıştır (akt. Özışık, 2004, s. 37-38):

- Selamlaşma, vedalaşma, arkadaşlar arası konuşmalar, tanıştırma
- Konuşmalarda yaşa, yakınlık derecesine, toplumsal statüye göre kullanılacak söz ve kalıplar
- Gelenekler, efsaneler, hikâyeler
- Edebiyat, okunan kitaplar
- Evde, okulda halka açık alanlarda, törenlerde vb. yerlerdeki kurallar
- Festival tarihleri, sebepleri, kutlama şekilleri
- Tatil zamanları, süreleri, tatile gidilen yerler, yapılanlar
- Oyunlar
- Müzik
- Ev hayvanları
- Telefon konuşmaları
- Bir kişinin odasında bulunan eşyalar
- İklim şartları
- Temizlik standartları
- Sağlık sistemi
- Yarışmalar, sporlar, hobiler
- Randevu, davet etme
- Trafik
- Radyo ve televizyon programları

- Mektup yazma, postahane sistemi
- Evde yenen yemekler, masadaki oturma düzeni, yemekteki konuşmalar
- Dışarıda yenen yemekler ve yendiği yerler
- Tiyatro, sinema
- Oyun alanları
- Müzeler, sergiler, hayvanat bahçeleri
- Ulaşım
- Şehir ve kırsal kesim arasındaki farklar
- Meslek çeşitleri, gözde meslekler.

İfade edilen maddeler elbette daha da çoğaltılabilir. Ancak günlük yaşantıda yerini bulan birçok unsurdan bahsedildiği görülmektedir. Bütün bu durumlar kültürün bir unsurudur ve milletlerden toplumlara, şehirlerden köylere doğru değişim gösterebilir. Ancak genel manada bir millete ait unsurların hemen hemen aynı kalıplarda dilde yerini bulduğu ve kimi zaman da yöresel kullanımlar şeklinde dil öğrenenlerin karşısına çıkabildiği görülmektedir.

Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan öğretim programlarının, ders içeriklerinin, ders kitaplarının ve materyallerin bu düşüncelere bağlı olarak hazırlanmasının dil öğretimini daha etkili kılacağı düşünülmektedir. Ancak yayınlanan kitapların bazıları kültürel özellikleri yoğun bir şekilde sunarken bazıları kültürle bağdaşmayan kelimeler ve metinler kullanmaktadır. Tüm ve Sarkmaz (2012), yabancılara Türkçe öğretimi hazırlanmış ders kitaplarındaki okuma parçalarını incelemiş, kültürel öğelerin üniteler arasında dengeli bir şekilde dağılmadığını ortaya koymuştur. Evrensel değerlerin temele alındığı ancak bir dilin öğretimini kolaylaştıracak kültürel değerlerin verilmesi de gereklidir. Bu çerçeveyi düzenleyen en önemli unsurun Avrupa Dillerinin Öğretimini standart haline getirmeye çalışan Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programıdır.

Avrupa Dilleri Öğretimi Çerçeve Programı (ADÖÇ) ve Kültürel Unsurlar.

Avrupa Birliği ülkeleri birçok alanda olduğu gibi dil alanında da ortak birçok çalışma yürütmektedir. Özellikle günümüz dünyasında meydana gelen hızlı değişiklikler ve küreselleşme, Avrupa Birliği ülkelerini ticaret, eğitim, kültürel vb. birçok alanda işbirliği yapmaya teşvik etmiştir. Bu nedenle, Avrupa ülkelerinde yabancı dil öğretimi, Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümünce belirlenen eğitim politikalarına göre düzenlenmiştir. Avrupa'da ortak bir yabancı dil öğretim programı ve yabancı dil öğretiminde ortak bir standart, ortak ölçütler ve buna dayalı bir araç geliştirmeyi amaçlayan Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (The Common European Framework of Reference for Languages)'nı oluşturmuştur (Mirici, 2007).

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı çok dilliliği ve çok kültürlülüğü temele alır ve yaygınlaşması için birçok çalışma ortaya koyar. Bu çerçeve programın kabul edilmesiyle birlikte dil öğretimine belirli standartlar getirilmiştir. Avrupa Konseyi, 2004-2005 yılından sonra konseye üye tüm ülkelerde Avrupa Dil Gelişim Dosyasının uygulamasına geçilmesine karar vermiştir.

Avrupa Dil Gelişim Dosyasının amacı, Avrupa vatandaşlarının çok dilli yetişmelerini sağlamak ve onları çok dil öğrenmeye teşvik etmektir. Diğer bir ifadeyle bu program, çok dillilik ve çok kültürlülük bağlamı içerisinde her Avrupa vatandaşının ilköğretimde birinci yabancı dili, ortaöğretimde ikinci yabancı dili ve yükseköğretimde üçüncü yabancı dili öğrenmelerinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır (Demirel, 2012, s. 23). Böylece küreselleşen ve küçülen dünyada farklı kültürleri tanımayı, dil öğrenmek yoluyla Avrupa Birliği vatandaşlarını teşvik etmektedir.

Avrupa Dil Portfolyosu dil öğrenimi standartlarını geliştirmektedir. Bu nedenle, dil pasaportu, dil öğrenim geçmişi, dil dosyası kavramlarını ortaya koymuştur. Bunların içerisinde nelerin yer aldığı (Mirici, 2007) Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1

Avrupa Dil Portfolyosunun Bölümleri ve İçeriği

Dil Pasaportu	1. Konuştuğu diller ve düzeyi ile ilgili bazı kişisel bilgiler (Kendini Değerlendirme) 2. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce geliştirilmiş dil düzeyi göstergeleri (Standart Değerlendirme)
Yabancı Dil Özgeçmişi	1. Kendini fark etme (Kendini Değerlendirme/Öğrenmeyi Öğrenme/ Özerklik) 2. “yapabilirim” ifadeleri (Kendini Değerlendirme) 3. Kültürlerarası deneyimler (Kültürel Çeşitlilik)
Dosya	1. Sertifika, 2. Diploma, 3. Proje örnekleri, 4. Makaleler vb. belgeler (Kendini Değerlendirme/Özerklik)

Tablo 1 incelendiğinde Avrupa Dil Portfolyosunun dil öğretiminde bazı kavramları özellikle vurguladığı görülmektedir. Öğrencinin dil düzeyini kendisinin belirtmesi, dil geçmişi ile ilgili önemli bilgileri kaydetmesi istenmektedir. Dil düzeylerinin ifade edildiği çizelgede dil öğrencilerinin “yapabilirim” şeklindeki ifadeleri dil öğrenmede “kendini fark etme” ve “öğrenen özerkliği” gibi ifadelerle belirtilmiştir. Yine bu dosya öğrencinin dil öğrenimi ile ilgili yaptığı bütün çalışmaları, sertifika, diploma, projeler ve o dilde yazdığı ve oluşturduğu ürünleri bir araya getirmesi bakımından önemlidir.

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programının dil öğretim yaklaşımı olarak iletişimsel dil yaklaşımını temele aldığı görülmektedir. İletişimsel dil yaklaşımı gerçek iletişim ortamlarının dil öğretimine dâhil edilmesini benimser (Güneş, 2011, s. 134). Bu nedenle ADÖÇ programı boyunca çok defa kültür vurgusu yapar. Güler (2005, s. 93), ADÖÇ’te iletişimsel dil yaklaşımının eylem odaklı yönelişi vurgulanarak ve dil kullanıcılarının giderek artan dil hâkimiyetleri ile günlük iletişim ortamlarında olduğu kadar kültürler arası iletişim durumlarında da geliştirmeleri gereken bilgi, beceri ve tutumlar belli ölçütler ve kategoriler kapsamında tanıtılmaktadır.

Bu çalışmanın katılımcıları ileri düzey yabancı uyruklu öğrenciler olduğu için ADÖÇ'te yer alan C1 ve C2 düzeylerinin yeterlilikleri okuma, yazma, dinleme, karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım temel dil becerilerine göre Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2.

ADÖÇ Temel Dil Becerilerinin İleri Düzey Yeterlilikleri

	C1	C2
Okuma	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebî metinleri okuyabilir, ilgi alanıyla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dil bilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.
Yazılı Anlatım	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırma ile bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.
Dinleme	Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.
Karşılıklı Konuşma	Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve meslekî amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim . Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.	Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim . Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat vermeyecek bir ustalıkla ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.
Sözlü Anlatım (Üretimsel Konuşma)	Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.	Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim.

Tablo 2 incelendiğinde yabancı dil öğrenen bireylerin ileri düzeylere gelindiğinde dili daha etkin ve işlek bir şekilde kullanabildiği, okuyucuya göre ya da dinleyiciye göre konuşmasının ya da yazısının üslubunu değiştirebildiği görülmektedir. Karşılıklı konuşma diğer beceri alanlarına göre daha iletişimsel ve doğal bir kullanımı gerekli kılmaktadır. Çünkü

diğer beceri alanlarında yazı dili, akademik dil ve sözlü anlatımlarda özellikle akademik ortamlar söz konusu olduğunda dilin bilimsel yönü (terimler, akademik kelimeler) öne çıkabilmektedir. Oysa karşılıklı konuşma beceri alanında yeterlilik olarak ifade edildiği üzere, toplumsal kullanımlar ve deyimler ile günlük konuşma ifadelerinin rahatça anlaşılabilceği vurgulanmaktadır. İleri düzeyde yer alan yeterliliklerin tamamına bakıldığında dil öğretiminde işleklığın kazandırılması, kelime hazinesinin zenginleştirilerek öğrencilerin farklı ortamlarda farklı kelimeleri tercih edebilmelerinin sağlanabilmesinin gerekliliği açıktır.

ADÖÇ'e göre öğrencilere aktarılması gereken birtakım temel sosyokültürel unsurlar vardır (akt. Çifci, Batur ve Keklik, s. 368):

- Günlük yaşam (yiyecek, içecek, sofrada adabı, resmi tatil, hober vb.)
- Hayat şartları (ev şartları, sosyoekonomik durum, vb.)
- İnsan ilişkileri (kadın erkek ilişkileri, aile ilişkileri vb.)
- Değerler, inançlar ve davranışlar (Müzik, sosyal hayat, sanat vb.)
- Beden dili
- Sosyal gelenekler (yemekler, hediyeleşme, yasaklar)
- Âdet olmuş davranışlar (evlilik, kutlamalar, dini âdetler)

Bu kültürel unsurların aktarılması demek aynı zamanda birçok dil kullanımının aktarılması anlamına gelmektedir. Örneğin, kutlarım, hayırlı olsun, mübarek olsun, yine bekleriz, darısı sizin başınıza, afiyet olsun, kolay gelsin vb. birçok kullanım söz konusu kültürel etkinliklerde sık sık kullandığımız ifadelerdir. Bu nedenle kültür unsurları her daim dile yansımaktadır.

ADÖÇ'te yer alan yeterlilikler, ileri düzey öğrencilerin sahip olması gerektiği ideal hedefleri ortaya koymaktadır. Ancak dil öğretim kurslarında C1 ya da C2 kurlarına gelmiş öğrencilerin bu yeterlilikleri sergileyebildiklerini söylemek pek mümkün değildir. Bu nedenle

alan yazın incelendiğinde ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları birçok sorunun olduğu görülmektedir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde birçok sorunla karşılaşmaktadır. Alan yazında makale, kitap bölümü ya da bildiriler olmak üzere yabancılara Türkçe Öğretiminde sorunları ele alan birçok bilimsel çalışma yer almaktadır. Bu sorunları sistematik olarak ele alan akademisyenlerden Karababa (2009), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaşanan sorunları a) öğretim programları sorunu, b) öğretim ortamlarına ilişkin sorunlar ve c) öğrencilerin yaşadıkları sorunlar olmak üzere üç kategoride ele almıştır.

Farklı üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) çoğu zaman bir öğretim programından yoksun olarak sadece ders kitaplarına bağlı olarak dil öğretimi gerçekleştirmektedirler. Öğretim ortamları açısından bakıldığında ise gerek dil öğretimi için uygun olmayan mekânlar gerekse öğreticilerin alanın uzmanı olmayan kişilerden oluşması başı çekmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ise temel dil becerileri açısından, öğrencilerin geldikleri dil aileleri bakımından ya da cinsiyet, zekâ, dil yetisi vb. bireysel öğrenme farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

Barın'a (2010) göre yabancılara Türkçe öğretiminde yaşanan en büyük sorunlardan biri de öğrencilere hangi seviyede hangi kelimelerin verilecek ya da verilmeyecek olmasının belirli olmayışıdır. Tok (2012), kelimelerin seviyelere göre tespit edilmesinin yanında öğrencilerin kelimeleri yazılı anlatımlarında kullanıp kullanamadıkları (etkin-pasif durumları) önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ise yabancı uyruklu öğrencilerin aktif olarak kullanılan sözlü dil kullanımlarından anlamakta zorlandıkları farklı dil yapıları tespit edilmektedir.

İleri Düzey Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar. Yabancı uyruklu öğrencilerin dil kullanımları ile ilgili birçok sorunlar vardır. Alan yazında Türkçe'nin yabancı dil olarak

öğretiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili birçok çalışma² yapılmıştır (bkz. Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012). Çalışmalarda genel olarak temel ve orta düzeydeki öğrencilerin sorunlarına yer verilmektedir. Oysa ileri düzeylere geldiği halde öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma ile ilgili sorunları devam etmektedir (Tok, 2012).

Yabancı uyruklu öğrencilerin, diğer düzeylerde olduğu gibi ileri düzeyde de karşılaştıkları sorunlardan biri kelime hazinesinin yetersizliğidir. Özellikle ileri düzey öğrencilerin ADÖÇ'e göre farklı ortamlarda ve farklı metinlere göre üslubunu ayarlayabilmesi kelime hazinelerine bağlı olmaktadır. Bu açıdan hareketle kelime öğretimi bütün düzeylerde önemli bir konumdur. Harmer (2006, s. 16-22) kelime öğreniminin dört boyutun kavranmasıyla mümkün olabileceğini açıklamaktadır. Bunlar, a) çok anlamlılık (eş anlam, zıt anlam, derin anlam, yüzeysel anlam, çağrışım), b) kelime kullanımı (mecazî, deyim), c) kelime birleşimi (kelime grubu, ön ek, son ek), d) kelime grameri (sıfat, zarf, isim olma durumları vb.) olarak sınıflandırılmıştır. Bu açıdan bakıldığında derslerde önceliğin dilin yapısına bağlı olarak kelime kavramının sözü edilen boyutlarıyla ele alınmasının gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla kelimelerin farklı kullanımlarının öğrencilere sunulması, ders kitaplarına ve materyallere alınması oldukça önemlidir.

Karababa (1993, s. 111), her dilin kendine özgü bir anlatım biçimi ve anlam evreni olduğunu, atasözleri, deyimler, kalıplaşmış sözlerin bunların en önemlileri olduğunu belirtir. Türkçe, bu kullanımlar açısından oldukça zengin bir dildir. Türkçede belirli durumlar karşısında muhakkak söylenecek belirli atasözleri, deyimler ve kalıp sözler vardır. Örneğin, çalışan birini gördüğümüzde “kolay gelsin” ifadesini kullanırız. Bun karşılık olarak çoğu yörede “kolaysa başınıza gelsin” ya da “sağ olun” ifadeleri kullanılır. Yemek yerken ‘Afiyet olsun’, ‘Eline sağlık’ gibi kalıp sözler bir kültür haline gelmiş ve kullanılmadığında çoğu zaman o kültürdeki insanlar tarafından yadsınan bir durum oluşmaktadır.

² Alan yazında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin olarak yapılan çalışmaları Er, Biçer ve Bozkırlı'nın (2012) yaptıkları değerlendirme çalışmaları bir araya getirmiştir.

Dilde iletişim kurmak temel bir amaçtır. Yazılı ya da sözlü ifadelerde aranan özelliklerden biri iletişim amacını taşıyor olmasıdır (Günay, 2007). İletişimsel dil yaklaşımının birincil amacı, hedef dilin kullanılarak sınıf içinde iletişim kurulmasıdır. Dolayısıyla iletişimi sağlamak için sürekli fırsatlar sağlamak gerekmektedir. Bunu yapabilmek için de öğrencilerin dilin belirli formlarını, anlamını ve işlevlerini bilmesi gerekir (Larsen-Freeman, 2000). Bunlar bilinmediğinde öğrenciler ileri düzeylerde de olsa sorunlar yaşamaya devam edecektir. Kelimelerin gündelik hayat içerisinde kullanıldığı mecaz, deyim, ad aktarması, kinaye vb. işlevlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bunlara bağlı olarak ders materyallerinin hazırlanması daha verimli sonuçlar alınabilmesini sağlayacaktır.

Karababa (2009), anlam bilgisine ilişkin sorunlar başlığı altında öğrencilerin Türkçede sıklıkla kullanılan kelime gruplarının olduğunu (Örneğin, Türkçede ‘Afiyet olsun’, ‘Eline sağlık’ gibi yemek ve sofrayla ilgili kalıp sözler çoktur) bunların batı dillerine oranla Türkçede çok daha fazla yer aldığını ifade eder. Çalışmada bu kullanımların doğrudan bir sorun olmadığı ancak dil öğretiminde ele alınması gerekli temel bir konu olduğu öğretim görevlileri tarafından da vurgulanmıştır. Özellikle, bu dil kullanımlarının yabancı uyruklu öğrencilerin anadillerinde bu gibi sözlere karşılık olmaması veya başka biçimde ifade ediliyor olması; Türkçe öğretmenlerin bu konuya özen göstermesinin ve kültürümüzü yansıtan atasözü, deyim ve kalıp sözlere, Türkçe derslerinde özenle yer verilmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur.

Dil Kullanımları ve Söz Sanatları. Çalışmanın bu kısmında gündelik hayatta ya da edebî dilde sık kullanılan dil kullanımları ve söz sanatları örneklerle açıklanacaktır.

Atasözleri ve Deyimler. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde kaçınılmaz olarak verilmesi gereken iki temel öge vardır. Bunlar atasözü ve deyimlerdir. Çünkü bizim dilimizin zenginliği biraz da atasözü ve deyimlerimizden gelir. Dolayısıyla başka dillerde birkaç cümle ile ifade edilmeye çalışılan durumları biz sadece iki kelimeyle veya müthiş derin anlamlara ve

her biri birer hayat dersi olan atasözlerimizle sağlayabiliriz. Atasözü ve deyimler yoluyla bazen bir kelime ile bazen de bir cümle halinde kültürün gelecek kuşaklara taşındığı görülmektedir (Özdemir, 2011, s. 10).

Atasözleri, Tepeli ve Arıcı (2012), tarafından bir milletin tarih boyunca meydana getirdiği, bir durumu veya bir olayı özetleyen ve tasvir eden, bir ders ya da nasihat veren özlü sözler olarak tanımlanır. Özdemir (2013), atasözlerin, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde B kurunda ders malzemesi olarak kullanılmaya daha elverişli olduğunu ancak derste kullanılacak atasözlerinin, dil ve anlam bakımından kolayca kavranabilecek nitelikte olmasına özellikle dikkat edilmesinin gerektiğini belirtir.

Deyim, bir kavramı belirtmek için bulunmuş, özel bir anlatım kalıbıdır ve bir düstur niteliğinde değildir, atasözünden de bu noktada ayrılır (Aksoy, 1988). Ünalın (2004, s. 105), deyimleri bir kavramı karşılayan en önemli kelime gruplarından biri olarak görür ve deyimlerle az sözcükle çok şey ifade edildiğini belirtir. “damara basmak” ifadesi bir bireyin hoşlanmadığı bir noktadan onu kızdırmayı ifade eder.

Akpınar ve Açık (2010), ADÖÇ'e göre deyim ve atasözlerinin öğrenme-öğretme sürecinde deyim ve atasözlerini kullanma gerekliliğini yabancı dil öğretiminin genel ilkeleri bağlamında ortaya koymuşlar, Dil Gelişim Dosyasının A1, A2, B1, B2, C1, C2 düzeyleri için belirlediği ölçütlere göre bir değerlendirme yapmışlardır. Çalışmada, alanda çalışanlara dayanak oluşturması bakımından yazılı ve sözlü iletişimde kullanılan sözcüklerin, deyim ve atasözlerinin belli aralıklarla taranması, bulguların alanda çalışanlarca kullanılmasının zorunlu olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Yavuz (2010, s. 10), deyimlerin farklı dillerde benzer anlamlarda kullanıldığı gibi farklı anlamda kullanılanların da bulunduğunu ifade eder. Bundan dolayı dil ve kültür arasında köprü görevi gören deyimlerin anlamlarının anlaşılmadığı ya da yanlış anlaşılması iletişimin çoğu zaman bozulmasına neden olabilmektedir.

Aksan (1996: 35), kalıplaşmış ifadeleri ilişki sözleri olarak da ifade eder ve “*bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması adet olan birtakım sözler*” olarak tanımlar. Çotuksöken’e (1994, s. 8) göre ise kalıp sözler, “*en az iki sözcükten oluşan, içindeki sözcükleri temel (düz) anlamlarını yitirmeden yeni bir kavramı, durumu, eylemi karşılayan söz öbekleri*”dir. Türkçe kalıplaşmış sözler bakımından diğer dillerle karşılaştırıldığı zaman, kalıplaşmış dil kullanımlarının yani atasözü, deyim, ikileme ve kalıp sözler bakımından oldukça zengindir (Aksan, 2002, s. 191-193; Zeyrek, 1996, s. 40). Doğum, ölüm, hastalık, düğün, sünnet, misafirlikler, yemek, alışveriş, dilek, temenni vb. her durumda üzerinde düşünmeden söylenen sözler vardır ve bu sözler kültürün bir gereği olduğu için söylenmesi gerekmektedir. Doğumda; yaşınız uzun olsun, Allah analı babalı büyütsün vb., ölümdede; başınız sağ olsun, Allah taksiratını affetsin, mekanı cennet olsun vb., hastalıkta; geçmiş olsun, Allah şifa versin vb., düğünde; Kutlarım, mübarek olsun, mutluluklar dilerim, Allah bir yastıkta kocatsın vb., yemekte; buyurun, afiyet olsun, ziyade olsun, elinize sağlık vb. kullanımlar kalıp sözlerdir. Bu sözler o durumda söylenmesi gereken sözlerdir, bu kalıp sözlerin kullanılmaması bireylerin o toplumdaki bireyler tarafından olumsuz bir tutum görmelerine neden olabilir.

Yöresel Kullanımlar. İkinci dil olarak Türkçenin öğretiminde ileri düzey öğrenciler gerek ev arkadaşlarından gerekse okulda, çarşıda birçok yöresel kullanımla karşılaşmışlardır. Yöresel kullanımlar ana dili konuşurlarına bile çoğu zaman farklı gelebilmektedir. Bu nedenle ikinci dil edinen yabancı uyruklu öğrenciler, “çiğdem”, “kızan”, vb. kelimeleri ilk duyduklarında yabancılik çekmektedirler. Bütün yöresel kullanımların yabancı uyruklu öğrencilere verilmesi mümkün değildir. Ancak böyle kullanımlarla karşılaşabilecekleri çok yaygın birkaç örnekle verilebilir.

Mecazlar. Mecaz, gündelik hayatta sıkça kullanılan bir anlatım aracıdır. Bir sözün asıl anlatımının dışında kullanılmasıdır (Kudret, 2003, s. 440). Kara haber, acı söz, tatlı dil, sırma

saç, acemi çaylak, açgözlü, alçak gönüllü, akıl kutusu, altın babası, ateş püskürmek, arpacı kumrusu gibi düşünmek, bıçak kemiğe dayanmak, baldırı çıplak vb. (Kudret, 2003, s. 463). Bayraktar (2004), kara ve siyah renklerinin anlam boyutunu ele alan çalışmasında birçok kaynağı taramış ve bu kaynaklarda kara kelimesinin altmış yedisi olumsuz, otuz beşi olumlu olmak üzere toplam 102 mecaz kullanım saptamıştır. Türkçe Sözlüğe de bakıldığında eylemlerin birçoğunun onlarca mecaz anlam yüklendiği görülmektedir. Örneğin “tut-” eyleminin kafa tutmak, gözü tutmak, atıp tutmak, kir tutmak, adam tutmak vb. daha birçok mecaz kullanıma sahip olduğu görülür (bkz. TDK, 2005).

Ad Aktarmaları (Mecaz-ı Mürsel). Mecaz-ı Mürsel, bir sözün benzetme amacı güdülmeyen başka bir söz yerine kullanılmasıdır (Kudret, 2003, 450). Örnek olarak şu kullanımlar gösterilebilir:

Biraz üşüdüm, *sobayı yakalım*.

Gelemeyeceğimi *evi arayıp* bildirelim.

Örneklerde görüldüğü üzere kullanılan ifadelerde benzetme amacı güdülmemektedir. Birinci örnekte soba değil sobanın içindeki yakacaklar; ikinci örnekte ise ev değil evdeki kişileri aramak kastedilmektedir. Bu kullanım gündelik hayatta oldukça karşılan ve yabancı uyruklu öğrencilerin sıklık anlam kurmakta zorlandıkları bir dil kullanımıdır.

Cinas. Cinas, anlamları ayrı olan fakat yazımı ve söylenişi aynı olan kelimelerin birlikte kullanılmasıdır.

Beklerim haftada bir nâme yaz, yaz: mevsim

Yazacaksan dediğim vech ile yaz yaz: eylem

(İsmail SAFA)

Neden her kime yüz tuttum ben andan yüz bela gördüm.

(FUZULİ)

Yüz: surat

yüz: rakam

Abartma (Mübalâğa). Bir şeyin etkisini güçlendirmek amacıyla o şeyi olağanüstü bir şekilde anlatma sanatı” olarak tanımlayan Aktaş (2002, s. 85), bu sanatın bir çeşit ifrat ya da tefrit sanatı denilebileceğini de belirtir.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın
(Mehmet Akif ERSOY)

Yıldılar görse bendeki güzelliğini
Birer bire düşerler içimdeki denize.
(Celal SILAY)

Teşhis ve İntak. İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkları duyan, düşünen, hareket eden insan kişiliğinde göstermek ona şahsiyet vermek teşhisi, onları konuşurmak ise intakı meydana getirmektedir (Özsoy, 2005, s. 803).

Gül hasretinle yollara tutsun kulağın
Nergis gibi kıyamete dek çeksın intizar
(BAKÎ)

Dedim bülbül ne ötersin
Ötmek benim vaadim dedi
(Yaşar REYHÂNÎ)

Baki'nin dizelerinde kelimesi kulağını yola tutan bir kişi, nergisi ise bekleyişte olan bir insan olarak kişileştirilmiştir. Diğer dizelerde ise bülbül diyalog gerçekleştiren bir kişi olarak düşünülmüştür.

Kinaye. Klasik Türk şiirinde anlatılmak istenileni üstü kapalı bir biçimde benzetme amacı güdülmeden üstü kapalı bir şekilde yapılan anlatma sanatı olarak tanımlanır ve mecaz anlamın gerçek anlamından daha üstün olup vurgulandığı belirtilmektedir (Aktaş, 2002, s. 42).

“Filan adamın kapısı açıktır.” cümlesinde “kapısı açıktır” sözü iki anlamda kullanılmıştır. Gerçek anlamda, kapı gerçekten açıktır; mecaz anlamda ise adamın konuksever olduğu ifade edilir (Kudret, 2003, s. 452).

Teşbih (Benzetme). Gerek edebî eserlerde gerekse günlük hayatta sıkça karşılaşılan dil kullanımlarından biri benzetmelerdir. Yabancı uyruklu öğrenciler gündelik hayatlarında karşılaştıkları bazı benzetmelerde anlamı kurmakta zorlanmaktadırlar. Çünkü benzetilen ile benzeyen arasındaki benzetme yönünün bir anda kavranabilmesi mümkün olmayabilmektedir.

Aydın (2006), Türkçenin eski Türk yazıtlarından bu yana mecazlar, deyimler, benzetmeler, ikilemeler vb. birçok dil kullanımına sahip olması özellikle benzetmenin çok sık kullanılmasını dilin hem tarihi hem de işlevliğini gösterdiğini belirtir. Benzetme, işleminde asıl konu olan şeye *benzeyen* (tenor), kendisine benzetilen şeye *benzetilen* (vehicle) adı verilmiştir. Benzetme işleminde benzetme yönü önemli bir öğedir ve bu yönün belirtilmemesi eğretilmeye neden olur (Özünü, 2001, s.105’den akt. Çınar, 2008). Benzetmede bu öğelerin yanı sıra kullanılan dördüncü unsur benzetme edatıdır. Gibi, göre, kadar edatlarının benzetme anlamı içeren cümlelerde kullanıldığı görülmektedir. Benzetme unsurlarına örnek olarak şu cümle gösterilebilir:

İşten gelince buz gibi soğuk bir karpuz yedik. (buz: benzetilen, benzeyen: karpuz, benzetme yönü: soğuk, gibi: benzetme edatı)

Tevriye. Coşkun (2007), Tevriye sanatını, söze nükte ve güzellik katan, onun anlamını zenginleştiren en önemli sanatlardan birisi olduğunu ifade eder ve tevriye kelimesinin Arapça *verâ* kökünden türetildiğini, “*verâ*”nın; geri, arka, öte; tevriye de gizlemek, saklamak anlamında olduğunu belirtir. Dilimizde yer yer kullanılan tevriyeli anlatımların yabancı uyruklu öğrenciler tarafından anlaşılmasında zorluk çekildiği görülmektedir. Meşhur bir beyit olarak Baki’nin dizeleri ile tevriyeye örnek olarak verilebilir:

"Âvâzeyi bu âleme Dâvud gibi sal

Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş"

(Bâki)

Şair bu beytinde “Bâkî” sözcüğünü hem kendi adı hem de sonsuz anlamında kullandığı için tevriye yapmıştır.

İkileme. Hatiboğlu (1971, s. 9), ikilemeyi, “*anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasıdır.*” ifadeleri ile tanımlamıştır. Türkçe ikilemeler bakımından oldukça zengin bir dildir. İkilemeler, Türkçenin zenginliğini ve yaratma gücünü gösterir (Yastı, 2007). Türkçede fakir fukara, fitne fücür, ileri geri, yalan yanlış, eğri büğrü, el ense (çekmek), eciş bücüş vb. farklı yapılarda binlerce ikileme kullanımı vardır. Bu yapılardaki kelimeler tek başına kullanıldıkları anlamın dışında farklı anlamlarda ve vurgulamalarda kullanılmaktadır. Bu durum yabancı uyruklu öğrencilerin bazen ikilemelerde ortaya konan anlamın çıkarımlarını güçleştirmektedir.

Argo. Argo, her ülkede, her dilde görülen, toplum içinde bir kesimin ya da öbeklerin farklı bir biçimde anlaşmayı sağlamak amacıyla oluşturduğu özel bir dildir (Aksan, 1998, s. 89’dan akt. Mangır, 2011). Çifci (2006), argonun ilgi çekici bir araştırma alanı olarak tıpkı dilbilimi gibi, bilim dünyasının ilgisini son yüzyıllarda (18. yüzyıl) çekmeye başlayan ve ülkemizde, son yıllarda araştırmacıların ilgisini yoğunlaştırmasına rağmen kapsamlı şekilde ele alındığı söylenemeyecek kadar az işlenmiş bir konu olduğunu belirtir. Dilin sosyokültürel boyutu düşünüldüğünde argo kullanımlarına çok sık bir şekilde rastlanıldığı görülmektedir. Öğrencilerin de kendi aralarında argo kelimeleri kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Kocaer (2006), argo kullanımının kızılı erkekli gençlik kuşağında çok yaygınlaştığını özellikle 30’lu yaşlarının üzerinde olan ve gençlik kuşağının dışındaki insanlar için bu durumun bazen rahatsızlık verici bir duruma geldiğini belirtir. Dolayısıyla yapılan çalışmalar argonun da dil kullanımları içinde yaygınlaştığını ortaya koymaktadır.

Bölüm II: Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemi ile desenlenmiştir. Durum çalışması, bir olgunun kendi doğal düzeni içerisinde derinlemesine incelenmesidir (Bhattacharjee, 2012, s. 93). Durum çalışmalarında, diğer nitel araştırma yöntemlerinde olduğu gibi anlam ve anlayışın sorgulanması söz konusudur (Merriam, 2013, s. 39). Durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç olayın derinlemesine incelenmesidir. Bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumunu nasıl etkiledikleri ve durumdan nasıl etkilendikleri ortaya konulmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 83).

Durum çalışmalarının birden çok deseni vardır. Bu çalışmada “bütüncül tek durum deseni” kullanılmıştır. Bütüncül tek durum deseninde tek bir analiz birimi vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 326). Çalışmada, ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin dil tecrübelerinden yararlanılarak zorlandıkları kültürel dil unsurlarının tespit edilmesi çalışılacağı için bütüncül tek durum deseninin araştırmaya uygun bir yaklaşım olduğu düşünülmüştür.

Bu çalışma, deyimler, ad aktarmaları, yöresel kullanımlar, kalıplaşmış ifadeler, kinaye, abartma vb. ifadeler açısından ileri düzeydeki öğrencilerin karşılaştıkları dil kullanımlarını tespit ederek, bu ifadelerin hangi sıklıkta kullanıldığını ortaya koyacaktır. Bu suretle ileri düzey öğrenciler için hazırlanacak dil öğrenme materyallerinin içeriğinin oluşmasını da kayda değer veriler elde edilecektir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 10 yabancı uyruklu öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcısı öğrenciler, farklı bölümlerde öğrenim gören yabancı uyruklular arasından ve gönüllülük

esasına bağılı olarak seçilmiştir. Araştırma katılımcılarının belirlenmesi, amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme göre yapılmıştır. Ölçüt örnekleme de önceden belirlenmiş bir dizi ölçütün karşılanması söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 140). Bu amaçla, araştırmaya katılan öğrencilerin a) yabancı uyruklu olması, b) ileri düzey öğrenci olması, c) lisans öğrenimini sürdürüyor olması ve d) iki ve daha fazla yıl Türkiye’de bulunmuş olmaları ölçütleri düşünülerek çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin dil tecrübeleri, ülke, cinsiyet ve Türkiye’de bulunma durumları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Katılımcıların Kişisel Özellikleri

No	Kod Adı	Ülke	Cinsiyet	Dil Bilme Durumu	Türkiye’de Bulunma Durumu
1	Ö1	Kırgızistan	Erkek	Kırgızca, Rusça, İngilizce, Türkçe, Özbek, Kazakça	4 yıl
2	Ö2	Arnavutluk	Erkek	İngilizce, İtalyanca	2 yıl
2	Ö3	Suriye	Kız	İngilizce	3 yıl
4	Ö4	Nijerya	Erkek	İngilizce, Hansa, Fulfulde, Kanuri, Türkçe	5 yıl
5	Ö5	Gürcistan	Erkek	Rusça, İngilizce, Japonca	4 yıl
6	Ö6	Etiyopya	Erkek	İngilizce, Arapça, Amharaca, Tigriña, Türkçe	3 yıl
7	Ö7	Çin	Kız	Uygurca, Çince, İngilizce	2 yıl
8	Ö8	Türkmenistan	Erkek	Türkmençe, Rusça, İngilizce, Türkçe	5 yıl
9	Ö9	Yunanistan	Kız	İngilizce, İtalyanca, Fransızca	3 yıl
10	Ö10	Hindistan	Erkek	Hitçe, Rusça	3 yıl

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu iki dilden fazla dil bilmektedir. Türkiye’de bulunma durumları bütün katılımcıların iki yıldan fazladır. Araştırmaya katılan öğrencilerin

6'sı kız, 4'ü erkektir. Öğrencilerin kişisel özelliklerinin ölçüt örnekleme bağılı olarak belirlenen ölçütlere uygun olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Öğrenci Kişisel Bilgi Formu. Katılımcıların, Türkiye'de bulunma süresi, cinsiyeti, kaç dil bildiği, ülkeleri vb. bilgiler verilerin analizi için oldukça önem taşımaktadır. Çalışmada ölçüt örnekleme kullanıldığı için katılımcıların özelliklerinin doğru bir şekilde tespit edilmesi amacıyla kişisel bilgi formları kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öngörülen 18 öğrenciye kişisel bilgi formları doldurtulmuş, bunlardan 10 öğrenci özelliklerine bağılı olarak araştırmanın katılımcı grubu olarak tespit edilmiştir.

Yapılandırılmış Öğrenci Günlüğü. Çalışmanın temelini oluşturan veri toplama aracı öğrenci günlükleridir. İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin gün içerisinde karşılaştıkları ve anlamını bulmakta zorlandıkları kelimeler ya da kelime grupları bu günlükler aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada öğrencilere verilen günlükte anlamını bulmakta zorlanılan kelime grupları ile karşılaşılan durumun bağlamını birlikte vermeleri istenilmiştir. Çalışmada her bir yabancı uyruklu öğrenci 30 gün boyunca bu günlükleri doldurmuş ve çalışmanın ana verileri elde edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerden toplanan günlüklerde 1159 adet anlamını bulmada zorlanılan kelime ya da kelime grubu tespit edilmiş, bu kullanımlar araştırmacı tarafından toplanarak analiz edilmiştir.

Görüşme. Görüşme, özellikle nitel araştırma yaklaşımlarında kullanılan bir tekniktir. Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve odak grup görüşme teknikleri vardır (Sönmez ve Alacapınar, 2011, s. 108). Çalışma, öğrenci günlüklerinin yorumlanması adına, ikinci veri toplama aracı olarak kullanılan görüşmelerden oluşmuştur. Görüşme, önceden belirlenmiş bir amaç doğrultusunda yapılan soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı etkileşimli bir iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Stewart ve Cash, 1985, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 147). Öğrencilerin karşılaştıkları dil durumlarının nedenleri,

hangi kullanımların zorladığına ilişkin görüşleri günlüklerin daha anlaşılır olması ve açıklanması bakımından önemli görülmüştür.

Verilerin Toplanması

Dilin kullanımları kültür zenginliği kadar genişlemektedir. Bu çalışmada öğrencilerin anlamakta güçlük çektikleri dil kullanımları kültüre bağlı olarak çeşitlendiğinden bağlama bağlı olarak bir ay boyunca tutulmaya çalışılmıştır. Öğrencilerden her hafta günlükler toplanmak suretiyle 4 farklı zamanda öğrenci günlüklerinin toplanma süreci tamamlanmıştır. Öğrenci günlüklerinin toplanmasından sonraki zaman diliminde öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bütün veriler toplandıktan sonra dilimizin hangi unsurlarının, yabancı uyruklu öğrenciler tarafından hangi sıklıkta zorluk oluşturduğunu tespit edecek sınıflamalar yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizinde Strauss ve Corbin (1990), betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere iki yaklaşımdan söz eder (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 255). Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları dil güçlükleri çalışma öncesinde araştırmacı tarafından oluşturulan bir çerçeveye bağlı olarak yorumlandığı için betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizin 1) bir çerçeve oluşturma, 2) tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, 3) bulguların tanımlanması ve (4) bulguların yorumlanması olmak üzere dört basamağı vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256). Çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaşılabilecekleri dil zorlukları yabancılara Türkçe öğretimi alan yazınında ve dilin kullanımlarına ilişkin edebiyat alan yazınında tanımlandığı için betimsel analiz tercih edilmiştir. Çünkü araştırmacı tarafından, öğrencilerin karşılaştıkları durumlara ait yeni bir kodlama yapılmamış ve alan yazınında var olan terimler kullanılmıştır.

Çalışma verilerinin analizi için bir tablo oluşturulmuş, buna bağlı olarak veriler girilmiş ve analizleri yapılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler araştırmanın alt problemleri doğrultusunda tablolastırılarak yorumları yapılmıştır.

Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerliliği ve güvenirliğini artırmak amacıyla öncelikle nitel araştırma yaklaşımlarının temel unsurlarından biri olan veri toplama araçları zenginleştirilmiştir. Çalışmada, kişisel bilgi formu, öğrenci günlükleri kullanılması ve görüşmeler yapılması suretiyle verilerin analizinin güvenilir bir şekilde yapılması amaçlanmıştır. Yine, öğrenci günlüklerinin bir ay gibi uzun bir zaman diliminde tutulmasının, çalışmanın geçerliliğini arttırması bakımından önemli olduğu düşünölmektedir. Ayrıca verilerin analizi sadece araştırmacı tarafından yapılmamış, edebiyat bölümü yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden oluşan üç uzman tarafından incelenerek güvenirliliği ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Bölüm III: Bulgular ve Yorumlar

İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kültürel Bağlamda Anlamakta Zorlandıkları Dil Kullanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

10 farklı ülkeden gelen TÖMER’de bir yıl hazırlık okuduktan sonra ÇOMÜ’de öğrenim gören ileri düzey 10 yabancı uyruklu öğrencinin 30 gün boyunca tuttıkları dil günlüklerinde karşılaştıkları anlam zorlukları gösterilmiştir. Tablo 1’de Kırgız öğrencinin yaşadığı dil zorlukları gösterilmiştir.

Tablo 4

Kırgız Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

Numara	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Öğrenci
1	Oğlum askerden gelince inşallah başını bağlarız.	Bir tanıdığım kişinin annesi oğlu askerden gelince demişti.	Deyim (mecaz)	Ö1 (Kırgız)
2	Sular gitti.	Türkiye’ye ilk geldiğimde evde otururken bir arkadaş dediğinde “nereye gitmiş” demiştim.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
3	Bu esnafı gözüm tutmadı.	Arkadaşlarımın alışveriş yaparken sık sık kullandığı bir sözdü.	Deyim (mecaz)	Ö1 (Kırgız)
4	Bahçelievlere geldik.	İstanbul’da arkadaş bir saattir sürekli bahçeli ev aramıştı.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
5	Türkiye’yi nasıl buldunuz?	Yemekten sonra esnaf Türkiye’yi nasıl buldunuz deyince “Valla abi Atatürk Havalimanından bulduk” cevabını vermişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
6	Tabağını bitir.	Bir arkadaşın evine gidince annesi “tabağı bitir” demişti.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
7	Baltayı taşa vurdun.	Bir arkadaşına ait söylemem gereken bir sırrı farkında olmadan deyince bana “baltayı taşa vurdun” dedi.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
8	Meyveler gaza geldi.	Danone Akmina reklamında kullanılıyordu. Meyveli sodalar için kullanılmıştı.	Deyim (Mecaz)/ Mübalağa	Ö1 (Kırgız)

9	Önem taşır.	Aras Kargo reklamında kullanılan nakliyenin taşıdıklarını önemsedğini anlatıyordu.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
10	Dünyayı evinize getirir.	Digitürk reklamında dünyada yaşananları evimizden takip edebiliriz anlamında kullanılıyordu.	Mübalğa	Ö1 (Kırgız)
11	Hiçbir ayakkabı Brütüs değildir, arkadan vurmadiğca.	Bir ayakkabı reklamında ayakkabıların topukta meydana getirdiği sıkıntı anlatılıyordu.	Telmih, kişileştirme	Ö1 (Kırgız)
12	Hormonlu not baskını	Milli Eğitimdeki bazı okulların notları bilerek yükselttiğine ilişkin bir haberde geçiyordu.	Teşbih	Ö1 (Kırgız)
13	Bayat oyunları millet yutmuyor.	Bir gazete daha önce uygulanmış bir siyasi oyundan bahsederken bayat kelimesini, milletin bunlara kanmamasını ise yutmuyor kelimesi ile açıklamıştır.	Teşbih, mecaz	Ö1 (Kırgız)
14	Ben sende tutuklu kaldım.	Bir Gazete cezaevinde yapılan bir nikâhı Sezen Aksu'nun bir şarkısıyla ifade etmiştir.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
15	Doktora boş gözlerle bakıyor.	Arkadaşım muayene olurken içimden bu sözü geçirmiştım.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
16	Bu şarkıya bayılıyorum.	Konserde bir arkadaşım söylemişti	Mübalğa/Mecaz	Ö1 (Kırgız)
17	Akıllara durgunluk veren ölüm	Akşam gazetesi haberi	Mübalğa	Ö1 (Kırgız)
18	Dalından limonata	Burada taze limonlardan yapılmış limonata yerine yukarıdaki ifade kullanılmıştır.	Ad aktarması/Mübalğa	Ö1 (Kırgız)
19	Trabzonspor'a İspanyol düdük	Yandaki gazete haberinde hakem ifadesi yerine "düdük" kelimesi kullanılmıştır.	Teşbih	Ö1 (Kırgız)
20	Cildiniz inanılmaz. Sizi sevdiklerinize bağlar.	Soyut ve somut anlamına göre bir reklam afişi	Tevriye/Hüsn-ü Talil/Mübalğa	Ö1(Kırgız)
21	Suyunu çıkarttık	Alışveriş yaparken arkadaşım 'yeter artık alışverişin suyunu çıkarttın' demişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1(Kırgız)
22	Penti burunsuz soket çorap	T-Shop fiyat etiketi	Lügaz	Ö1 (Kırgız)
23	Bursa özel sarı aşı	Bir çuval kestane fotoğrafı	Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
24	Turkcell Çiftçi Birliği ne ekerse dakika biçiyor!	Turkcell reklam afişi	Mecaz/Tenasüp/Hüsn-ü Talil/Teşbih	Ö1 (Kırgız)
25	Zeytinyağlı tabağımızı denediniz mi?	Zeytinyağlı yiyeceklerin bulunduğu fotoğraf	İstifham/Ad Aktarması/Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
26	Saç kıran + Sakal kıran Eczanemizde	Eczane camekânı afişi	Tevriye	Ö1 (Kırgız)

27	O tabak bitecek	Profilo reklamı	Ad Aktarması	Ö1 (Kırgız)
28	Ekmek Teknesi	Dükkân levhası	Teşbih/Kinaye/Mecaz	Ö1 (Kırgız)
29	Kelle Çevirme	Restoran camekân önü afişi	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
30	Sporsuz 11 kilo verdi.	Gazete haber başlığı	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
31	Şota göz açtırmıyor!	Gazete haber başlığı	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
32	Pınar KSK, koltuğu sevdi.	Gazete haber başlığı	Ad aktarması/Kinaye/Mecaz	Ö1 (Kırgız)
33	Paralar suyunu çekince	Gazete haber başlığı	Teşhis/Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
34	Sahibinden kaçan cüzdan			
35	Doktor Kuru	Dükkân levhası	Mübalağa/Benzetme/Açık İstiare	Ö1 (Kırgız)
36	Erdem Kınay yeni albümü "Proje-2" ile müzik marketlerde yerini aldı.	İnternet Haberi	Teşhis/Deyim(Mecaz)/Tevriye	Ö1 (Kırgız)
37	Hoca içeri girdiğinde sınıf bomboştı.	Derse girince bir arkadaş bu şekilde dedi.	Pekiştirme sıfatı	Ö1 (Kırgız)
38	Stajdan gelen Ahmet o kadar açtı ki tabağı silip süpürdü.	Evdeki arkadaş, Ahmetle ilgili durumu anlatırken kullandı.	Ad aktarması/Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
39	Yarın akşam maç var Özgür'e söyle ekmesin bizi.	Maç öncesinde konuşurken arkadaşım söyledi.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
40	İlkokulda her sabah iki öğrenci sobayı yakardı.	Arkadaşım ilkokul anısını anlatırken kullandı.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
41	Dönüş zamanı geldiğinde valizimi dizdim.	Arkadaşım Almanya-Türkiye yolculuğunu anlatırken kullandı.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
42	Dün akşam evi boşalttık.	Taşınacak olan komşularımızdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
43	Misafirleri gitmesinden sonra evi toparladım.	Arkadaşımın annesi dün akşamki yemek faslını anlatırken kullandı.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
44	Neden o kadar üzgünsün Karadeniz'de gemilerin mi battı.	Suratımın asık olduğunu gören arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
45	Bazen öyle bir an olur ki sanki dünya üstüne geliyor.	Şarkı sözü	Mübalağa/Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
46	Gördüğü ilana öyle bir daldı ki.	Bir arkadaşım iş arayan biri için söylemişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
47	Kaç gündür üstümde bir ağırlık var.	Sınavlara hazırlanan arkadaşım yorgunluğunu ifade etmek için kullandı.	Benzetme/Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
48	Kardeşim üstümdekilerin iyi durduğunu söyledi.	Bir filmde kadın kocasına üstümdekiler iyi duruyor mu diyerek kıyafetlerinin yakışıp yakışmadığını kastetmişti.	Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
49	Arkadaşımın matematiğe kafası basmıyor.	Arkadaşım üniversite sınavını matematik yüzünden kazanamayan kardeşi için söylemişti.	Deyim(Mecaz)/Mübalağa	Ö1 (Kırgız)

50	Aile ziyaretine gittiğinizde Ali'yi nasıl buldunuz?	Arkadaşım bu soruyu sorduğunda 'kolay buldum' demiştim.	Tevriye/İstifham	Ö1 (Kırgız)
51	Öğretmenimiz ilkokulda sürekli sıra dayığı atardı bize.	Bir arkadaşım ilkokul anısını anlatırken kullanmıştı.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
52	Amcam çok sinirlenmiş gözleri dönmüştü artık.	Çocukluk anılarından birini anlatan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)/ Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
53	Yaptıklarından sonra bıraktım biraz burnu yansın.	Bir arkadaşım sevgilisinden ayrıldığı zaman kullanmıştı.	Deyim(Mecaz)/Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
54	Bayram tatilinden dönüşte valizimi kendim topladım.	Bayram tatilini bitirip okuluna dönecek olan arkadaşım telefonda söylemişti.	Dönüştülük zamiri/Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
55	Kardeşim annemin yemeklerini çok beğenmiş olacak ki tabağını bitirdi.	Arkadaşım memleketinden dönünce söylemişti.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
56	Kardeşime dediğim sözlerin arkasındayım.	Kardeşiyle kavga eden arkadaşım kullanmıştı.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
57	Kızım çaydanlığı ateşe koy da kaynasın.	Misafir olarak gittiğim bir evde annesi kızına söylemişti.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
58	Bugün hava çok soğuk sobayı tutuşturalım.	Yolda yürürken arkamda yürüyen ve pazardan dönüyor olan anne kızına söylemişti.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
59	Şişeyi bir dikişte bitirdim.	Sabah bardan dönen ev arkadaşım dün geceyi anlatırken kullanmıştı.	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
60	Mektubuma son verirken...	Ben henüz Kırgızistan'da iken Türkiye'de bulunan mektup arkadaşım yazmıştı.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
61	Dedem TV izlerken uyuyakalmış.	Süreklilik ifade eden birleşik fiil	Süreklilik Kalıbı	Ö1 (Kırgız)
62	Şahane bir bayram sabahı kahvaltısından sonra annem masayı toplayalım dedi.	Bir arkadaşım bayramda yaşadıklarını anlatırken kullandı.	Ad aktarması/Tenasüp	Ö1 (Kırgız)
63	Dün iki ev taşıdım.	Karşı komşumuz söyledi.	Mübalağa/Tevriye/Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
64	Dönüş zamanı geldiğinde valizimi düzenledim.	Ev arkadaşım söyledi.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
65	Bağdaki bütün ağaçları topladık.	Ağaçtaki meyveler kastedilmiştir.	Tenasüp/Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
66	Bayramın dördüncü akşamı aşırı soğuktan dolayı düğün erkenden dağıldı.	Düğünün bozulduğu anlamına gelir.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
67	Ahmet, eli açık birisidir.	Alışverişe gittiğimiz bir arkadaşım anlatmıştı.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
68	İçeriye ayaklarını çıkar da gir.	Ev arkadaşım, evimize gelen diğer arkadaşlarımızın ayakkabılarını çıkarmaları için söylemişti.	Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)

69	Biraz kafanı topla artık.	Sınavlardan dolayı sıkıntı içinde olduğumu gören arkadaşım söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
70	Üzerinde sigaran varsa rica edebilir miyim?	Durakta otobüs beklerken adamın biri yanıma yaklaşıp sormuştu.	İstifham/Tevriye	Ö1 (Kırgız)
71	Bir elinden tutan çıkmadı ki çocuğun.	Gazete haberinde okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
72	Bize yamuk yaptın.	Kavga eden arkadaşlarım birbirine söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
73	Seni gözüne kestirmişe benziyor.	Dizide duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
74	Yine yan çiziyorsun.	Arkadaşlarım kavga sırasında söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
75	Sana bayılıyorum.	Bir filmde duymuştum.	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
76	Olaylara farklı pencerelerden bakıyoruz.	Tartıştığım bir arkadaşım aramızdaki görüş farklarını belirtmek için kullandı.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
77	Bu olayla birlikte ekmeğine yağ sürdü.	Dizide duymuştum.	Deyim (Mecaz)/Kinaye	Ö1 (Kırgız)
78	Babamın verdiği parayı kardeş payı yaptık.	Bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
79	Çocuk ders çalışmakla kafayı bozdu.	Ev arkadaşım kardeşi için söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
80	Bir bardak daha alır mısın?	Misafir olarak gittiğim evde çayım bittiğinde ev sahibi sormuştu.	İstifham	Ö1 (Kırgız)
81	Beni fena halde tuşa getirdi.	Bir arkadaşım söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
82	Çok çalışmaktan beynim sulandı.	Finallere hazırlanan arkadaşım kafasının karıştığını ifade etmek için kullandı.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
83	Dün bulduğumuzda “Sana bayılıyorum” dedi.	Arkadaşıma, hoşlandığı kız söylemiş.	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
84	Merdivenleri bir nefeste çıktı.	Okuldaki merdivenleri hızlı hızlı çıktı.	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
85	Bu konuda söyleyeceklerim bir elin parmaklarını geçmez.	Üniversitede bir hocam ders anlatırken kullanmıştı.	atasözü	Ö1 (Kırgız)
86	“Ödev için naylon gömlek bile almışsın” dedi.	Ev arkadaşşımdan duymuştum.	Benzetme/Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
87	Dün okulda yaşanan olaya acayip takıldım.	Arkadaşım okulda soruların çalınması olayı üzerine söyledi.	Mecaz	Ö1 (Kırgız)
88	Büyüdükçe daha da oturaklı bir kız olmuşsun.	Misafir olarak gittiğimiz bir evde duymuştum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
89	Sen bugünlerde kendini iyice saldın.	Hiçbir şeyin yolunda gitmediğini anlatır.	Mecaz	Ö1 (Kırgız)
90	Diğer kıyafet üzerine daha güzel oturmuştu.	Mağaza görevlisi, denediğim kıyafet için söyledi.	Tevriye/Mecaz	Ö1 (Kırgız)

91	Koca bir tabak makarnayı on dakikada götürdü.	Çok acıkmış olduğum için hızlı yemek yediğimi gören arkadaşım söyledi.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
92	Şimdilik bu işi askıya aldım.	Okulumuzun web sayfasında 'somadaki felaketten dolayı bahar şenlikleri askıya alındı' yazısını gördüm.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
93	Yaptığım oyunu yedi.	İnanmak anlamında kullanılmış.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
94	Saatlerdir kızgın surat ifadesini takmıyor.	Arkadaşımla mesajlaşırken sürekli kızgın surat gönderiyordu.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
95	Yata yata sınıfı geçiyorsun.	Fen-Edebiyat Fakültesinde okuyanlar Eğitim'dekilere söylüyordu.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
96	Bu konuya yeterince hâkim değilsin.	Ders sırasında hocamdan duydum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
97	Resimde güzel çıkmışım.	Arkadaşım fotoğrafta kendini beğendiği için söylemişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
98	Musluktan niye su gelmiyor.	Ev arkadaşım sular kesik olduğu zaman sormuştu.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
99	Ocağın altını çok harlama.	Yemek kısık ateşte olmalı.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
100	Yufkaları ince açmışsınız.	Börek olacak yufkalar için söylenmişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
101	Karşı komşunun kızını kesiyorum.	Ev arkadaşım söyledi.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
102	Ne kadar yemek yersem yiyeyim, kilo alamıyorum.	Zayıf olan komşunun kızı yakınırken söyledi.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
103	Yağmur geri aldı.	İskelede feribot beklerken görevli söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
104	Tencereleri almaya boyum yetişmedi.	Mutfak dolabının en üst rafındaki tencereyi alamayan ev arkadaşım söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
105	Bu kıyafet üzerine çok güzel oturdu.	Mağaza görevlisi, denediğim kıyafet için söyledi.	Tevriye/Mecaz	Ö1 (Kırgız)
106	Bizim iş yattı.	Bir arkadaşım planladığımız gezinin artık yapılmayacağını belirtmek için kullandı.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
107	O sözleri duyunca başımdan kaynar sular döküldü.	Arkadaşıyla tartışan ev arkadaşım olayı anlatırken kullanmıştı.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
108	Bak beşkardeş geliyor.	Otobüsteki bir anne, çocuğuna söylüyordu.	Mecaz	Ö1 (Kırgız)
109	Yüzünde ben var.	Arkadaşım yüzümdeki küçücük noktayı göstererek söylemişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
110	Nereye gitsem burnumun dibinde bitiyor.	Arkadaşım, hiç sevmediği bir kişi için söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)

111	Seni görünce keyfim yerine geldi.	Çok sevdiği bir tanıdığını uzun zamandır görmeyen bir arkadaşım söyledi.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
112	Saat beşteki randevuya yetişebilmek için iki ayağım bir pabuca girdi.	Sevgiliyle buluşacak olan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
113	Zor durumda kalırsan bir alo demen yeter.	Bilmediğim bir şehre geldiğimi gören yaşlı bir amca numarasını vererek söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
114	Nerdeyse gözünün üstünde kaş var diyecek.	Ev sahibi kirayı arttırmak için sürekli bahaneler bulurken ev arkadaşım bu cümleyi kurmuştu.	atasözü	Ö1 (Kırgız)
115	Ayakkabının burnunu vurarak giyme diyorum.	Arkadaşım ayakkabıyı eskitmemem için söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
116	Lambaya basar mısın?	Ev arkadaşım söylemişti.	İstifham	Ö1 (Kırgız)
117	Bazlama sıcakken üzerine tereyağı çalalım.	Kahvaltımızı dışarda yaparken bir arkadaşım söylemişti.	Tevriye (yöresel bir kullanım olduğundan emin olamadık.)	Ö1 (Kırgız)
118	Boğazımda bir gıcık var, bitmedi gitti.	Bir arkadaşımdan duydum.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
119 120	Bizim İsmail de o kıza yazıyor.	Sınıf arkadaşlarım kantinde konuşuyorlardı.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
121	Hadi eve geçelim de bir şeyler kapıştır.	Ev arkadaşım söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
122	Ah gidi çarpanaklı ah!	Bir arkadaşımdan duydum.	Nida	Ö1 (Kırgız)
123	Sen insanı tabuta koyarsın.	Karşı komşumuz eşiyle kavga ederken bağıra bağıra söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
124	Artık elinden bir Türk kahvesi içeriz.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
125	Sen önden gide koy ben seni yakalarım.	Ev arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö1 (Kırgız)
126 127	Çabuk karşıya geçelim yoksa ezileceğiz.	Gelibolu'da iken kalabalıktan sıkılan arkadaşım söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
128	Bu veresiye yazılacak	Bakkaldan alışverişimizi yaptıktan sonra arkadaşım söyledi.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
129	Çarşıya çıkmak	Sınıf arkadaşım' dersten sonra çarşıya çıkalım mı dedi'	Deyim	Ö1 (Kırgız)
130	Nar gibi kızarmış kuzu çevirme	Reklam Broşürü	Benzetme/ Tevriye	Ö1 (Kırgız)
131	Onun gölgesinde yaşıyorum.	Film repliği	Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
132	Bir fincan kahvenin kırk yıl hatrı var.	Misafir olarak gittiğim evin büyüğünden duymuştum.	atasözü	Ö1 (Kırgız)
133	Babamın sözünden hiç çıkmam.	Babasını çok seven bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)

134	Annemin terliğini bugün de yedim	Arkadaşım, kardeşiyle telefonda konuşurken kardeşi demişti.	İstiare	Ö1 (Kırgız)
135	Er meydanında yağ ve güneşin dansı vardı.	Geleneksel yağlı güreşleri anlatan bir gazete haberi	Benzetme/ İstiare	Ö1 (Kırgız)
136	Bu işten de alınının akıyla çıktı.	Şiir yarışmasında birinci seçilen arkadaşım için söylemişlerdi.	Deyim (Mecaz)/ Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
137	Babasının huyuna gittiği için hiç sıkıntı çekmiyor.	Babasını çok seven bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
138	Kardeşini hep ezdi.	Haber manşeti	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
139	Kemerleri sık bakalım	Haber Manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
140	Talih kuşuna servet yatırdık.	Haber Manşeti	Teşbih / Mübalağa / Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
141	Türkiye nefes aldı.	Haber Manşeti	Teşhis / Ad Aktarması / Deyim	Ö1 (Kırgız)
142	Çene Suyu	Reklam Broşürü	Kinaye / Teşbih	Ö1 (Kırgız)
143	Bu akşam yemekte kara şimşek vardı.	Bazı yörelerden edinilen bilgi	Teşbih / Kapalı İstiare	Ö1 (Kırgız)
144	Trafik felç	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması	Teşhis	Ö1 (Kırgız)
145	Şekeri kestim.	Misafirlere çay ikram edilmesi sırasında şeker almamaları durumunda söyledikleri gerekçe	İbham	Ö1 (Kırgız)
146	Karnım zil çaldı.	Ev arkadaşım çok acıktığını belli etmek için söylemişti.	Deyim(Mecaz) /Teşhis/ Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
147	Buz kesmek	Gazetede okuduğu haberden sonra arkadaşım demişti.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
148	Son söylediği sözden sonra gözümünden düştü.	Bir arkadaşım çok sevdiği birinin ona karşı yaptığı hatalardan sonra söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
149	Hep burnunun dikine doğru gider.	Bir arkadaşım kardeşinin inatçı olduğunu belirtirken kullanmıştı.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
150	Kupon yattı.	Ev arkadaşım iddia kuponunun tutmamasından sonra söyledi.	Teşhis/ Mecaz	Ö1 (Kırgız)
151	Getir de yağlayalım.	Kapı gıcirtısını gidermek için demişti.	Mecaz	Ö1 (Kırgız)
152	Erkek sandım ben seni değilmişsin.	Sınıftaki bir bayan arkadaş sevgilisiyle tartışırken söylemişti.	İstiare	Ö1 (Kırgız)
153	Su içerken yılan bile dokunmaz.	Arkadaşım su içerken ona el kol şakası yaparken söylemişti.	Atasözü/Mübalağa	Ö1 (Kırgız)
154	Burada kalırsak işimiz duman olur.	Bütünlemelere kalmak istemeyen arkadaşım söylemişti.	Mecaz	Ö1 (Kırgız)

155	Bütün köylüyü değnekten geçirdiler.	Gazete haberinde okudum.	Mübalaga	Ö1 (Kırgız)
156	Artık bunları kafana yazsan iyi olur.	Sınava çalışırken arkadaşım söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
157	Bugün bütün kurtlarımızı dökelim.	Bir arkadaşım Düğüne giderken söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
158	Bu parayla gül gibi geçiniriz.	Ailesi para yollayan ev arkadaşım söylemişti.	Teşbih/ Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
159	Cem Yılmaz her zamanki gibi seyircileri gülmekten kırıp geçirdi.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)/ Mübalaga	Ö1 (Kırgız)
160	Biraz yemek yiyince yüzüne kan geldi.	Yemekten sonra yüzün kırmızılaşması anlamında kullanılan bir söz	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
161	Kaptan karşidan gelen gemiyi görünce dümeni sağa kırdı.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
162	Açlık iyice başıma vurdu.	Ders uzun sürünce arkadaşım dersi anlamıyorum 'açlık iyice başıma vurdu' demişti.	Deyim(Mecaz)/ Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
163	Öldüğüme yanmıyorum da beni öldürenin sen olduğuna yanıyorum.	Bir arkadaşım sevgilisiyle tartışırken söylemişti.	Kinaye/Mübalaga	Ö1 (Kırgız)
164	Bu nasıl gürültüdür böyle başım beynim patladı.	Gürültümüzden rahatsız olan komşumuz söylemişti.	Mübalaga/Ad aktarması	Ö1 (Kırgız)
165	Bizi birlikte gören düşmanlar çatlamış olmalı.	Bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
166	Yaptığı hırsızlığı örtbas edemeyen adam hapsi boyladı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
167	Bir ay ders işlemeyen sınıfın seviyesi yerle bir oldu.	Çocukları ilkokula giden veliler yakınıyordu.	Deyim / Mübalaga	Ö1 (Kırgız)
168	Ünlülerin aşk haberleri kısa sürede dilleniyo.	Gazete haberinde okudum.	Teşhis	Ö1 (Kırgız)
169	Ben geçen hafta bu konuyu atlamışım.	Derste hocamız söylemişti.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
170	Önemli olan Türkçeyi bütün alanlarda hakim kılmaktır.	Dönem başında hocamız söylemişti.	Deyim	Ö1 (Kırgız)
171	Daha çok çalışarak bilgilerinin üstüne yenilerini koymalısın.	Hocam söylemişti.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
172	Sen bu oyunlara alet olmamalısın.	Filmde duydum.	Deyim/ Teşbih	Ö1 (Kırgız)
173	Bu bilgileri yedirerek öğretmeliyiz.	Hocamdan duymuştum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
174	Tüm bu yanlışlar senin hayatına mâl olabilir.	Filmde duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö1 (Kırgız)
175	Bana şube müdürünü bağla.	Filmde duydum.	Kinaye	Ö1 (Kırgız)
176	Seni gökte ararken yerde buldum.	Uzun zamandır görüşmeyi umduğu bir arkadaşıyla yolda karşılaşan arkadaşım söylemişti.	Tezat/Deyim	Ö1 (Kırgız)

Kırgızistanlı Ö1 kodlu öğrencinin günlüklerine 176 dil kullanımı yansımıştır. 6 farklı dil bilen Kırgız öğrenci 4 yıl boyunca Türkiye’de bulunmasın rağmen Türkçedeki mecazlar, kinayeler, tevriyeler vb. kullanımlarda sık sık zorlanmıştır. Gerek toplum çerisinde gerekse televizyonlarda ve okuduğu kitaplarda öğrenciyi zorlayan birçok dil kullanımı olmuştur. Tablo 5’de Arnavut öğrencinin dil günlüğüne yansıyanlar verilmiştir.

Tablo 5

Arnavut Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

Numara	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Öğrenci
1	Taş atmak.	Arkadaşlarım evde tartışırken söylemişti.	Deyim/ Kinaye	Ö2 (Arnavut)
2	Bu olay üzerine bütün köy ayaklandı.	Gazete haberinde okudum.	Ad aktarması/Mübalaga	Ö2 (Arnavut)
3	Beyaz perdenin en iyi sanatçısıdır.	Gazete haberinde okudum.	Benzetme /İstiare	Ö2 (Arnavut)
4	Eli kulağında	Notları açıklamakta geciken hocası için arkadaşım söylemişti.	Deyim/Mecaz	Ö2 (Arnavut)
5	Çenesi düşük	Çok konuşan kişiler için kullanılır.	Deyim/Mecaz	Ö2 (Arnavut)
6	Adamın dibisin.	Arkadaşım sosyal medyada kullanıyordu.	Teşbih	Ö2 (Arnavut)
7	Heyecandan konuşamıyor, dili dolaşıyordu.	Hoşlandığı kızla buluşmaya giden arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
8	Adamın canını sıkamak istiyordu.		Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
9	Arkadaşının kalbini kırdığı için üzüldü.	Arkadaşım tartıştığı arkadaşı üzdüğü için pişmandı.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
10	Dolmuşla eve gitti.	Dersten sonra evine dolmuşla gitti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
11	O sözleri duyunca küplere bindi.	Sınıfta duymuştum.	Deyim	Ö2 (Arnavut)
12	Kafasını dağıtmak için yürüyüşe çıktı.	Arkadaşımı arayıp ne yaptığını sorunca 'kafamı dağıtmak için yürüyüşe çıktım 'dedi.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
13	Yaşadıklarından dolayı içi acıyordu.	Bir tv programında duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
14	Ağzında bakla ıslanmazdı onun.	Bizim apartmanda oturan bir abla için söyleniyordu.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
15	Üzüm üzüme baka baka kararır.	Ev arkadaşım ile birbirimize benzediğimizi söyleyen arkadaşlarım kullanmışlardı.	Atasözü/Tekrir	Ö2 (Arnavut)

16	Damlaya damlaya göl olur.	Para biriktiren arkadaşım bu deyimini kullanmıştı.	Atasözü/Tekrir/Ad Aktarması	Ö2 (Arnavut)
17	Pabucu dama atılmak.	Şarkıda duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
18	Kazak	ilk geldiğimde sınıfımızda Kazak bir arkadaşım olduğu söylendiğinde şaşırarak: Kazak bir giysi değil miydi? Demiştim.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
19	Saraçoğlu'nda sinirler boşaldı.	Fanatik haber manşeti	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
20	Ahmet çayın altını söndürmeyi unutmama.	Fotomaç haber manşeti	Ad aktarması	Ö2 (Arnavut)
21	Marmaray para basacak.	Akşam haber manşeti	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
22	İmralı Adası'nda sıcak saatler	Zaman haber manşeti	İstiare	Ö2 (Arnavut)
23	Köşk'ten doğum gününe iade-i itibar	Zaman haber manşeti	Farsça Deyim	Ö2 (Arnavut)
24	Rabia direnişi hız kesmiyor.	Yeni Şafak haber manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
25	Boğaz adeta alev alev yandı.	Star haber manşeti	Kinaye/Mübalğa/Tekrir	Ö2 (Arnavut)
26	Sinemanın gözüne perde indi.	Star haber manşeti	Teşhis/Deyim/Ad aktarması	Ö2 (Arnavut)
27	Hierapolis'te kilisenin sütunları ayağa kaldırılıyor.	Zaman haber manşeti	Deyim(Mecaz)/Kinaye	Ö2 (Arnavut)
28	Stres ve düzensiz uyku kalp hastalıklarına davetiye çıkartıyor.	Haber Manşeti	Kinaye/Kapalı İstiare	Ö2 (Arnavut)
29	Tavşan kanı bu çaylar.	Reklam sloganı	Teşbih	Ö2 (Arnavut)
30	Turnayı gözünden vurmak	Sınavdan iyi bir puan aldığımı duyan arkadaşım 'hadi yine iyisin turnayı gözünden vurdun' dedi.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
31	Karnım zil çalıyor.	Çok acıktığımı belirtmek isteyen ev arkadaşım kullanmıştı.	Deyim(Mecaz)/ Kinaye	Ö2 (Arnavut)
32	Açtı ağzını yumdu gözünü.	Kirayı geciktirdiğimiz için ev sahibi söylemediğini bırakmadı.	Deyim (Mecaz)/Ad aktarması	Ö2 (Arnavut)
33	Abbas yolcu	Magazin haberi	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
34	İpe un sermek	Verilen bir işi yapmayan arkadaşım için söylenmişti.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
35	Ayaklarını çıkar da gir	Eve girerken arkadaşım ayakkabılarımı çıkarmam için uyarmıştı.	Ad aktarması/ Kinaye	Ö2 (Arnavut)
36	Eller kadir kıymet bilmez.	Şarkıda duymuştum.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
37	Evden izin alırsam gelirim.	Konsere davet ettiğim arkadaşım söylemişti.	Kinaye/Ad aktarması	Ö2 (Arnavut)
38	Sobayı yak.	Annesi arkadaşşıma söylemişti.	Ad aktarması	Ö2 (Arnavut)
39	Açtırma bayramlık ağzımı.	Annesi kızına söylemişti.	Kinaye/Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
40	Uşak	Karadenizlilere uşak deniyormuş ben de il zannediyordum.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)

41	Bal dök yala.	Evi temizledikten sonra bize gelen arkadaşım söylemişti.	Mübalâğa	Ö2 (Arnavut)
42	Kahveli kazağını giy.	Ev arkadaşına 'bugün okula giderken ne giyeyim?' diye sorunca söylemişti.	Kinaye	Ö2 (Arnavut)
43	Çayını ince belliye koy.	Kahvaltı için gittiğimiz kafede duymuştum.	Teşbih	Ö2 (Arnavut)
44	Tavşan kanı dururken imamın abdest suyunu mu içeceğiz.	Kahvaltı için gittiğimiz kafede duymuştum.	İstiare	Ö2 (Arnavut)
45	Gözde'nin aksine Kübra çok asık suratlıydı.	Arkadaşlarım konuşurlarken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
46	Boğazımız çok görkemli duruyor.	Haber Manşeti	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
47	Çeşme acılı çok güzel görünüyor.	Reklam sloganı	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
48	Haylaz Bey'i beğenmiyorum.	Film repliği	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
49	Arabam sıfır, herhangi bir arıza çıkarmaz.	Reklam	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
50	Bana bugün fazla soğuk davrandın.	Bir arkadaşım yüzümü asık görünce söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
51	Yeni görümcem oldukça sıcak kanlı konuşuyor.	Otobüste arka koltukta oturan iki bayan konuşurken duydum.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
52	Bugün akşam yemek de birer Öz ateş yiyelim mi?	Arkadaşım bu sözü söylediğinde ateşin nasıl yenileceğini düşünmüştüm.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
53	Gönül penceresinden ansızın bakıp geçtin.	Şarkı sözü	Kapalı istiare	Ö2 (Arnavut)
54	Değmesin yağlı boya.	Reklam sloganı	Deyim (Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
55	2005 yılında var olan kanun bu sene kalktı.	Haber Manşeti	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
56	Uçurumdan bakan adamın rengi soldu.	Haber Manşeti	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
57	Ayşe Hanım yemeklerinde bizim yağı kullanıyormuş.	Reklam sloganı	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
58	Garsona, "Kuşburnu alabilir miyim?" diye seslendi.	Kafede yan masadaki amcadan duydum.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
59	En güzel Osmanlı mutfağı burada.	Reklam sloganı	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
60	Kırmızı elbisene bayıldım.	Sınıf arkadaşım söyledi.	Kinaye/ Mübalâğa	Ö2 (Arnavut)
61	Dün iğne yedim.	Hasta olan bir arkadaşım söyledi.	Kinaye	Ö2 (Arnavut)
62	Aşkın gözü kör mü?	Şarkı sözü	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö2 (Arnavut)
63	Dün gece arkadaşlarla çilingir sofrası kurduk.	Eline para geçen bir arkadaşım bunu kutlamak için güzel bir sofraya kurup eğlendiğini söyledi.	Teşbih/Tevriye	Ö2 (Arnavut)
64	Tren kalktı.	Arkadaşım trenin hareket ettiğini belirtmek amacıyla söyledi.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)

65	Kumru	Bir arkadaşım iki sevgili için 'Şunlara bak çifte kumrular gibiler ' demişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
66	Pişmaniye	Bir arkadaşım 'eve giderken pişmaniye alayım bizimkiler sever' demişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
67	Güvenliği ele geçiriyoruz.	Haber Manşeti	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
68	Işık bol olsun.	Fotoğrafçı olan bir arkadaşına söylenmişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
69	Aldıklarım 35 tuttu.	Alışverişten dönen arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
70	Otobüse yetişemedim yağmura tutuldum.	Çok fena bir biçimde ıslanan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)/Tevriye	Ö2 (Arnavut)
71	Dün arkadaşlarla bayağı takıldım.	Derse geç kalan bir arkadaşım gerekçe olarak bunu göstermişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
72	Bittim ben mahvoldum.	Cüzdanı çalınmış olan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
73	Çok ballısın.	Sınavdan iyi not aldığımı duyan arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
74	Bu aralar dersleri çok salladım telafi etmem lazım.	Bir arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
75	Son zamanlarda uçmuş ne dediğini bilmiyor.	Arkadaşım tartıştığı bir arkadaşı için söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
76	Haber alınca bana dön.	Bir arkadaşım hastanede yatan bir akrabası için kardeşine söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
77	Sen ona bakma doğru bildiğini yap.	Bir arkadaşım tartıştığım biri için söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
78	Ne zaman yol alıyorsunuz?	Memlekete gidecek olan arkadaşlar kendi aralarında konuşuyordu.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
79	Elin ekme tutuyor mu?	Konuşma kız isteme töreninde geçmektedir.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
80	Sıkı bir pazarlık sonrası sonunda el sıkışıldı.	TV haberi	Kinaye	Ö2 (Arnavut)
81	Böyle şeylere inanma biraz gözünü aç.	İlk geldiğimde arkadaşlarım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
82	Treni kaçırmadan önce düşünmeliydin bunları.	Pişmanlık yaşayan bir arkadaşına söylenmişti.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
83	Gece gündüz çalışmasının nedeni bu üç boğaza bakmak içindir.	Gazete haberinde okudum.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
84	Kimseye el açmadı bugüne kadar.	Yolda arkadaşım dilenci görünürken söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
85	İşinde başarıyı yakalamak için işine sıkı sıkı sarılmalısın.	Sınavlar yaklaşınca, sınavı kazanmak için arkadaşım söylemişti.	İkileme(Tekrir)/Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)

86	Saatlerdir arıyorum ulaşamıyorum, cebi kapalı sanırım.	Parkta otururken yan masada oturan bir kişi söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
87	O tanıdığım en sağlam kalemlerdendir.	Hocam söylemişti.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
88	Son ders tüm sınıf uyudu.	Farklı bir bölümde okuyan bir arkadaşım söylemişti.	Ad Aktarması	Ö2 (Arnavut)
89	Kaynak yapma kardeşim.	Konuşma bir market sırasında bekleyen müşteriler arasında geçmektedir.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
90	Ben hepsini silip süpürdüm bile.	Diyalog bir TV reklamında geçmektedir.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
91	Bence jilet gibi oldun hemen al derim.	Konuşma mağazada geçmektedir.	Teşbih/Tevriye	Ö2 (Arnavut)
92	Ayağınızı sürterek girdiniz herhalde müşteri gelmeye başladı.	Mağazada geçen bir konuşma örneği.	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
93	Çünkü yağın yağmur değil bereket kızım bahçeye ettiklerimizi besliyor.	Evimizde geçen bir konuşma.	Hüsn-ü talil	Ö2 (Arnavut)
94	Benimde çok acıktı dolaptaki yemeği ateşe koy ısınsin yeriz.	Evimizde geçen bir konuşma.	Ak aktarması	Ö2 (Arnavut)
95	Nasıldı ne demek ne kadar temizdi bal dök yala.	Misafirlikte şahit olunan bir konuşma.	Mübalğa	Ö2 (Arnavut)
96	Hadi ama buraya kurtlarımızı dökmeye geldik.	Kına gecesinde geçen bir konuşma	Deyim(Mecaz)	Ö2 (Arnavut)
97	Çocuk bu günlere tırnaklarıyla kazıya kazıya geldi.	Arkadaş ortamında geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz) / Mübalğa	Ö2 (Arnavut)
98	Uyumadım ki ben şekerleme yaptım.	Evde geçen bir konuşma.	Tevriye	Ö2 (Arnavut)
99	Senin için saçımı süpürge ettim.	Karı-koca arasında geçen bir konuşma	Deyim(Mecaz) / Mübalğa	Ö2 (Arnavut)

Ö2 kodlu Arnavut öğrenci iki yıldır Türkiye’de yaşamaktadır. Kırgız öğrenciye oranla çok daha az dil kullanımını günlüğüne yansıtmıştır. Bu durum, sadece bu verilere bakarak Kırgız öğrenciye göre daha az zorlandığı anlamına gelmemektedir. İki dil bilen Arnavut öğrencinin 30 gün boyunca tuttuğu dil günlüklerine 99 ifade yansımıştır. Öğrencinin saçımı süpürge ettim, bu günlere tırnaklarımı kazıyarak geldim gibi birçok Türkçe deyim anlamını kurmakta zorlandığı görülmüştür. Tablo 6’da Suriyeli öğrencinin dil günlüklerine yansıyanlar gösterilmiştir.

Tablo 6

Suriyeli Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Öğrenci
1	Bir tabak daha yesin.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
2	Gökten bereket yağıyor.	Haber Manşeti	Hüsn-ü talil	Ö3 (Suriye)
3	Maç sonrasında bütün İstanbul ayağa kalktı.	Haber Manşeti	Ad aktarması/Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
4	Sobayı yaktık.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
5	Tencere kaynıyor.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması/Kinaye	Ö3 (Suriye)
6	Eve haber verip geleyim.	Sinemaya davet ettiğim bir arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
7	Çankaya bu gelişmelere sessiz kalamaz.	Haber Manşeti	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
8	Batının tavrını anlamak güç.	Haber Manşeti	Ad aktarması/Teşhis	Ö3 (Suriye)
9	Seninle külahları değişeceğiz.	İki kişi tartışırken duymuştum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
10	Senin tipin kayıkmış.	İki kişi tartışırken duymuştum.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
11	Meseleye Fransız kaldım.	Arkadaşım ile aramızdaki bir meseleyi konuşurken yanımdaki bir diğer arkadaşım kullanmıştı.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
12	Eve haber verip geleceğim.	Bir arkadaşım dan duydum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
13	O zamanlar bu dergide usta kalemler vardı.	Gazete haberinde okudum.	Ad aktarması/ İstiare	Ö3 (Suriye)
14	Ne zamandır evde tencere kaynamıyor.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması/ Kinaye	Ö3 (Suriye)
15	Evde tüp bitmiş.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
16	Eve haber ver.	Bir arkadaşım dan duydum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
17	Amerika olaya el koydu.	Gazete manşeti	Ad aktarması/ Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
18	Batı, ülkemizdeki gelişmeleri takdir etti.	Gazete manşeti	Ad aktarması/Deyim	Ö3 (Suriye)
19	Bence Sait Faik'i okumalısın.	Hocamın önerisi	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
20	İki tabak yedi hala doymadı.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
21	Garsondan iki bardak portakal istedim.	Arkadaşım kardeşinden bahsederken kullanmıştı.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
22	Sıcak renklerden çok hoşlanırım.	Bir arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
23	Gökten rahmet yağıyor.	Gazete manşeti	Hüsn-ü talil	Ö3 (Suriye)
24	Balık tutmaya gidelim mi?	Arkadaşım teklif etmişti.	Deyim/Kinaye	Ö3 (Suriye)
25	Ağzına sağlık.	Bir Tv programında şarkıcı söylediği şarkıyı bitirince program sunucusu söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
26	Elin dert görmesin.	Bulaşıkları yıkayınca arkadaşım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
27	Allaha ısmarladık.	Yaz tatilinde memleketeye giden arkadaşım	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)

		söylemişti.		
28	Gözün aydın.	Ablası doğum yapan bir arkadaşına söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
29	Geçmiş olsun.	Hastalandığımda arkadaşlarım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
30	Başın sağ olsun.	Dedem öldüğünde arkadaşlarım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
31	Sağlık olsun.	Sınavdan kötü not aldığımı öğrendikten sonra üzüldüğümü gören arkadaşım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
32	Kıran giresice.	Beddua	Kalıplaşmış ifade/ Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
33	Aç gözünü açarlar gözünü.	Bu şehre ilk geldiğimde dikkatli olmam gerektiği için söylemişlerdi	Atasözü	Ö3 (Suriye)
34	Hak yerde kalmaz.	Bir tv programında duymuştum.	Atasözü	Ö3 (Suriye)
35	Yerdeki yüze basılmaz.	Hocamız hakkında sohbet ederken arkadaşım söylemişti.	Atasözü	Ö3 (Suriye)
36	Can atmak.	Bir arkadaşım Antalya gezisine gitmeye can attığını söyledi.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
37	Hoşbeş etmek.	Ev arkadaşım 'geç karşıma otur da bir hoşbeş edelim ' demişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
38	İlk göz ağrısı.	Bir arkadaşım 'o benim ilk göz ağrım ondan ayırlanam demişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
39	Ayağımı çıkarmadan girebilirsin.	Misafirlikte şahit olunan bir konuşma.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
40	Orhan Veli'yi okur musun?	Hocam sormuştu.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
41	Kara haber tez duyulur.	Şarkı sözü	Tevriye	Ö3 (Suriye)
42	Öykülerinde küçük insanları anlatıyor.	Dergi yazısı	Tevriye	Ö3 (Suriye)
43	Geçmiş olsun.	Hasta olduğumu duyan arkadaşlarım söyledi.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
44	Gönül	Şarkı adı	Tevriye	Ö3 (Suriye)
45	Acı	Çarşıda bir dükkânda 'Acı kaybımızdan dolayı kapalıyız' yazıyordu.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
46	Başın sağ olsun.	Dedem öldüğünde arkadaşlarım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
47	Dünyanın yıkılması.	Haber Manşeti	Kinaye	Ö3 (Suriye)
48	Ortaya karışık.	Bir arkadaşşımdan duydum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
49	Amca, Dayı, Hala, Teyze	"Hala" sözcüğünde "â" kullanıldığı zaman "şu anda devam etmekte olan" anlamı çıkmaktadır.	Tevriye	Ö3 (Suriye)

50	Dudak payı	Misafirlikte şahit olunan bir söz	Kinaye	Ö3 (Suriye)
51	Haydan gelen huya gider.	Gazete haberinde okudum.	Atasözü	Ö3 (Suriye)
52	Bir bardak daha içtim.	Arkadaşım 'çayın o kadar güzel olmuş ki bir bardak daha içtim 'demişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
53	Başıma icat çıkarma.	Bir arkadaşşıma annesi demişti.	Deyim(Mecaz)/Kinaye	Ö3 (Suriye)
54	Ortaya karışık alalım.	Bir arkadaşşımdan duydum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
55	Hazıra konmak.	Bir hocamız 'hazıra konmayın araştırarak bilgilere ulaşın' demişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
56	Kafaya dikmek.	Bir arkadaşım: 'şişeyi kafaya diktiğim gibi bitirdim' demişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
57	Bugün bana yarın sana.	Bir filmde duymuştum.	Atasözü	Ö3 (Suriye)
58	Bizden geçti artık.	Bir arkadaşşımdan duymuştum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
59	Temiz aile kıızı.	Arkadaşıma annesi 'artık temiz bir aile kıızı bul evlen 'demişti.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
60	Para babası	Bir arkadaşşımdan duydum.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
61	Gecenin bir yarısı.	Saatin farkında olmadan evden çıkacağım sırada arkadaşım 'hey saat gecenin bir yarısı nereye gidiyorsun 'demişti.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
62	Hayat kadımı.	Bir filmde duymuştum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
63	Ne kaynatıyorsunuz?	Derste arkadaşşımla konuşurken hocamız söylemişti.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
64	Benimle odaya çıkar mısınız?	Benimle aynı odada kalmak isteyen bir arkadaşım söylemişti.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
65	Allaha ısmarladık.	Arkadaşım evden çıkarken söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
66	Mürekkep yalamış birine benziyor.	Sınıfımıza yeni gelen biri hakkında arkadaşım söylemişti.	İstiare	Ö3 (Suriye)
67	Geç kalınca eteklerim tuttu.	Derse geç kalan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)/Kinaye	Ö3 (Suriye)
68	İşi gücü göz boyamak.	Bir arkadaşım hiç sevmediği biri için söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
70	Bu aralar kafan güzel.	Bir arkadaşşımdan duydum.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
71	Sen beni ateşe attın.	Şarkı sözü	Deyim(Mecaz)/Tevriye	Ö3 (Suriye)
72	Sana kancayı taktı.	Okul kantininde oturanlar arasındaki konuşmalardan duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
73	Elim ayağım düştü.	Yaşlı birinden duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
74	Polis cinayeti çözmek için ipuçlarını takip ediyor.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)/Tevriye	Ö3 (Suriye)

75	Bana yapılan haksızlıktan sonra çılgına dönmüştüm.	Arkadaşıyla tartışmasını anlatan bir arkadaşımın duymuştum	Mübalâğa/ Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
76	Yönetim Kurulu üyeliğine soyunan arkadaşımız sonunda muradına erdi.	Bir filmde duymuştum.	Deyim(Mecaz)/Tevriye	Ö3 (Suriye)
77	O adam ipsizin biri, hiçbir işe yaramaz.	Bir filmde duymuştum.	Deyim(Mecaz)/Teşbih	Ö3 (Suriye)
78	Kafa ütölemek.	Bir arkadaşım çok konuştuğum bir gün. 'yeter artık amma da kafa ütöledin' demişti.	Deyim(Mecaz)/Kinaye	Ö3 (Suriye)
79	Camları açalım.	Yolcular otobüs şoförüne 'lütfen camları açar mısınız' dedi	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
80	Tabağımı bitir.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
81	Annesini kaybedince içi kan ağladı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
82	Yorgunluktan ayaklarıma karasular indi.	Pazardan dönen anne kız arasında geçen bir diyalogda anne, kızına söylüyordu.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
83	Kurbanı kestiniz mi?	Yolda yürürken duymuştum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
84	Allah analı babalı büyütsün.	Arkadaşım Yeni doğum yapmış bir akrabasına söylüyordu.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö3 (Suriye)
85	İçeriden gelen sese kulak kesildi.	Bir arkadaşımın duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
86	Yemek çok lezzetli, parmaklarınızı yersiniz.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)
87	Kafayı yemek.	Sınavlara çalışan ev arkadaşım bunaldığını ve çalışmaktan kafayı yediğini söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö3 (Suriye)
89	Bu kızın müziğe hiç kulağı yok.	Müziğin ritmini takip edemeyen bir arkadaşım için söylenmişti.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
90	Evi gelecek hafta taşıyoruz.	Karşı komşumuz söyledi.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
91	O evine çok bağlı bir insandır.	Arkadaşım bir tanıdığından bahsederken söylemişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
92	Sobayı yaktınız mı?	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
93	İstanbul havuzda serinledi.	Gazete manşeti	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
94	Soğuklar nedeniyle bütün kış burnum aktı.	Sınıf arkadaşımın duydum.	Deyim	Ö3 (Suriye)
95	Bir tencere daha yaptı.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
96	Onu laflarıyla resmen ezdi.	Ev arkadaşlarım arasında geçen sohbetten duydum.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
97	Su döküp hemen geliyorum.	Ev arkadaşım onu beklememi istediği bir gün söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)

98	Onun dediği bu lafları hiç beklemezdim.	Arkadaşım tartıştığı bir arkadaşı için söylemişti.	Tevriye	3 (Suriye)
99	Ayşe tam bir hayal dünyasında yaşıyordu.	Sınıftaki iki bayan arkadaş konuşurken duymuştum.	Mübalağa	3 (Suriye)
100	Babaannesinin yastık altına güveniyordu.	Arkadaşım bir tanıdığından bahsederken söylemişti.	Kinaye	3 (Suriye)
101	Sınavlara tam gaz çalışıyordu.	Arkadaşım niversite sınavlarına hazırlanan kardeşi için söylemişti.	Mübalağa/ Kinaye	3 (Suriye)
102	Eniştesinin başına talih kuşu konmuştu.	Ev arkadaşımın akrabasına ikramiye çıkarken söylenmişti.	Teşbih/ Mübalağa	3 (Suriye)
103	Masanın ayağı sağlam değildi.	Evde yemek yerken arkadaşım söylemişti.	Kinaye	3 (Suriye)
104	Sınıfta laf salatası yapıyordu.	Sınıf arkadaşımdan duydum.	Teşbih/ Deyim(Mecaz)	3 (Suriye)
105	ayda dudak payını az bırakmıştı.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Kinaye	3 (Suriye)
106	Kapının kolunu kırdı.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	3 (Suriye)
107	Buğun başım dumanlı.	şarkı sözü	Deyim(Mecaz)	3 (Suriye)
108	Bu iki ihtiyar sanki ikinci baharını yaşıyordu.	Bir arkadaşım parkta gördüğümüz bir karı-koca için söylemişti.	Kinaye	3 (Suriye)
109	Tahtaya usulca ık.	İlkokul anısını anlatan bir arkadaşımdan duydum.	Tevriye	3 (Suriye)
110	Türkiye olaya el atmadı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim (Mecaz)/ Ad aktarması	3 (Suriye)
111	Buğun başım dumanlı.	şarkı sözü	Deyim(Mecaz)	3 (Suriye)
112	Tencere kaynıyor.	Ev arkadaşım tencere kaynıyordı altını kapat demişti.	Ad aktarması	3 (Suriye)
113	Eve haber verip geleyim.	Bir arkadaşımdan duydum.	Ad aktarması	3 (Suriye)
114	Sobayı yaktın mı?	Misafir olarak gittiğim bir yerde duymuştum.	Ad aktarması	3 (Suriye)
115	ankaya, bu gelişmelere sessiz kalamazdı.	Gazete maņřeti	Ad aktarması	3 (Suriye)
116	Bir bardak daha içer misin?	Ev arkadaşım sormuştu.	Ad aktarması	3 (Suriye)
117	stndekileri ıkarttın mı?	Misafirliğe gittiğim bir evde anne, çocuğuna söylemişti.	Tevriye	3 (Suriye)
118	Gökten rahmet yağıyor.	Gazete maņřeti	Tevriye/ Mübalağa	3 (Suriye)
119	Sobayı yaktın mı?	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	3 (Suriye)
120	Bir tabak daha yesin.	Misafirliğe gittiğim bir evde arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	3 (Suriye)
121	Eve haber verip geleceğim.	Yoldan geçerken biri arkadaşına söylemişti.	Ad aktarması	3 (Suriye)
122	Sınavlara tam gaz çalışıyordum.	Sınıf arkadaşımdan duydum.	Kinaye/Mübalağa	3 (Suriye)

123	Dedem ikinci baharını yaşıyordu.	Bir arkadaşım emekli olan dedesi için kullanmıştı.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
124	Masanın ayağı kırıldı.	Ev arkadaşımından duymuştum.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
125	Beni cepten ara.	Sınıf arkadaşım söyledi.	Tevriye	Ö3 (Suriye)
126	Söyledikleriyle çocuğu zehirliyordu.	Arkadaşım bir tanıdığı için söylüyordu.	Mecaz	Ö3 (Suriye)
127	Gökten bereket yağıyordu.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö3 (Suriye)
128	Bu hafta evi taşındık.	Karşı komşumuz söyledi.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
129	Beni cepten ara.	Sınıf arkadaşım söyledi.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
130	Tencere kaynayınca söndür.	Ev arkadaşım tencere kaynayınca altını kapat demişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
131	Sobayı yaktın mı?	Misafir olarak gittiğim bir yerde duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
132	Bu olaydan evin haberi olmasın.	Arkadaşım kardeşine telefonda söylemişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
133	Adresi kuaföre soralım.	İlk geldiğimde arkadaşımından duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
134	İstanbul havuzda serinledi.	Gazete manşeti	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
135	Bir tabak daha yer misin?	Misafir olarak gittiğim bir yerde duymuştum.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
136	Bileti gişeden al.	Sinemaya gittiğim arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö3 (Suriye)
137	Düğünde en çok o göbek attı.	Düğün dönüşü arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö3 (Suriye)

Suriyeli Ö3 kodlu öğrencinin günlüklerine 137 dil kullanımı yansımıştır. 3 yıldır Türkiye’de bulunan Suriyeli öğrencinin özellikle ad aktarmaları konusunda zorlandığı görülmektedir. Tablo 7’de Nijeryalı öğrencinin zorlandığı dil kullanımları yansıtılmıştır:

Tablo 7

Nijeryalı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Öğrenci
1	Arkamda babam varken kimseden korkmuyorum.	Ev arkadaşımından duymuştum.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
2	O ev güneş görmüyor.	İlk geldiğimde ev ararken arkadaşımından duymuştum.	Ad aktarması	Ö4 (Nijerya)
3	Bu yaşıma kadar dedemin gölgesinden ayrılmadım.	Bir arkadaşımından duydum.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
4	En iyi arkadaşımı bu zor gününde arkadan vurdu.	Bir arkadaşım tartıştığı biri için söylemişti.	Deyim (Mecaz)/ Mübalağa	Ö4 (Nijerya)

5	Burunları bile kanamadan ganimete kavuşacaklardı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
6	Bu mektubu okur okumaz, geniş bir nefes aldım.	Ev arkadaşımın duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ İkileme	Ö4 (Nijerya)
7	Yıllardır ilk defa hesap kitap yapmadan etrafına para saçıyordu.	Arkadaşım babasından bahsederken kullanmıştı.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
8	Yaptığı bunca hatadan sonra artık elini ayağını denk alması gerekir.	Bir arkadaşım tartıştığı biri için söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
9	Ahmet Bey uzun zamandan beri eve adım atmıyordu.	Kafede otururken bir arkadaşım bana söylemişti.	Ad aktarması/ Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
10	Annesinin söylediği her söze kulak veriyor.	Bir arkadaşımın duymuştum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
11	Top oynamaya can at(mak)-ıyor.	Halı saha maçı izlerken arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
1	Öğretmen kapıyı kıran öğrencilere ateş püskürtür(mek)-dü.	İlkokul anısını anlatan bir arkadaşımın duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
2	Evi yıkılan Hasan bağrına taş basmaktan başka bir yol bulamadı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)/ Tevriye	Ö4 (Nijerya)
13	Bıçak kemiğe dayan(mak)-dı, artık bu yerde duramam.	Filmde duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
14	Bu çocuk da büyümedi bir türlü, hala başında kavak yelleri es(mek)-iyor.	Filmde duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
15	Şu iki çiftin araları nasıl açıl(mak)-dı hala anlayamadım.	Sınıftaki bayan arkadaşlar kendi arasında konuşuyordu.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
16	Ayak direme(k)-seydi çoktan evini yıkmış olacaktı.	Gazete haberi	Deyim(Mecaz)/ Kinaye	Ö4 (Nijerya)
17	Eli kulağında bir iki dakikaya kadar zil çalar.	Ev arkadaşım uzaktan gelecek ailesini beklerken söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
18	Tezgahın üzerindeki dört bileziği kaşla göz arasında çaldı.	Gazete haberi	Deyim (Mecaz) / Kinaye	Ö4 (Nijerya)
19	Senin kadar çenesi düşük bir insan görmedim.	Arkadaşım benim için söylemişti.	Kinaye/ Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
20	Ümitleri, hayalleri ölü balıklar gibi kıyıya vurdu.	Betimleme yapılan bir öyküde okumuştum.	Deyim (Mecaz)/ Teşbih	Ö4 (Nijerya)
21	Onuru ve utanmayı en evvel tahrip etmiş, sonra kökten budamıştı.	Bir romanda okumuştum.	Teşbih	Ö4 (Nijerya)
22	Arabacı “İnanma beyim” dedi, “Tiyatro yapıyor.”	Bir romanda okumuştum.	Teşbih / Kinaye	Ö4 (Nijerya)
23	Kum gibi para dökmekten çekinmediler beyim.	Bir romanda okumuştum.	Teşbih/Mübalğa	Ö4 (Nijerya)
24	Osmanlı’dan başka dağ yoktu lakin o da nice senedir devriliyordu.	Bir romanda okumuştum.	Ad aktarması/Teşbih	Ö4 (Nijerya)

25	Çayhane’de Settarhan’ın Rus matbaa işçileriyle tatlı bir sohbet dalmışken görmüştü Mehdi’yi.	Bir romanda okumuştum.	Teşbih	Ö4 (Nijerya)
26	Kendine geldiğimde Isfahan’daki oteldeydim.	Bir gezi yazısında okumuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
27	Şiraz yoluna düşünüyoruz sonunda.	Bir gezi yazısında okumuştum.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
28	Buranın yüz kesen soğukları vardır.	Bir gezi yazısında okumuştum.	Teşbih / Mecaz	Ö4 (Nijerya)
29	Büyük hanımın rengi attı.	Bir romanda okumuştum.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
30	Bu çocuğun kafasında bir tahtası eksik.	Parkta otururken bir adam karısına söylemişti.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö4 (Nijerya)
31	Fazla mal göz çıkarmaz abi. Biz götürelim.	Alışveriş yaptığımız zaman bir esnaftan duymuştum.	Atasözü	Ö4 (Nijerya)
32	Hangi dağda kurt öldü de bizi görmeye geldi.	Çoktan misafirlğe gitmediğim bir arkadaşım bana söylemişti.	Deyim(Mecaz)/Mübalağa	Ö4 (Nijerya)
33	Eyvah! Babam geliyor. Hapı yuttuk.	Arabayla kaza yapan birinden duymuştum.	Ünlem/ Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
34	Biz kaçın kurasyız.	Bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
35	Bana kafa kâğıdını göster.	Yolda geçerken polis söylemişti.	Teşbih	Ö4 (Nijerya)
36	Kaç sene okuduk. Sonuç; kaldırım mühendisliği!	Bir arkadaşım isyan ettiği bir anda söylemişti.	Kinaye / Açık İstiare	Ö4 (Nijerya)
37	Bana masal okuma.	Arkadaşıyla tartışan ev arkadaşım söyledi.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
38	Buranın da hiç tadı tuzu kalmadı.	Bulduğumuz ortama arkadaşım hiç sevmediği biri gelince söylemişti.	İkileme/Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
39	Tahtalıköyün yolu güzüktü.	Parkta oturan iki yaşlı kişi sohbet ederken duymuştum.	Açık İstiare / Mübalağa	Ö4 (Nijerya)
40	Niye saçımı çektin, çok kırdım.	Sınıfta iki bayan arkadaş arasında geçti.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
41	Baca çekiyor mu? Evet çekiyor.	Evde iki arkadaş arasında geçti.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
42	Şarkılar ilaçtır, bağır bangır bangır.	Reklam şarkı sözü	Teşbih/Tekrir	Ö4 (Nijerya)
43	Kelime köklerine yapım eklerini getireceğiz arkadaşlar.	Öğretmen sınıfta çocuklara ders anlatırken kullandı.	Ad aktarması	Ö4 (Nijerya)
44	Vali yardımcısı ayağa kalkmayan müdürleri firçaladı.	Haberler.com’da haber başlığı	Kinaye	Ö4 (Nijerya)
45	Yemin iç.	TRT’de yayınlanan “Osmanlı Tokadı” adlı dizide geçen bir diyalog	Tevriye / Deyim	Ö4 (Nijerya)
46	Sabah sabah ne kafa ütüledin be.	Evde arkadaşlar arasında geçti.	Tekrir / Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
47	Dün çöpü atacaktım unuttum sonra. Amma sıktın atmak istemedim desene.	Evde arkadaşlar arasında geçen bir diyalog	Ad aktarması/Tevriye	Ö4 (Nijerya)

48	Sen rahatsin ben değilim çünkü sürekli tepemdesin.	“1 Erkek 1 Kadın” dizisinde geçen replik	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
49	Canınızı sıkmayın nar sıkıtırın.	Bir meyve suyu arabasının üstünde yazan reklam	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö4 (Nijerya)
50	Kızım, lütfen telefona bakarmısın?	Misafirlige gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö4 (Nijerya)
51	Adamcağızın eli kolu bağlı kalmış.	Gazete haberinde okudum.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
52	Kazağın yüzünü çevirir misiniz?	Kıyafet satın almak isteyen bir müşteri, mağaza görevlisine söylemişti.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
53	Türkiye’de farklı ağız tipleri bulunmaktadır.	Derste hocamız söylemişti.	Tevriye	Ö4 (Nijerya)
54	Sayende kulağımın pası silindi.	Bir tv programında sunucu, şarkıcıya söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
55	Karaelmas Zonguldak’ta çokça bulunur.	Gazete manşeti	Açık İstiare	Ö4 (Nijerya)
56	Meyve tabağımızı beğendiniz mi?	Reklam sloganı	Ad aktarması	Ö4 (Nijerya)
57	O, senin eline su bile dökemez.	Karşılaştırma	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
58	Ablamın sevinçten ağız kulaklarına varmıştı.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
59	Ekmek tekemizi büyütmeyi amaçlıyoruz.	Sohbet ettiğim esnaf söylemişti.	Kapalı İstiare	Ö4 (Nijerya)
60	Verdiği sözü tutmayan öğretmenimiz, gözümünden düştü.	Bir arkadaşım söylemişti.	Kinaye / Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
61	Allah, herkesin dağına göre karar verir.	Oturduğum bir kafede bir kişiden duymuştum.	Atasözü	Ö4 (Nijerya)
62	İnsanlar önlerine çıkan fırsatlara gerekli özeni vermezlerse kaçan balık büyük olur.	kafede otururken yan masada oturan birinden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
63	Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlıktır.	Dinlediğim bir radyoda duymuştum.	Teşbih	Ö4 (Nijerya)
64	Babam bana sen bizim ilk göz ağrımızsın dedi.	Bir arkadaşım ailesiyle arasında geçen bir diyalogu aktarıırken kullanmıştı.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
65	Annem, misafirlerin yanında yaramazlık yapan kardeşime abaltından sopa gösterdi.	Gazeteden spor haberi okurken görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
66	Oğlu askere gidince bağına taş bastı.	Komşu kadınlar arasında bir sohbet cümlesi	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
67	Aşk, köprü kurmaktır. İnsanlar köprü kuracakları yerde duvar ördükleri için yalnız kalırlar.	Bir romanda okumuştum.	Teşbih / Tezat	Ö4 (Nijerya)
68	Kişinin kıymeti dilinin altında ve kalemlerinin ucunda gizlidir.	Bir kitapta okumuştum.	Hüsn-ü Talil	Ö4 (Nijerya)
69	Arkadaşım, kibrinden dolayı burnu havada geziyordu.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)

70	O gece o kadar efkarlıydık ki iki büyük açtık.	Anısını anlatan bir arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö4 (Nijerya)
71	Bana iki kıvrıcık bir de pırasa ver.	Pazarda duymuştum.	İstiare	Ö4 (Nijerya)
72	Allah bir yastıkta kocatsın!	Düğünden sonra gelinle damada söylenir.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö4 (Nijerya)
73	Su gibi aziz ol!	Çeşmenin yanından geçerken bir yaşlı adam bir genç çocuğa söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö4 (Nijerya)
74	Daha afyonum patlamadı bu saatte, ne oldu?	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
75	Çiçeği burnunda çift misafir kabul ediyor.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
76	Sabahın köründe bu ne gürültü?	Karşı komşumuz söyledi.	Teşhis	Ö4 (Nijerya)
77	Elin oğlu sana böyle bakar mı?	ev arkadaşımın duymuştum.	Kinaye	Ö4 (Nijerya)
78	Ben sizin için saçımı süpürge ettim.	Arkadaşım annesiyle konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö4 (Nijerya)
79	Bu ilişkiyi yürütemiyoruz.	Kafede oturan iki sevgili arasında geçen bir sohbetten duymuştum.	Kinaye	Ö4 (Nijerya)

Nijeryalı Ö4 kodlu öğrencinin 30 gün boyunca tuttuğu günlüklerine 79 dil kullanımı yansımıştır. 4 farklı dil bilen 5 yıldır Türkiye’de yaşayan Nijeryalı öğrenci deyimler, ad aktarmaları, mecazlar, tevriyeler, kalıp ifadeler vb. birçok farklı zorlukla karşılaşsa da diğer öğrencilere oranla daha az dil zorluğunu günlüküne yansıttığı görülmüştür. Bu durumun nedeni olarak öğrencinin uzun yıllar Türkiye’de bulunması gösterilebileceği gibi bazı kişisel özelliklerinden de kaynaklanabileceğini söylemek mümkündür. Tablo 8’de Gürcistanlı öğrencinin dil kullanımları verilmiştir:

Tablo 8

Gürcistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	Yüzünü gören cennetlik!	Çoktan görmediğim bir arkadaşımın duymuştum.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö5(Gürcistan)
2	Benimle çıkar mısın?	Kafede oturan bir erkek ve bir kızın konuşmasında duymuştum.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
3	Sen tam bir ağız açık ayran budalasıydın.	Yerel ağızda	Deyim (Mecaz)	Ö5(Gürcistan)

4	Çay dökmek, Çay katmak.	Yerel ağızda	Deyim (Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
5	Uçak düştü.	Azerice	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
6	Gözümden uyku damlıyor.	Ev arkadaşım uyumaya gitmeden önce söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
7	Aşk olsun, neden aramadın.	Hastalandığımda arkadaşlarım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö5(Gürcistan)
8	Kalemi kırmak	İzlediğim bir filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
9	Dolmuşa bindim.	Kepez'e giderken telefonla otobüste konuşan birinden duydum.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
10	Ağzı kulaklarına varmak.	Arkadaşım mezun olunca söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
11	Hiç mi yok?	Markette duydum.	(Bir söz sanatı bulamadık.)	Ö5(Gürcistan)
12	Gözlerim çok yanıyor.	Denizde yüzerken arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
13	Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.	Arkadaşlarla sohbet ederken duymuştum.	Atasözü	Ö5(Gürcistan)
14	Arkadaşlar kitap okur muyuz?	Kitap satışı yapan öğrencilerden duydum.	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
15	Ayıkla pirincin taşını.	Ev arkadaşları arasında geçen sohbet.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
16	Haydi kızlar okula!	Milli Eğitim sloganı	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö5(Gürcistan)
17	Kaptan burada kalabilir miyim?	Bursa – İnegöl'de dolmuş şoförlerine söylenen bir söz	Tevriye	Ö5(Gürcistan)
18	Kuzu kapama	Bir yemek adı	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
19	Önsen ekmek almayı unuttun.	“Galiba” anlamında yerel bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
20	Kemerlerinizi bağlayınız, birazdan teyyaremiz havaalanına düşecektir.	Azerice	Tevriye	Ö5(Gürcistan)
21	Ayak bağı	Ev arkadaşımdu duymuştum.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
22	Yangun	“Sevgili” anlamında arkadaştan duyulan yerel bir ifade	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
23	Kapıyı çaldınız mı?	Arkadaşlarımla misafirliğe gittiğimde arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
24	Zere (meğer) o günlerdir ortalıkta gözüküyor, hasta mıymış demek...	Yerel ağızda	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
25	O adam ipsiz sapsız biridir hiçbir işe yaramaz.	Arkadaşım hiç sevmediği biri için söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
26	İş için Ahmet beye başvuracaksınız.	Okul kantinindeki kasiyerden duymuştum.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
27	Başkanlığa soyunan Ali istediğine ulaşamayınca ortalıktan kayboldu.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)

28	O kızdan hiç kimseye hayır gelmez, tırlın (delinin) tekidir.	Arkadaşlarımla sohbet ederken yanımdaki arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
29	Bıldıırki (geçen seneki) üzümder bu senekinden iyiydi.	Yerel ağızda	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
30	Telefonumu evde unuttum yalım (galiba) hiçbir yerde bulamıyorum.	Yerel ağızda	Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
31	Osman şu kıızı görür görmez vurulduğunu söyledi.	Bir filmde duymuştum.	İkileme / Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
32	Gözünü karartıp gidip istifa etmiş.	Hoca hakkında konuşurken arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
33	Duydun mu, Halil mahallede kavga edince karakola düşmüş.	Bir filmde duymuştum.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
34	Dalgalan sen de şafaklar gibi ey nazlı hilal.	İstiklal Marşı'nda geçiyor.	Teşbih / Nida / Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
35	Bir kravat masama gelip dosyaları bıraktı.	Bir filmde duymuştum.	Kapalı İstiare	Ö5(Gürcistan)
36	Koltuk kavgası sürdü gitti.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö5(Gürcistan)
37	Yeni bir imzayla söyleşi yapılacak.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö5(Gürcistan)
38	Ona cepten ulaşabilirsiniz.	Emlakçıdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
39	Adamcağız dün Hakkın rahmetine kavuştu.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö5(Gürcistan)
40	Victor Hugo'yu okuduğum kitap.	Hocamdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
41	Maçı İtalya kazandı.	Gazete manşeti	Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
42	Bu olay üzerine bütün köy ayaklandı.	Gazete haberinde okudum.	Ad aktarması	Ö5(Gürcistan)
43	O, beyaz perdenin en güzel sanatçısıdır.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö5(Gürcistan)
44	Tengerleme yaptığı için hepimiz ona güldük.	“Araba lastiğini el ile yuvarlamak” anlamında İzmir yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
45	Yavrum koş git bana haranayı getir.	“Tencere” anlamında İzmir yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
46	Aldığımız çullar da pek güzeldi.	“Halı, kilim” anlamında İzmir yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
47	Bu payamların tadı gitmiş yenisini kıralım.	“Badem” anlamında İzmir yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
48	Getir şu çiğdemleri de film izlerken iyi gider.	“Çekirdek” anlamında İzmir yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
49	Kızanlar koşturup duruyordu, nereye gittiklerini anlamadım.	“0-5 yaş arası çocuk” anlamında Trakya yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
50	Bu paleler de hiç laf anlamıyorlardı.	“Delikanlı” anlamında Trakya yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)
51	Mari annen gelmiş, hadi kapıda bekletme.	“Kız, bayan” anlamında Trakya yöresine ait bir kullanım	Yerel Kullanım	Ö5(Gürcistan)

52	Boyumuzun ölçüsünü aldık.	Maçtan sonra yenilen taraf söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
53	Hapı yutmak	Sınavdan kötü not alan arkadaşlarımız söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
54	Ahmet'in gözü karadır.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
55	Atam izindeyiz!	Slogan	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
56	Ortam çok sıcaktı.	Bir anısını anlatan arkadaşım kullanmıştı.	Tevriye	Ö5(Gürcistan)
57	Kalabalıkta Burak gözüme çarptı.	Okuldaki kızların muhabbetinden duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
58	Ali'nin eli uzundur.	Arkadaşlarla kahvede otururken yan masada konuşanlardan duydum.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
59	Ne örüyor?	Yerel ağızda 'ne yapıyorsun 'anlamında kullanılır.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)
60	Göz boyamak	Okul arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö5(Gürcistan)
61	Çıkmak	Kafede yan masada oturan kızdaki duydum.	Kinaye	Ö5(Gürcistan)

4 yıldır Türkiye’de yaşayan Gürcistanlı Ö5 kodlu öğrencinin 30 gün boyunca tuttuğu dil günlüklerine diğer öğrencilere oranla oldukça az ifade yansımıştır. 3 dil bilen Gürcistanlı öğrencinin günlüklerine anlamını kurmakta zorlandığı 61 dil kullanımı yansımıştır. Öğrencinin ağırlıklı olarak deyim, kinaye ve yöresel kullanımlarda zorlandığı görülmüştür. Tablo 9’da Etiyopyalı öğrencinin günlüğüne yansıyanlar gösterilmiştir:

Tablo 9

Etiyopyalı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	Kafası karışmak	Sınavdan önce arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
2	Turp gibi	Film repliği	Teşbih	Ö6 (Etiyopya)
3	Adam sarrafı	Oturduğum bir kafede bir kişiden duymuştum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
4	Ağızda bakla ıslanmamak	Bizim sınıftaki birine söylüyordum.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
5	Çok gevşek ağızlı	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
6	Son işte baltayı taşa vurdu.	Bir arkadaşımın ait söylemem gereken bir sırrı farkında olmadan deyince bana “baltayı taşa vurdu” dedi.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)

7	Bozuk plak gibi ötmek	Yaşlı bir komşumuz için söyleniyordu.	Teşbih	Ö6 (Etiyopya)
8	Afet geliyor.	Salona giren güzel alımlı bayanı görenler afet geliyor diyerek fıslıdastılar.	Tevriye	Ö6 (Etiyopya)
9	Fikir vermek	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
10	Sabahtan beri midem kazınıyor.	Çok acıkan bir arkadaşım söylemişti.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
11	Kahkahalara boğulan öğrencileri zor susturdu.	Bülent Ersoy'la ilgili haberde okumuştum.	Deyim(Mecaz) / Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
12	Ağzı bozuk insanlarla muhatap olmaktan usandım.	Sınıfımızdaki biri için söyleniyordu.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
13	Babasının ikazından sonra mum gibi oldu.	Hocamızdan duydum.	Teşbih / Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
14	Yıllardır evlilik hayali kuran gençler sonunda muratlarına erdiler.	Bir hikâyenin sonunda okumuştum.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö6 (Etiyopya)
15	Suçlamalar karşısında hiç renk vermedi.	Film repliği	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
16	Bütün suçu üstüne yıkıp gitti.	Film repliği	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
17	Akşam akşam hangi rüzgâr attı seni buralara?	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	İkileme / Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
18	Onu, o halde görünce içim parçalandı.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
19	İş yerindeki davranışlarından dolayı tüm çalışanlar ondan yaka silkiyorlardı.	Hocamızdan duymuştum.	Deyim(Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
20	Tüm halkımızın 29 Ekim Cumhuriyet Bayramını kutlar, sevgi ve saygılarımı sunarım.	Başbakanın konuşmasında duymuştum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
21	Avea anahtar bayi	Türkcell reklam afişi	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
22	Arkadaşlar, ders 5 dakika sonra düşecek.	Sınıf arkadaşlarımdan duymuştum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
23	Osmanlı tokadı	Bir dizi adı	Mecaz	Ö6 (Etiyopya)
24	Ateş almaya mı geldin?	Çanakkale'de tanınmış tavuk ve et dürüm yerinde duymuştum.	Tevriye	Ö6 (Etiyopya)
25	Dersi sallamak	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
26	Aklımın ucundan geçmedi.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
27	Bozuk bir ilişki tazeledik.	Şarkı sözü	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
28	Bilgisayar çökmüş.	Bilgisayarım çalışmayınca arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
29	Ayaklarını çıkarmana gerek yok yerler zaten batık.	Misafirliğe gittiğim arkadaşım bana kapının önünde söylemişti.	Ad aktarması	Ö6 (Etiyopya)
30	Bardağını bitir de tekrar dökeyim.	Evde çay içerken arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö6 (Etiyopya)
31	Patlıcan yemeğine bayılıyorum.	Yemek yerken arkadaşım söylemişti	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
32	Söylediği sözlerle fena taş attı.	İnternet Haberi	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
33	Hoca ödevimi beğenmedi, sinirden patlamak üzereyim.	Bir arkadaşşımdan duymuştum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
34	Dün akşamki davranışları beni kırdı.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)

35	Kahvem orta olursa sevinirim.	Misafirlikte arkadaşım söylemişti	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
36	Boş laflarla oyalama beni.	Kafede yan masada oturan kızdan duydum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
37	Kimseye belli etmeden işini halletmişsin, çok çakalsın.	Arkadaşlarla konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
38	O olayın üstünden çok sular aktı, kimse takmaz artık.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
39	Onun kalbi var.	Arkadaşımın babası için söylenmişti.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
40	Her yerim buz kesti.	Arkadaşım soğuk havada söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
41	İçine atmak.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
42	Kulak kabartmak.	Hocamızdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
43	Etekleri zil çalmak.	Hocamızdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
44	İçime dert oldu.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
45	Sırası gelmişken.	Film repliği	Kalıplaşmış ifade	Ö6 (Etiyopya)
46	Eli ayağına karışmak.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
47	Uzaklara daldı.	bir romanda okumuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
48	Gözleri kamaşmak.	İnternet Haberi	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
49	Geçen hafta gittiğimiz fuarda birçok kalemlerle tanışma fırsatı elde ettik.	Hocamızdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö6 (Etiyopya)
50	Okul yarın topluca geziye gidecek.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö6 (Etiyopya)
51	Çocuk annesinin yedirmeye çalıştığı tüm yemekler için burun kıvrırdı.	Misafirliği gittiğim evde baba, çocuğuna söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
52	Bizi öyle bir duruma düşürdün ki şimdi ayıkla pirincin taşını.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
53	Zavallı ihtiyar hiç gün yüzü görmemişti.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
54	Adamın tuzu kuruydu, olaylar karşısında kılını bile kıpırdatmamıştı.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
55	Babası çocuğa kendine gelmesini ve davranışları üzerinde düşünmesi gerektiğini söyleyip duruyordu.	Yolda yürürken biri telefonda "kendine gel" demişti.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
56	İşine gelmeyen bir durumla karşılaştığında ortamdan tüymeye çalışırdı.	Arkadaşlar arasında geçen konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
57	Okul çıkışlarında artık bizimle kafede buluşmuyorsun, doğrusu ne dolaplar çevirdiğini merak ediyoruz.	Arkadaşlar arasında geçen konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
58	Kadın yolda rastladığı komşusuna: "Fiyatlar yine oynamış, çarşıda her şey ateş pahası olmuş." diye yakınıyordu.	Pazar dönüşü bir bayandan duymuştum.	Kinaye/ Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
59	Kapıya gelen dilenciği görünce içim yandı.	Markette iki kadın arasında geçen konuşmadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)

60	Mehmet kırmızı pantolon giyince gözümden düştü.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
61	Sınıfta söz alan Hasan'ı hiç kimse iplemedi.	Bir arkadaşımdan duydum.	Ad aktarması/ Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
62	Hüsnü'nün sınıfta yaptığı espriye koptum.	Bir arkadaşımdan duydum.	Kinaye/ Ad aktarması	Ö6 (Etiyopya)
63	Hüsnü herkese ayrı oynuyor, ona güvenmiyorum.	Bizim sınıftaki biri hakkında söyleniyordu..	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
64	Halil, ertesi gün sınav olacağını duyunca etekleri tutuştu.	Hocamızdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
65	Şu Hüsnü kadar fırlama bir öğrenci görmedim.	Okulda arkadaşlar sohbet ederken duymuştum.	Argo	Ö6 (Etiyopya)
66	Marmaray'ın faaliyete geçmesi ile İstanbul rahat bir nefes aldı.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
67	Hasan'ın burnu çok keskin, dün üst komşunun karnabahar yaptığını anlamış.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
68	Hüsnü yine bütün ders laf salatası yapıp kafamı karıştırdı.	Ders çıkışında yanımda oturan arkadaşım söylemişti.	İstiare	Ö6 (Etiyopya)
69	Bir kamyon karpuz sardık.	Pazarda duymuştum.	Tevriye	Ö6 (Etiyopya)
70	İçi boş kalbini tattım, ne yazık ki sevgilim.	Şarkı sözü	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
71	Bana boşuna masal anlatma.	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
72	Korkulacak bir yanı yoktur aşkların, insan bütün derilerinden soyunabilseydi eğer.	Can Yücel "Eğer" şiirinden bir dize	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
73	Kalbin çöle döndükçe yaşadığın her aşk erozyona uğrar.	Kahraman Tazeoğlu "Kıyısızlar" kitabından	Teşbih/ Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
74	Manda yuva yapmış söğüt dalına, yavrusunu sinek kapmış gördün mü?	Şarkı sözü	Mübalâğa/ Kinaye/ Deyim (Mecaz)	Ö6 (Etiyopya)
75	Genç çift dünya evine girdi.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö6 (Etiyopya)
76	Fatih'in aslanları yine destan yazdılar.	Gazete manşeti	Kapalı istiare/Mübalâğa	Ö6 (Etiyopya)
77	Bugün bana çok soğuk davrandı.	Okul kantininde oturanlar arasındaki konuşmalardan duydum.	Kinaye	Ö6 (Etiyopya)
78	Bu dükkânda yok yok.	Markette kadınlar konuşurken duymuştum.	Tekrir/Kinaye	Ö6 (Etiyopya)

Etiyopyalı Ö6 kodlu öğrencinin dil günlüklerine 78 dil kullanımı yansımıştır. 4 dil bilen Ö6 kodlu öğrencinin özellikle Türkçede deyimler, ad aktarması ve kinayelerde zorlandığı dil günlüklerine yansımıştır. Tablo 10'da Çinli öğrencinin tespitlerine yer verilmiştir.

Tablo 10

Çinli Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	Şark sofrası	Restoran tabelasında okumuştum.	Ad aktarması	Ö7(Çin)
2	Yolunacak bir kaz gibi görmek.	İnternet Haberi	Deyim (Mecaz)/Teşbih	Ö7(Çin)
3	Sana yağlı sokak.	Arkadaşlarım temiz ve düz cadde için kullanıyorlardı.	Tevriye/ mecaz/ Mübalağa	Ö7(Çin)
4	Ünlü kalemler İstanbul'da toplandı.	Gazete manşeti	Kapalı İstiare/ Ad aktarması	Ö7(Çin)
5	Tilki	Tilki gibi kurnaz	Tevriye	Ö7(Çin)
6	İddalıyız rahatınız batacak.	Yatak firması reklamı	Kinaye	Ö7(Çin)
7	Oku baban gibi eşek olma.	İnternette köşe yazısında okumuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
8	Baba! Ben vatan borcunu ödemeye gidiyorum. Sen de benim borçları öde.	Araba arkası yazısı	Kapalı İstiare/ Kinaye	Ö7(Çin)
9	Kapıyı çal öyle gel.	Sınıfa gelen arkadaşına hoca " Kapıyı çal öyle gel" demişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
10	Buradan bir Küçük Çekmece alır mısınız?	Otobüste şoföre para uzatırken söylenmişti.	Kapalı İstiare	Ö7(Çin)
11	Ağır söz	Arkadaşlar arasında geçen konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
12	Ayağının tozuyla	Okulda seilmeyen bir kişi için söylenirdi.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
13	Balta olmak.	Hocamızdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
14	Defteri kapamak.	Kafede yanımdaki masada oturan birinden duydum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö7(Çin)
15	Mercimeği fırına vermek.	Sınıfta birbirini seven sevgili için söyleniyordu.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
16	Tabanları yağlamak.	Barbaros mahallesine yürüyerek gittiğimizde arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
17	Başlık alıyor musunuz?	Güneydoğulu bir arkadaşım ile konuşurken söylemişti.	Tevriye	Ö7(Çin)
18	Günahımız ne kadar.	Arkadaşım ile yemek yedikten sonra çalışana "günahımız ne kadar" demişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
19	Kazık atmak.	Marketten çıktıktan sonra iki konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
20	Buz kesmek.	Soğuk havada yolda yürürken telefonda konuşan birinden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
21	Sinek avlamak.	Kordonda bulunan Geppetto Pizzacısı hakkında konuşurken arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
22	Adam sert kayaya çarptı.	Romanda okumuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
23	Bir telefon daha alalım.	Bir tv programında duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)

24	Seçim meydanlarında tansiyon yükseliyor.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
25	Yeni hazırladığımız bir köşemiz var.	Misafirliğe gittiğim bir evde duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
26	Değnekçi	Arabasını park etmek isteyen arkadaşımın duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
27	Ayvayı yemek.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
28	Çifte dikiş	Okulda sınıf tekrarı yapan arkadaşımın duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
29	Duman etmek	Arkadaşlar okulda bölüm birincisi hakkında "Herkesi duman etti." demişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
30	Kafa ütölemek	Çok konuşan bir arkadaşım hakkında söylenirdi.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
31	Kül yutmak	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
32	Yağcı	Çok konuşan bir arkadaşım hakkında söylenirdi.	Kinaye	Ö7(Çin)
33	Façasını almak	Hocayla tartışan bir öğrenciye arkadaşım "façanı aldın mı." demişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
34	Park yapmak yasaktır.	Bir levhada okumuştum.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö7(Çin)
35	Araba vurması	Mahalleden geçerken yapılan konuşmalarda duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
36	Gözüne girmek	Otobüste bir bayan söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
37	Kapıyı çalarak içeri giriniz!	Kapının üzerindeki yazıda okumuştum.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem/ Kinaye	Ö7(Çin)
38	Buradan bir öğrenci uzatabilir misiniz?	Otobüste seyahat ederken duymuştum.	Kapalı İstiare	Ö7(Çin)
39	Paranızı şoföre veriniz.	Otobüse bindiğimde yanımda oturan biri söylemişti.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö7(Çin)
40	Başlık parası	Güneydoğulu bir arkadaşımın konuşurken söylemişti.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö7(Çin)
41	Format atılır.	Bilgisayar tamir yerinde okumuştum.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö7(Çin)
42	Hava parası	İşyeri kiralamak isteyen bir tanıdığım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
43	Şut çekmek	Maç izlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
44	Paranızı şoföre veriniz.	Otobüsün içindeki yazıda okumuştum.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö7(Çin)
45	Perde arkası	Haberleri izlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
46	Para üstü	Markette duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
47	Sallama çay	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
48	Direksiyonu kırmak	Otobüste seyahat ederken şoförden duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
49	Çay dökmek	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
50	Makas atmak	Televizyonda haber izlerken duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
51	Format atmak	Bilgisayarım çalışmayınca arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)

52	Ekmek parası	Seyyar satıcıdan tırnak makası alırken duymuştum.	Kalıplaşmış ifade	Ö7(Çin)
53	Evli olmak	Hocamızdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
54	Ateş döner	Çanakkale çarşısında gezerken dükkân tabelasında okumuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
55	Turp gibi olmak	Film repliği	Teşbih/ Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
56	Tavuk göğsü	Pastanenin tabelasında görmüştüm.	Kinaye	Ö7(Çin)
57	Kanatçı Şevket	Restoran adı	Kinaye	Ö7(Çin)
58	İskender Döner	Restoran adı	Kinaye	Ö7(Çin)
59	Yol vermek	Seyahat ederken şoförden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
60	Neşe'nin Yeri	Restoran adı	İstiare	Ö7(Çin)
61	Kağıt kebabı	Yemek adı	Kinaye	Ö7(Çin)
62	Su böreği	Yemek adı	Kinaye	Ö7(Çin)
63	Etekleri zil çalmak	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
64	Türkçesi çok zayıf.	İlk geldiğimde bir arkadaşım benim için söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
65	Gömlek üzerine tam oturdu.	Mağazada geçen bir konuşma örneği.	Kinaye	Ö7(Çin)
66	Güneş vuran bir yere oturalım.	Çarşıda esnafın konuşmasından duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
67	Hastalıktan yüzü solmuştu.	Bir romanda okumuştum.	Deyim (Mecaz)/Kinaye	Ö7(Çin)
68	Tüm suç üstüne kaldı.	Film izlerken duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
69	Bana söylediği sözler aklımdan çıktı.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)/Kinaye	Ö7(Çin)
70	Konuşurken cümlelerin birbirine bağlamakta güçlük çekti.	Hocamızdan duydum.	Deyim (Mecaz)/Kinaye	Ö7(Çin)
71	Pencereden yağmur sesi geliyordu.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
72	Alt komşumuz kulağı delik biriydi.	Okuduğum bir köşe yazısında görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
73	Omzuna dökülen saçlarını topladı.	Bir romanda okumuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
74	Dün akşam Zaferlerde kaldım.	Okuldan eve giderken telefonla konuşan birinden duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
75	Bizim Mehmet değil mi o.	Yolda yürürken arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö7(Çin)
76	Hayırsızın tekiyle mi uğraşacağım?	Yolda telefonla konuşan birinden duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
77	Bu saatten sonra matematiği öğrenemem.	Ev arkadaşımın duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
78	Akşam eve gel, görürsün gününü!	Film repliği	Ad aktarması/ Kinaye	Ö7(Çin)
79	El öpenlerin çok olsun.	Bayramlaşmaya gittiğim bir yerde duymuştum.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö7(Çin)
80	Omzum yastığımsı bir rahatlıkta.	Evde geçen bir konuşma.	Teşbih	Ö7(Çin)

81	Yediğin haltın hesabını vereceksin!	Telefonla konuşan bir kişiden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
82	Şu an meşgul, telefonla görüşüyor.	Arkadaşımın odasına girip çağırmaya gidecekken diğer ev arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö7(Çin)
83	Söz bir, Allah bir	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
85	Hadi ben uzuyorum.	Okul kantininde sohbet ederken arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
86	Beni yemeyin bak.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
87	Ooo Hüseyin yakıyorsun.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
88	Yemeğin tadı biraz buruk.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
89	O çok sağlam bir dosttur.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö7(Çin)
90	Bak elim çok ağırdır.	Tartışan iki kişi arasında geçen konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
91	Ronaldinho forma satışlarını patlatır.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö7(Çin)
92	Ne ayaksın sen olum.	Arkadaşlarla konuşurken duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
93	Abi kız beni ne kesti be.	Kafede otururken bir arkadaşım bana söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
94	Yani herkes şaka kaldıramaz.	Arkadaşlarla sohbet ederken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö7(Çin)
95	Pardon ateşiniz var mı?	Yolda yürürken adamın biri sormuştu.	Kinaye	Ö7(Çin)
96	Yine bir bayram klasiği yaşandı, İstanbul'da her bayram olduğu gibi trafik felç oldu.	Gazete haberinde okudum.	Teşbih/Teşhis/ Deyim(Mecaz)	Ö7(Çin)
97	Bunu biraz daha güzellik yaparsan alırım.	Mağazada geçen bir konuşma örneği.	Kinaye/ Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
98	Bana numara yapma.	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
99	Gurbetin soğukluğu içime işledi.	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
100	Bu kafayla adam olmaz.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Tevriye	Ö7(Çin)
101	Trafik kazası sonucu otobüste can pazarı yaşandı.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö7(Çin)
102	Hava çelik sanki.	Ocak ayında kordonda yürürken arkadaşım söylemişti.	Teşbih	Ö7(Çin)
103	Çocuk kafasız çıktı.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
104	Kızlarla dedikodu kazanını kaynattık.	Kantinde yanımdaki masada oturanları dinlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö7(Çin)
105	Bu kız bu oğlana yazıyor.	Kantinde yanımdaki masada oturanları dinlerken duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
106	Çocuk kafasız çıktı.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
107	Bavulun ağzını kapat.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö7(Çin)
108	Yağmur felç etti.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz) / Teşhis	Ö7(Çin)

109	Yapılan zararı senden kesmeyeceğim.	Bir pastanede çalışan garsona söylenmişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
110	Ucuz hava yolu şirketi.	Reklam sloganı	Tevriye	Ö7(Çin)
111	Açlık kol geziyordu.	Şarkı sözü	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
112	Buraya alışmadım memleketim burnumda tütüyor.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
113	Korna çalmak.	Levhada görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
114	Perde arkası	Haberleri izlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
115	Duvar örmek.	Arkadaşım tartıştığı bir arkadaşı için söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
116	Bot bağlamak.	Arkadaşlarım askerlikle ilgili konuşurken duymuştum.	Tevriye	Ö7(Çin)
117	Bilgilerden yola çıkmak.	Hocamızdan duydum.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
118	Zor saatler	Kitap adı	Kinaye	Ö7(Çin)
119	Zaman daralıyor.	Film repliği	Kinaye	Ö7(Çin)
120	Üstüne oturmak.	Film izlerken duymuştum.	Kinaye/ Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
121	Ekmek teknesi	Dükkan levhası	Kapalı İstiare	Ö7(Çin)
122	Telefonla oynamak.	Arkadaşımdan duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
123	Acının en tatlı lezzeti.	Çiğ köfte reklam afişi	Tezat	Ö7(Çin)
124	Çizgi Yemek'ten doyuran kampanya. İç getirene pide yapılır.	Lokanta menü	Kinaye	Ö7(Çin)
125	Tabağımızda sağlıklı kelimeler	Afiş	Kinaye	Ö7(Çin)
126	Haftanın bombaları.	Bir kolinin üzerindeki reklam.	Kinaye	Ö7(Çin)
127	Lezzet patlaması.	Lokanta reklam afişi	Kinaye	Ö7(Çin)
128	Tuborg adam gibi bira.	Tuborg bira reklamı.	Teşbih	Ö7(Çin)
129	Aslında hayatı dolduruyoruz.	Efes Pilsen reklamı	Kinaye	Ö7(Çin)
130	Acıkınca kafan Dominos'a gider.	Dominos afiş reklamı.	Kinaye	Ö7(Çin)
131	Ağzının tadını bilenlere; yenilenen yüzüyle.	Lokanta reklam afişi	Kinaye	Ö7(Çin)
132	Yazın bütün lezzetlerini kışa da taşıyın istedik.	Derin dondurucu reklamı.	Tezat/ Kinaye	Ö7(Çin)
133	12 ay taksitli borç 25 milyar lirayla patlamış.	Gazete haber manşeti	Kinaye	Ö7(Çin)
134	Lezzeti kapınıza getiriyoruz.	Pizzacının broşüründe gördüm.	Kinaye	Ö7(Çin)
135	Di Napoli Pizza – Pizzada usta eller.	Di Napoli Pizza reklam panosu.	Kinaye/ İstiare	Ö7(Çin)
136	Mutlu kahvaltılar.	Lokanta menüsü	Teşhis	Ö7(Çin)
137	Öz ateş döner lezzet ustası	Öz ateş döner afişi	Kinaye/İstiare	Ö7(Çin)
138	Panini ekmeği ile tostumuzu denediniz mi.	Lokanta menüsü	Kalıplaşmış ifade (Söz sanatı olmadığına inanıyoruz.)	Ö7(Çin)
139	A101'den fırsat yağıyor, yemekler tadını Vera ile buluyor!	Gazete reklamı	Kinaye	Ö7(Çin)
140	O memleketin nabzını anlamaya çalışıyor.	Gazetede köşe yazısında okudum.	Kinaye	Ö7(Çin)

141	Hepsinden getir.	Mağazada geçen bir konuşma örneği.	Kinaye	Ö7(Çin)
142	Bugün takılalım mı?	Bir arkadaşım sormuştu.	Kinaye	Ö7(Çin)
143	Yolumun üstüydü uğradım.	Yoldan geçerken biri arkadaşına söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
144	Kız kocaya kaçmış.	İnternet Haberi	Tevriye	Ö7(Çin)
145	İlim kendin bilmektir.	Yunus Emre şiiri	Tevriye	Ö7(Çin)
146	Okumaktan murat ne	Yunus Emre şiiri	Tevriye	Ö7(Çin)
147	Benim babam Toyota gibi adam.	Reklam sloganı	Teşbih	Ö7(Çin)
148	Ekmeğini bitirmezsen köpekler ısırır.	Misafirliği gittiğim evde baba, çocuğuna söylemişti.	Kalıplaşmış ifadeler	Ö7(Çin)
149	Hamuru açarken çok ezmeyin, pişerken hamur üzülüyor.	İzlediğim bir yemek programında duymuştum.	Teşhis	Ö7(Çin)
150	Bağışlanan organ filizlenen candır.	Organ nakliyle ilgili bağış sloganı.	Teşhis/ Teşbih	Ö7(Çin)
151	Uyusun da büyüsün ninni, tıpış tıpış yürüsün ninni E...E.	Ninni	İkileme/ Kalıplaşmış ifade	Ö7(Çin)
152	Hele de bir yabancı gördün mü bağrımıza basaruk, daha nedek hemi...	Komşu kadınlar arasında bir sohbet cümlesi	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
153	Dur yolcu! bilmeden gelip bastığın bu toprak bir devrin battığı yerdir.	Kilitbahir'deki "Dur Yolcu" yazısı	Nida/İstiare/ Kinaye	Ö7(Çin)
154	Benimle kafamı buluyorsun sen	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
155	Ankara faslı da biter ve memleket hasreti ağır basar ve çeker beni kendine.	Facebook'ta dikkat çekmiş olan yazı.	Deyim(Mecaz)/ Kinaye	Ö7(Çin)
156	Tü tü tü maşallah.	Düğünlerde kullanılan nazardan korunma cümlesi	Kalıplaşmış ifade	Ö7(Çin)
157	Düğünde herkes döktürdü.	Düğünden dönen bir arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö7(Çin)
158	Dikkat et düşünüyorsun.	Yatağa uzanmış arkadaşşıma söylendiğinde duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
159	Bugün ateş yedim.	Çanakkale'de tanınmış tavuk ve et dürüm yerinde duymuştum.	Kinaye	Ö7(Çin)
160	Patik- Çetik	Yöresel kullanım	Yöresel Kullanım	Ö7(Çin)
161	Bir yarım alabilir miyim?	Tavuk döner yediğim yerde birinden duyuştum.	İstiare	Ö7(Çin)
162	Cebinde akrep var.	Şarkı sözü	Kinaye/ İstiare	Ö7(Çin)
163	Darı, yemiş, domat, bango, andaç, gevrek, klorak, asfalya, nohut	İzmir yöresel kullanımları	Yöresel Kullanım	Ö7(Çin)
164	De gidi de	Bir dizi de duydum.	Yöresel Kullanım	Ö7(Çin)
165	Şımsırık olmak.	İzmirli bir arkadaşım çok terleyince dedi.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
166	Bu sözleri beni derinden yaraladı.	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
167	Karnım zil çalıyor.	Ev arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)
168	Kafayı yemek.	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö7(Çin)

Çin'den gelen 2 yıldır Türkiye'de bulunan Ö7 kodlu öğrenci 168 dil kullanımını günlüklerine yansıtmıştır. 3 farklı dil bilen Çinli öğrenci özellikle diğer öğrencilerine göre daha çok dil kullanımını günlüğüne yansıttığı görülmüştür. Öğrencinin kendini sosyal bir kişilik olarak tanımlamasının bunda oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü öğrencinin sosyal hayat içerisinde karşılaştığı dil zorlukları yöresel kullanımdan, deyimlere, kişileştirmelerden kinayelere geniş bir yelpazeye ulaştığı görülmektedir. Tablo 11'de Türkmenistanlı öğrencinin günlüklerine yansıyan ifadeler yer verilmiştir.

Tablo 11

Türkmenistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	Annem ocağı yaktı.	Misafirlığe gittiğim bir evde duymuştum.	Kinaye/ Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
2	Kolayı bir dikişte bitirdi.	Arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
3	Kardeşim yeni çalıştığı işte dikiş tutturamadı.	Ev arkadaşımdu duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
4	Elimde kapı gibi sözleşmem var.	Emlakçıdan duymuştum.	Teşbih/ Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
5	Maçta iki takım kozlarını paylaştı.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
6	Gözüne sürmeyi çekti.	Kızlarla konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
7	Çocuğun kalemini kırdı.	Hocadan duymuştum.	Tevriye	Ö8(Türkmenistan)
8	Bütün tabağı bitirdi.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye/ Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
9	Geceleyin gözümeye uyku girmedi.	Arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
10	Çocuğunun konuşmaktan kafasını şişirdi.	Filmde izlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
11	Bozuk paran var mı?	Çay bahçesinde arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
12	O tam koyu Fenerbahçeli.	Evde geçen bir konuşma.	Tevriye	Ö8(Türkmenistan)
13	Ödevi yapana kadar anam ağladı.	Sınıfta arkadaşımdu duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
14	Allah rızası için ekmek parası.	Yolda yürürken bir dilenci önümü kesti ve bu sözü kullandı.	Kalıplaşmış ifade	Ö8(Türkmenistan)
15	Büyüyünce kaldırım mühendisi olacak.	Bir arkadaşım kardeşi için söylemişti.	Kapalı İstiare / Teşbih	Ö8(Türkmenistan)
16	Haberi alınca içi içine sığmadı.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
17	Kara haberler yüzünü düşürdü.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye / Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)

18	Çıkar ağzındaki baklayı artık.	Arkadaşım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade	Ö8(Türkmenistan)
19	Bırak dalga geçmeyi.	Arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
20	Olayın bir de arka yüzünü görmek gerek.	Arkadaşlarım sohbet ederken duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
21	Evi gelecek hafta taşıyalım.	Komşudan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
22	Çayı ocağa koyar.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
23	Taksim bu olaya duyarsız kaldı.	İnternet Haberi	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
24	Bardağını bitir de sana çay koyayım.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
25	Tencere kaynayınca ateşi kapat.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
26	Emre Aydın kasetçilerde yok satıyordu.	Gazete haberinde okudum.	Ad aktarması/ Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
27	Dün şirketle görüşmeye gittim.	Film repliği	Kinaye/ Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
28	Bereket nasıl da yağdı durmadan.	Yolda telefonla konuşan birinden duymuştum.	Hüsn-ü Talil	Ö8(Türkmenistan)
29	Adresi şu büfeye de soralım.	Adres sorarken arkadaşşımdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
30	Kasette Demet Akalın dönüyor.	Otobüs şoföründen duymuştum.	Ad aktarması / Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
31	Kışın sebze fiyatları aldı başını gidiyor.	Gazete haberinde okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
32	Bu aşk artık kalbimi çok yakıyor.	Film repliği	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
33	Kendimi turp gibi hissediyorum.	Film repliği	Teşbih	Ö8(Türkmenistan)
34	Bu olayda ben ayvayı yedim.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
35	Açlık kol geziyordu.	Bir şarkı sözünde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
36	Soğuk hava fena çarptı.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
37	Haberi tez yoldan uçurdu.	Türk sineması filmlerinde çok kere duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
38	Kapı çalındı.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
39	Gökten bereket yağıyor.	Gazete manşeti	Hüsn-ü Talil	Ö8(Türkmenistan)
40	Sen uğraş, didin, adam et o da sırt çevirsin sana.	Çay bahçesinde yanımdaki masada konuşanlardan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
41	Ekmeğini taştan çıkararak insanların arasına katıldı.	Oturduğum bir parkta bir kişiden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
42	Kesin artık şu makinenin sesini, kafam kazan gibi oluyor.	Filmde duymuştum.	Teşbih/ Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
43	Sizi okutabilmek için saçımı süpürge ettim.	Film repliği	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
44	Durmasın gelsin, baş üstümde yeri var.	Filmde duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
45	Ona cepten ulaşabilirsiniz.	Emlakçıdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
46	Sen, benim ilk göz ağrısın.	Misafirliğe gittiğim bir evde geçen konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
47	Koltuk kavgası sürüyor.	Televizyonda haber izlerken duymuştum.	Kinaye/ İstiare	Ö8(Türkmenistan)
48	Misafirliğe böyle gidilir mi?	Arkadaşşımdan duymuştum.	Tevriye	Ö8(Türkmenistan)

49	George gel yemek yiyelim karnım zil çalıyor.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
50	Şeytana pabucunu ters giydirirsin.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim(Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
51	Paranı dikkatli harca Suzanne.	Pazarda duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
52	Ak akçe kara gün içindir.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	İrsal-i Mesel	Ö8(Türkmenistan)
53	Atı alan Üsküdar'ı geçti.	Gazetede köşe yazısında okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
54	Ağzı kulaklarında.	Derste hocamız söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
55	Açtı ağzını yumdu gözünü.	Gazete okurken görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
56	İki gönül bir olunca samanlık seyran olur.	Filmde duymuştum.	İrsal-i Mesel	Ö8(Türkmenistan)
57	Zangır zangır titredi.	Denizde yüzerken arkadaşım söylemişti.	İkileme	Ö8(Türkmenistan)
58	Ummadık taş baş yarar.	Evde geçen bir konuşma.	İrsal-i mesel	Ö8(Türkmenistan)
59	Adam yerine koymuyorlar.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
60	Ekrem oldukça işgüzar biri, ödevini yapmak için bizi kullandı.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
61	Ödevin son gününde hatırlatıp yapmama yardımcı olan Merve'ye "Adamın dibisin." dedim.	Sınıfta arkadaşşımdan duymuştum.	Kinaye/ Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
62	Ekrem yoldan geçen kız için lokum gibi dedi.	Yolda yürürken arkadaşım söylemişti.	Teşbih	Ö8(Türkmenistan)
63	Ekrem'le sohbet ederken inceden bana laf soktu.	Kantinde yanımdaki masada oturanları dinlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
64	Ekrem kadar iki yüzlüsünü görmedim.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
65	Bu kız çok zilli işini biliyor.	Sınıfta yanımda oturan arkadaşşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
66	Ekrem verdiği sözlerin arkasında durmuyor, sağlam ayakkabı değil.	Okulun kantininde otururken arkadaşşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
67	Ekrem doğum günümde bana ayakkabı almadığı için adeta yıkıldım.	Ev arkadaşşımdan duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
68	Ne duruyorsun patlat bir espri.	Arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
69	Günümüz siyasetçileri oy alabilmek için halkın menfaatlerini kendi çıkarlarına yoruyor.	Gazetenin bir köşe yazısında okumuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
70	Söylediklerimi bir türlü anlamadı kas kafa.	Arkadaşımdan duymuştum.	İstiare	Ö8(Türkmenistan)
71	Onun için saçımı süpürge ettim.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
72	Onu böyle görünce içim acıdı.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
73	Gözüme batan birçok hareketin var, dikkatli olursan iyi olur.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)

74	Bana bel bağlama benim işim belli olmaz.	Film repliği	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
75	İkiyüzlü insanları gördükçe gerçek dostluklara şükreder oldum.	Evde geçen bir konuşma.	Kalıplaşmış ifade	Ö8(Türkmenistan)
76	Merve'nin gözü yüksekte ama ben onun istediği noktaya geleceğime eminim.	Kantinde yanımdaki masada oturanları dinlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
77	Bana zeytin dalı uzattı.	Okuduğum bir kitapta görmüştüm.	Tevriye	Ö8(Türkmenistan)
78	Şimdi hapı yuttuk, yakaladı bizi.	Sınıfta konuşan birinden duymuştum.	Tevriye	Ö8(Türkmenistan)
79	Ekmeğini taştan çıkarır öyle çalışkan bir insan.	Oturduğum bir parkta bir kişiden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
80	Konulara karşı ilgisizliği nedeniyle dersten çıktı.	Arkadaşımdan duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
81	Grup çalışmasında hoşlanmadığı arkadaşıyla birlikte olacağını öğrenince "Tam da ada2mına düştüm." diye söylendi.	Sınıfta yanımda oturan arkadaşşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
82	Salona giren güzel alımlı bayanı görenler afet geliyor diyerek fısıldaştılar.	Konferans salonunda yanımda oturan bir kişi söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
83	Yapılan açıklamalardan sonra olay mantığıma yattı.	Kafede kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
84	İçinden adamın ağzını yüzünü dağıtmak geçti.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
85	Hoca bugün nedense bozuk çalışıyor, ters ters konuşuyordu.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
86	Muhabir yaptığı konuşmada çam üstüne çam devirdi.	Televizyonda haber izlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
87	Mahallede kadınlar nefesi kuvvetli bir hocadan bahsediyorlardı.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
88	Kızına "Sütüne maya çal." diye bağırıldı.	Yöresel bir ifade	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
89	Huzurla yaşayacağı bir çatısı olsun istiyorum.	Otobüste bir bayan kocasına söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
90	Onlar daha çiçeği burnunda evli.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
91	Yeni dönemde köşke kimin çıkacağı hala muamma.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
92	Bu sahte tavırlarınla gözümü boyayamazsın.	İki kişi tartışırken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
93	Acısından ne yapacağını bilmiyor ciğerim yanıyor diye haykırıyordu.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
94	Annem ayaklarıyla içeriye girme diye çok kez ikaz etmişti.	Misafirliğe gittiğim bir evde geçen konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz) / Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
95	Bu güzel fikir mantığıma yattı.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
96	Neden bozuk çaldığını anlayamadım bir türlü.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)

97	Bir gün bu kadar çok düşündüğü için aklını bozabilir.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
98	Pot kırmaktan başka bir şey yapmaz zaten.	Hocamızdan duydum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
99	Ağzını kapalı tut sakın çam devirme.	Derse girmeden önce arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
100	Üstünü çıkarıp yemek yapmaya başladı.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
101	Bu şehir uyuduktan sonra sanki daha bir güzel oluyor.	Evde geçen bir konuşma.	Teşhis	Ö8(Türkmenistan)
102	Adresi köşedeki bakkala soralım.	Bir arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
103	Sobayı ne zaman yakacaksın.	Misafirlğe gittiğim bir evde geçen konuşmada duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
104	Beyaz perdenin ünlü isimleri bir araya geldi.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö8(Türkmenistan)
105	Bugün buraya bereket yağdı.	Caddede yürürken telefonda konuşan birinden duymuştum.	Hüsn-ü Talil	Ö8(Türkmenistan)
106	Tencere kaynayınca ocağı kapattı.	Ev arkadaşşımdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
107	Şimdiki gençlik aklının estiği gibi davranıyor.	Yaşlı birinden duydum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
108	Reşat Nuri'yi küçüklüğümden beri okurum.	Arkadaşımdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
109	Evi üç gün sonra taşıyacağız.	Komşumuzdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
110	Kara kedi.	Kedi görürken arkadaşım söylemişti.	Mecaz	Ö8(Türkmenistan)
111	Kan tutması.	Arkadaşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
112	Dibe vurmak.	Ekonomi haberini okurken görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
113	Dişe dokunur.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
114	Elebaşı	Gazetede köşe yazısında okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
115	Bel bağlamak.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
116	Avucu kaşınmak.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
117	Çorap kaçması.	Bayanlar konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
118	Dili uzamak.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
119	Tatlıya bağlamak.	Kafede kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
120	Göz dağı vermek.	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
121	Küplere binmek.	Televizyonda bilgi yarışmasında görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
122	Baş göz etmek.	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
123	İki lafın belini kırmak.	Ev arkadaşşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)

124	İki arada bir derede kalmak.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
125	Kulak misafiri olmak.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
126	Gözünü karartmak.	Kitap okurken görmüştüm.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
127	Saman altından su yürütmek.	Gazete haberinde okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
128	Havalara uçmak.	Kantinde yanımdaki masada oturanları dinlerken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
129	İki dirhem bir çekirdek.	İskender PALA'nın kitabı	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
130	Her şeye maydanoz olmak.	Ev arkadaşımın duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
131	Şeytana pabucunu ters giydirmek.	Ev arkadaşımın duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
132	Bıldır	Bulgar muhacirleri tarafından bu yıl anlamında kullanılan bir sözcük	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
133	Nane yemek.	Sınav sorularının zor olduğunu gören arkadaşım işte şimdi naneyi yedik demişti. Ben de etrafta nane göremediğim için şaşırılmışım.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
134	Göz boyamak.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
135	Babaannem cuma akşamı her zaman çocuklara şeker dağıtır.	Ev arkadaşımın duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
136	Domalanın kökünü ye.	Yöresel bir ifade	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
137	Küçük kardeşim duman olmuş evde yatıyor.	Muğla'da yerel bir kullanım	Mecaz	Ö8(Türkmenistan)
138	Geçen Cuma arkadaşım vefat etti, toprağı bol olsun.	Bir arkadaşım söylemişti.	Kalıplaşmış ifade	Ö8(Türkmenistan)
139	Dünürler düğün günü kesmek için bugün bize geliyor.	Yöresel bir ifade	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
140	Yaşlı kadın günün evine oturmuş çorap örüyordu.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
141	Babam pilav üstü kurunun yanına ayran da istedi.	Yemek yediğimiz yerde duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
142	Öğretmen soruya doğru cevabı veren çocuğa” üstüne bastın ayağını kaldır.” diye espri yaptı.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
143	Okul müdürü görevliye kızmış, yine burnundan soluyordu.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
144	Ayşe'nin annesi eli maşalı bir kadındı.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
145	Senin ailen olmadan bu işi yapabilmen için kırk fırın ekmeğe yemen lazım.	Hocadan duymuştum.	Kalıplaşmış ifade/ Mecaz	Ö8(Türkmenistan)
146	Gençlerimizi okul çağlarında beyaz zehirle kandırıyorlar.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö8(Türkmenistan)
147	Bardağına bitir de sana çay doldurayım.	Arkadaşımdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
148	Komşumuz bahçedeki zibilleri topladı.	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)

149	Rekabetin getirdiği duygular şirketleri cadı kazanına çevirmiştir.	İnternet Haberi	Mübalâğa/ Teşbih	Ö8(Türkmenistan)
150	Oyun oynarken kardeşinin kolunu cibartmış.	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
151	Ne kirli çıkıdır o.	Yöresel bir ifade	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
152	Çiğ yemedim karnım ağırsın.	İnternet Haberi	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
153	Kadın çocuğuna yaptığı hamuru birkalamamasını söyledi.	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
154	Antalya şehrine yapılan gezide yabancı gruplar arasında ekalliyette kaldığımı hissettim.	Yöresel bir ifade	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
155	Onun yaptığı iş Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya benziyor.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
156	Adım atmamak.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
157	Bugün konuşurken çok yavanladın.	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
158	Lafın gelişi bugün yoksul olan çalışarak yarın zengin oluyor.	Bir kitapta okumuştum.	Tezat/ Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
159	Çok uyanık biridir o kesinlikle yaş yere yatmaz.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
160	Bu sene kış erken geldi çok buydum.	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
161	O yaptığı her işte eşeğini sağlam kazığa bağlayan biridir.	Oturduğum bir kafede bir kişiden duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
162	Göbeğimiz bitişik mi?	Arkadaşımdan duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
163	Ayak yolu	Tuvalete giden arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
164	Bunca zaman gözünü yumup da yiyen biriymiş.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
165	Nişliyon	Yöresel bir ifade	Yöresel Kullanım	Ö8(Türkmenistan)
166	İzmir'i nasıl buldun.	İzmir gezisine gittikten sonra arkadaşım sormuştu.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
167	Arkadaşımın şapkasına gülmekten öldüm.	Okulun kantininde otururken arkadaşşımdan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
168	Sabahtan beri sürekli dersleri kaynatıyorsunuz.	Hocadan duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
169	Sürekli o dersi çalışmaktan kaçırıyorsun.	Arkadaşlarım arasında geçen konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
170	Dersler nasıl gidiyor.	Hocadan duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
171	Bu çocuğun müziğe karşı kulağı hiç yok.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
172	Sınav sorularını görünce salladım.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
173	Patlıcan oturtma yemeğini daha önce hiç denediniz mi?	Restoran tabelasında okumuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
174	Tavukgöğsü tatlısını çok severim.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
175	Eve dürüm söyleyelim mi?	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
176	Paltosu kalın mı?	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)

177	Kızı vermişsin, hayırlı olsun.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye / Kalıplaşmış ifade	Ö8(Türkmenistan)
178	Ne örüyor.	Yöresel bir ifade	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
179	Bana masal anlatma!	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
180	Koluna bir çanta takarsın artık.		Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
181	Bir çay kap.	Okul kantininde duymuştum.	Kinaye	Ö8(Türkmenistan)
182	Alemdar Bey gözü kara bir insandı.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)
183	Kürekte hiç var.	Okuduğum bir kitapta görmüştüm.	Mecaz	Ö8(Türkmenistan)
184	Bizim peder bugün yine gelmedi.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö8(Türkmenistan)
185	Annem bulaşıkları yıkamadığım için bana fırça attı.	Misafirlğe gittiğim bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö8(Türkmenistan)

Katılımcılar içerisinde en fazla dil kullanımını günlüklerine yansıtan öğrenci Türkmenistanlı Ö8 kodlu öğrenci olmuştur. 5 yıldır ülkemizde yaşayan öğrenci oldukça da sosyal bir öğrencidir. Sınıf başkanlığını da üstlendiğini belirten öğrenci bu sosyallik içerisinde çok daha fazla dil kullanımı ile karşılaştığını ifade etmiştir. Tablo 12 'de ise Yunanistanlı öğrencinin anlamını çıkarmakta zorlandığı dil kullanımları yansıtılmıştır.

Tablo 12

Yunanistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	Bir gecede saçlarına ak düşmüştü.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
2	Muavine "Şuradan bir Küçük Çekmece uzatır mısın?" dedi.	Otobüsle Terzioğlu Kampüsüne giderken duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
3	Efkârdan yine bir büyük devirdi.	Arkadaşım içki içen birisi hakkında söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
4	Müdürün arkası sağlamdı.	Bankada beklerken biri söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
5	Erken yaşta tahtalıköye gitti.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Kapalı İstiare	Ö9(Yunanistan)
6	Dostlarla iki lafın belini kırdık.	Kafede otururken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
7	O kız sana bir gömlek fazla.	Arkadaşlarım sohbet ederken duydum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
8	Çocuklar bir kız için birbirlerini yediler.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
9	Albayı 156 çarptı.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
10	Drogba baraja takıldı.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)

11	Hiç görünmüyorsun.	Okuldan tanıdığım biri söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
12	Ya sen ne manyak adamsın.	İki kişi tartışırken duymuştum.	Argo	Ö9(Yunanistan)
13	Kestirme yoldan gidersen daha iyi olur.	Yol tarifi alan şoföre söylenmişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
14	Bu dersi veremezsem yanarım.	Okuldan arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
15	Bu kadın seninle oynuyor.	Bir filmde duymuştum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
16	O kadının çenesi beni kuruttu.	Telefon konuşması esnasında kulak misafiri olunması.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
17	Rakibi umduğundan daha dışlıymış.	Maç yapan arkadaşımduymuştum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
18	Günden güne eriyordu.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
19	İçine ata ata hasta oldun.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
20	Sözleri karşısındakine dokunmuştu.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
21	Bu ev için bir ömür çürüttüm ben.	Parkta oturan iki yaşlı sohbet ederken duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
22	Bu olayda onun parmağı var.	Filmde duymuştum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
23	Kara haber tez duyulur.	Şarkı sözü	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
24	Sokakta keskin bir kömür kokusu var.	Arkadaşım yolda yürürken söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
25	Yazılıdan zayıf alınca dersten iyice soğudum.	Bir arkadaşımın kardeşi söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
26	Yaptığı işlerin bozulduğunu görünce önüne gelen herkese köpürdü.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
27	Annesinin kanatları altında büyümüştü.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
28	Okuduğu her kitaptan aynı tadı aldığımı söyleyemem.	Arkadaşım sohbet ederken söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
29	Herkes uzun soluklu bir yaşam ister.	Gazeteden sağlık ile ilgili bir yazıda görmüştüm.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
30	Eğlemek	Yolda geçerken polis söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
31	Çaydanlığın altını yaktın mı?	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
32	Çanakkale zengindir.	İlk geldiğimde esnaf söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
33	Şu pantolonun boyunu al.	Terziye gittiğimde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
34	O tabak bitecek.	Misafirlğe gittiğim bir evde arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
35	Adresi şu eve soralım.	Yolda yürürken mahallede duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
36	Çok soğuk sobayı yak.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
37	Bütün gün evi boyadığı için yorulmuştu.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)

38	Ayın pastasını denediniz mi?	Reklam sloganı	Kinaye/ Ad aktarması (Ay'da ad aktarması olduğu konusunda uzlaşamadık.	Ö9(Yunanistan)
39	Sen de masayı ütüle.	Ev arkadaşım söylemişti.		Ö9(Yunanistan)
40	Fareler evde cirit atıyordu.	Evimizde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
41	Sizin işinizi şu masa halleder beyefendi.	Valilikte bir şey sorduğumda görevli söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
42	Bir of çeksem dağı taşı eritir.	Okuduğum bir şiirde görmüştüm.	Mübalaga	Ö9(Yunanistan)
43	Sinirlenince en sevdiği arkadaşına çamur atardı.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
44	Ağır başlı olmak insana üstün meziyetler kazandırır.	Arkadaşlarımla sohbet ederken Arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
45	İstanbul havuzda serinledi.	Gazete haberinde okudum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
46	Dün olan görünmez kazada iki kişi hayatını yitirdi.	Gazete haberinde okudum.	Mecaz	Ö9(Yunanistan)
47	Sınavı kazanamayan Ahmet:" Alnımıza ne yazıldıysa o." dedi.	Kafede otururken bir arkadaşım bana söylemişti.	Mecaz	Ö9(Yunanistan)
48	Çocuk sırada bekleyenlere aldırmandan arada kaynak yaptı.	Bankada beklerken biri söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
49	Ben hayat okulunu okudum.	Yeni tanıştığım yaşlı biri söylemişti.	İstiare	Ö9(Yunanistan)
50	Ünlü şairi ne zamandır okumadım.	Hocam derste iken söylemişti.	Kapalı İstiare	Ö9(Yunanistan)
51	Sınıf bu konuyu öğrenmişti.	Hocamdan duydum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
52	Mehmetçik bugün PKK'ya ağır hasarlar verdi.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
53	Şişeyi bitirme.	Yolda su içen iki kişiden duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
54	Ülkemizde çok fazla beyin göçü oldu.	Gazete haberinde okudum.	İstiare	Ö9(Yunanistan)
55	Dışarı çıkarken cebini almayı unutma.	Evden çıkarken ev arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
56	Sobayı yakmak için çok uğraştı.	Evde üşürken arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
57	Mahalle ayağa kalkmış.	Kavga	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
58	Şirket toplantı odasına koştu.	Gazete manşeti	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
59	Ünlü kalemler yine döktürdü.	Gazete manşeti	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
60	Işığı yaksana göremiyorum.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
61	Kapıyı çaldın mı.	Arkadaşlarımla ziline bastıktan sonra yanımdaki arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
62	Karşıdaki kızı iyi kestir.	Kafede otururken bir arkadaşım bana söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
63	Makineyi aç kimse gelmeden.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
64	Keki kapattın mı?	Arkadaşlarla kek yaparken arkadaşım bana söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
65	Ortaya karışık koy.	Yemek yerken arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)

66	Siz kurban kestiniz mi?	Bayramdan sonra arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
67	Kaçtaki otobüse bineceksin?	Arkadaşımla otogarda otobüs beklerken söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
68	Akşam gelmeyeceğimi eve haber ver.	Kafede otururken bir arkadaşım bana söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
69	Önündeki tabağını bitir.	Arkadaşım yemek yerken söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
70	Üstünü çok beğendim.	Mağazada geçen bir konuşma örneği.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
71	Babanın cebini ara.	Markette bir kadın çocuğuna söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
72	Ablanın eli çok ağır	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
73	Sabah gazetesi var mı?	Markette duydum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
74	Bucaspor ligden düştü.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
75	Eğitimi de vurdular.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
76	İşçiler sabah zeytine gittiler.	Balkonda otururken yoldan geçenlerden duydum.	Mecaz	Ö9(Yunanistan)
77	Alışverişten sonra sıfırı gördüler.	Pazarda duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
78	Akşam yemeğinde fırına tavuk sürdük.	Arkadaşım yemeğe davet ederken söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
79	Arkadaşlarıyla yemeğe oturdu.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
80	Bir dikişte şalgamın dibini gördü.	Yemek yerken arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
81	Dedemin bıraktığı boşluğu ailede kimse dolduramaz.	Arkadaşımın dedesi vefat ederken söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
82	Şu dört yıl içinde acı tatlı pek çok anımız oldu.	Ev arkadaşım söylemişti.	Tezat	Ö9(Yunanistan)
83	Bütün ev amcamlardaydık.	Bir arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
84	Bizler için hoş bir masa hazırlamıştı.	Bir arkadaşım bir anısını anlatırken söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
85	Şimdi sıkıntudan patlayacağım.	Ev arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
86	Adeta gözlerine perde inmişti.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
87	Uçağa yetişemeyince bileti yanmış.	Bir arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
88	Hava alanında çok sıcak karşılandık.	Bir tv programında duymuştum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
89	Sınıf bugün çok sessizdi.	Hocam derste iken söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
90	Yemeğin altını kapat.	Arkadaşım : ' ben çıkıyorum yemek pişince sen altını kapat' demişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
91	Çanakkale'yi nasıl buldunuz.	İlk geldiğimde esnaf sormuştu.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
92	O kadar uzun boylu değil oğlum.	Hayallerimi abartınca arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)

93	Güçlü kalemler bir araya toplanıp eğitim sistemini tartışıyorlardı.	Gazete haberinde okudum.	Kapalı İstiare	Ö9(Yunanistan)
94	Annesi salondan kızına çayı ocağa koy diye seslendi.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
95	Ev arkadaşı Ezgi'ye "Makine bitti alabilirsin." dedi	Sınıfta bayan arkadaşlar konuşurken duymuştum.	Kinaye	Ö9(Yunanistan)
96	Ben bir tabak daha alayım.	Misafir olarak gittiğim bir evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
97	Şu konuya hiç göz attın mı?	Sınıf arkadaşım sormuştu.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
98	Dedem çok soğukkanlıdır.	Bir arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö9(Yunanistan)
99	Bu depoyla Antalya'ya kadar gideriz.	Geziye giderken otobüs şoförü söylemişti.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)
100	Adresi bir de şu büfeye sorsak mı?	İlk geldiğimde arkadaşşımdan duymuştum.	Ad aktarması	Ö9(Yunanistan)

Komşu ülkeden gelen katılımcılardan Yunanistanlı Ö9 kodlu öğrenci günlüklerine f=100 dil kullanımı yansıtmıştır. Türkçenin deyimler bakımından çok zengin olduğunu belirten öğrenci Yunanistan'da Osmanlı zamanında Türklere geçen birçok deyimini yer aldığı da ifade eder. Örneğin "tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş" deyiminin Yunancada yer aldığı ifade etmiştir. 3 farklı dil bilen Ö9 kodlu öğrenci "bu süreçte daha dikkatli olduğum için tam anlayamadığım birçok kullanım olduğunu gördüm" ifadelerini kullanmıştır. Tablo 13'te Hindistanlı öğrencinin karşılaştığı dil yapıları verilmiştir:

Tablo 13

Hindistanlı Öğrencinin Anlamını Kurmakta Zorlandığı Dil Kullanımları

No	Kullanım	Bağlam	Açıklama	Katılımcı
1	İsim kök fiil kök.	Hocamdan duydum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
2	Aralık	Ay adı	Kinaye	Ö10(Hindistan)
3	İmambayıldı.	Yemek adı	Kinaye	Ö10(Hindistan)
4	Sisten 50 kişi can verdi.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
5	Korkudan eteğim ayağıma dolaştı.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
6	Bu okulda sorun var.	Hocamızdan duydum.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
7	Kızan sen de çok kibarmışsın bea.	Trakya yöresine ait bir kullanım	Yöresel Kullanım	Ö10(Hindistan)
8	Kültür mantarı.	Pazarda duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
9	Halkın çok sevdiği büyük ozan yine ustalıkla çaldı.	Gazete haberinde okudum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
10	Don	Kemal Sunal filmlerinden duydum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)

11	Eskiden pazardan alınan ürünle mağazadan alınan ürünün arasında dağ gibi fark vardı.	Çayhanede yanımdaki masada oturanların konuşmalarından duydum.	Deyim (Mecaz)/ Teşbih	Ö10(Hindistan)
12	Şimdi Pazar esnafı da uyandı.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö10(Hindistan)
13	Bayramın mübarek olsun!	Arkadaşım bana mesaj yollarken okumuştum.	Kalıplaşmış ifade/ Ünlem	Ö10(Hindistan)
14	Keyifler nasıl.	Hocadan duymuştum.	Teşhis	Ö10(Hindistan)
15	Bu yıl yurt fiyatları el yakıyor.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
16	Çocuk camdan sarkınca aklım çıktı.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
17	Hasta ettin beni bu dertlerinle.	Yolda geçerken bir karı-kocanın kavgasından duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
18	Olumsuz hava şartları hamsiyi uçurdu.	Gazete manşeti	Kinaye	Ö10(Hindistan)
19	Söylediklerin içime oturdu.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
20	Son zamanlarını ağır geçirdi.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
21	Gecenin sonunda hesabı bize kitleyip gittiler.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
22	Son zamanlarını ağır geçirdi.	Mahallede geçen bir konuşmada duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
23	Kafam bozuk bugün derse gitmeyeceğim.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
24	Hayrola	Derse yanlışlıkla gelen birine hoca söylemişti.	Ünlem	Ö10(Hindistan)
25	Daha karpuz kesecektik.	Film repliği	Kinaye	Ö10(Hindistan)
26	Bugün damadı ıslatmak lazım.	Gittiğim bir düğünde duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
27	Ehliyetini ıslatmak lazım.	Arkadaşım ehliyet alırken duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
28	Renkli çıktı.	Kırtasiye dükkânının camında gördüm.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
29	Para yatırmak.	Bankada duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
30	Kitap mitap değil senin derdin.	Mahallede bir adam çocuğuna söylerken duymuştum.	İkileme	Ö10(Hindistan)
31	Tüm ıvır zıvırları ortadan kaldır.	Evde geçen bir konuşma.	İkileme / Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
32	Tavşankanı bunlar.	Şakir'in Yeri'nde otururken duymuştum.	Teşbih	Ö10(Hindistan)
33	Avucum kaşınıyor, para gelecek ya da para gidecek.	Kafede otururken yanımdaki masada oturan birinden duymuştum.	Deyim (Mecaz) / Tezat	Ö10(Hindistan)
34	İmambayıldı, oturtma, kuskus, karnıyarık, kısır vs.	Yemek isimleri	Kinaye	Ö10(Hindistan)
35	Şeftalim yarılıyor almayana darılıyor.	Pazarda duymuştum.	Teşhis / Mübalağa	Ö10(Hindistan)
36	Kaz tüyü bunlar kaz tüyü.	Pazarda duymuştum.	Teşbih	Ö10(Hindistan)
37	Ne kaynatıyorsunuz siz orda.	Arkadaşımla derste konuştuğumda hoca söylemişti.	Kinaye	Ö10(Hindistan)

38	Dün akşam bütün tabağı yedim.	Yemek yerken arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
39	Aynalı Çarşı'dan en güzellerini seçtim.	Okulda arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
40	Mutfakta çaydanlık kaynıyor.	Evde geçen bir konuşma.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
41	Dün gece yurttan bütün öğrenciler ayağa kalktı.	Sınıf arkadaşımduydum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
42	Verilen örneklerle kafam durdu.	Sınıfta oturan arkadaşımduymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
43	Öyle bir hata yaptı ki gözlerimden düştü.	Arkadaşım tartıştığı bir arkadaş için söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
44	Birçoğumuz Süleyman Demirel Konferans Salonu'nu doldurduk.	Hocamızdan duydum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
45	Yurda gelen çocuk kapıyı çalıyordu.	Arkadaşımduymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
46	Arkadaşım bu sabah Nijerya'ya uçtu.	Ev arkadaşımduymuştum.	Ad aktarması / Kinaye	Ö10(Hindistan)
47	Hava çok soğuktu, sobayı yaktılar.	Misafirliğe gittiğim evde duymuştum.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
48	Kitap çok akıcıydı.	Kitap okuyan arkadaşım söylemişti.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
49	Kafam çorba gibi oldu.	Ders çalışan arkadaşım söylemişti.	Teşbih / Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
50	Her şeye maydanoz olma.	Arkadaşlarla konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
51	Kafa kâğıdımı kaybettim.	Yolda dolaşırken polis söylemişti.	Kapalı İstiare	Ö10(Hindistan)
52	Araban kapıda seni bekliyor.	Film repliği	Teşhis	Ö10(Hindistan)
53	Ahmet kes sesini.	Hocadan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
54	Kapıyı çaldılar.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
55	Arabanın hakkını ver.	Yol kenarında konuşanlardan duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
56	Asfalt ağladı be!	Reklam sloganı	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö10(Hindistan)
57	İki çay biri kapalı olsun.	Kafede otururken duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
58	Şakir abi bana iki tane tavşankanı göndersene.	Şakir'in Yeri'nde otururken yan masada oturanlardan duymuştum.	Kapalı İstiare	Ö10(Hindistan)
59	Batan geminin malları bunlar.	Reklam sloganı	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
60	Aynasızlar yine dolanıyorlar sokak aralarında.	Kordanda dolaşırken arkadaşım söylemişti.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
61	Nur topu gibi bir oğlumuz oldu.	İzlediğim bir filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Teşbih	Ö10(Hindistan)
62	Her yer mis gibi oldu bal dök yala.	Mahallede evini temizleyen bir kadından konuşurken duymuştum.	Deyim (Mecaz)/ Teşbih	Ö10(Hindistan)
63	Altın bileziğini koluna taktın mı gerisi kolay.	Misafirliğe gittiğimde duymuştum.	Kapalı İstiare	Ö10(Hindistan)
64	Meteliğe kurşun atıyoruz her gün.	Evde geçen bir konuşma.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)

65	Derya kuzuları bunlar almayan pişman olur.	Balık pazarında duymuştum.	Teşbih	Ö10(Hindistan)
66	Bizim oğlan meşin yuvarlakla bir oynuyor ki görmem lazım.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Kapalı İstiare	Ö10(Hindistan)
67	Üç kuruşa beş köfte yok hiçbir yerde.	Filmde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
68	Şu kotlar ne kadar tuzlu.	Elbise alacağım mağazada duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
69	Adamın kalbi var.	Hasta ziyaretinde duymuştum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
70	Gonca tabağını neden yemiyorsun.	Yemek yediğimiz yerde duymuştum.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
71	Kızım ağabeyinden şu ateşi al da ocağı yakacağım.	Misafirliğe gittiğimiz bir evde geçen konuşma.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
72	Usta ortaya karışık yaptır.	Yemek yiyeceğimiz bir yerde duymuştum.	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
73	Ekmek yiyeceğiz haydi sofraya.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
75	Dostlar sağolsun annemi sakladık.	Arkadaşımın annesi ölürken söylemişti.	Kalıplaşmış ifade / Ünlem	Ö10(Hindistan)
76	Sağolun bizim gelin dört aylık yüklü.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
77	Bu akşam yemekte karnıyarık var kızım.	Misafirliğe gittiğim evde anne, kızına söylemişti.	Mecaz	Ö10(Hindistan)
78	Gözlere bak maşallah pek de zilli.	Mahallede oturanlar arasında geçen bir cümle.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
79	Çocuklar bayram sabahı camiyi bekliyorlardı.	Gazetede köşe yazısında okudum.	Ad aktarması	Ö10(Hindistan)
80	Ocak'ta enflasyon kapıya dayandı.	Gazete manşeti	Deyim (Mecaz)	Ö10(Hindistan)
81	Ramazanda belediye yoksullara bakıyordu.	Gazete haberinde okudum.	Kinaye	Ö10(Hindistan)
82	Dün kafede arkadaşlarım hesabı bana kitlediler.	Evde geçen bir konuşma.	Kinaye	Ö10(Hindistan)

Araştırmanın son katılımcısı Ö10 kodlu Hindistanlı öğrenci 30 günlük süreçte f=82 dil kullanımı tespit edebilmiştir. 4 dil bilen öğrencinin Türkçede deyimler, kinayeler ve ad aktarmalarında daha çok zorlandığı görülmüştür. Öğrenci iki yıldır Türkiye’de bulunmaktadır ve kendisi bu süreçte yaşadıklarını ve Türkçeye bakışını “*Türkçe, her geçen gün daha öğreneceğim çok şey var dediğim, çok anlamlı bir dil.*” ifadeleriyle açıklamıştır.

Öğrencilerin Anlamlandırmada Zorlandıkları Dil Kullanımlarının Sınıflandırılmalarına

İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın katılımcısı olan 10 yabancı uyruklu lisans öğrencinin 30 gün boyunca tuttıkları günlüklerde anlamını kurmakta zorlandıklarını belirttikleri dil kullanımları önce araştırmacı tarafından analiz edilmiş, ardından ise iki farklı uzman tarafından kontrolleri yapılmış ve son hali verilmiştir. Tablo 14’te öğrencilerin karşılaştıkları dil kullanımlarının sınıflandırılması ve sıklıkları verilmiştir.

Tablo 14

Öğrencilerin Zorlandıkları Dil Kullanımları ve Sıklıkları

No	Dilsel Kullanım	f
1	Deyim	458
2	Kinaye	288
3	Ad aktarması	166
4	Tevriye	105
5	Teşbih	52
6	Mübalâğa	46
7	Kalıp Söz	36
8	Kapalı İstiare	28
9	Atasözü	15
10	Teşhis	12
11	Hüsn-i Talil	8
12	Tezat	7
13	Tekrir	6
14	İstifham	5
15	İkileme	4
16	Nida	3
17	Tenasüp	3
18	Açık İstiare	2
19	Argo	2
20	İbham	1
21	Telmih	1
22	Lügaz	1
Toplam		1249

Tablo 14 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe kullanırken anlamını kurmakta zorlandıkları dil yapılarımızın başında deyimler gelmektedir. Bu çalışmada deyimler (f=458) kez yabancı uyruklu öğrencilerin günlüklerine yansımıştır. Türkçenin deyimler bakımından diğer milletlere oranla oldukça zengin bir kullanım olması yabancı

uyruklu öğrenciler tarafından fark edilmiştir. Çoğu zaman kendi dillerinde karşılığı bulunmayan bu ifadeler onların sık sık günlüklerinde yer almıştır. Etiyopyalı öğrencinin *“Arkadaşlarla konuşurken yurttan, okulda her gün yüzlerce deyimle karşılaşıyorum ve hala duymadığım, bilmediğim birçok deyim çıkıyor”* ifadeleri yabancı uyruklu öğrenciler için deyimlerin zorluğunu dile getirmesi bakımından önemli görünmektedir. Öğrencilerin karşılaştıkları deyimlerden birkaç örnek şu şekildedir:

“Şu konuya hiç göz attın mı?”, “Dedem çok soğukkanlıdır.”, “Ablanın eli çok ağır”, “İki dirhem bir çekirdek”, “Sen, benim ilk göz ağrısın.”, “Kan tutması.”, “Bel bağlamak”, “Küplere binmek.”, “Hapı yutmak”, “Çiğ yemedim karnım ağrısın.”.

Tablo 14 incelendiğinde karşımıza çıkan ikinci dil kullanımının kinaye olduğu görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler buldukları ortamlarda f=288 defa kinayeli dil kullanımını ile karşılaşmışlardır. Öğrencilerin karşılaştıkları kinaye örneklerinden bazıları şunlardır: *“Bu saatten sonra matematiği öğrenemem.”, “Ev arkadaşı Ezgi’ye “Makine bitti alabilirsin.” Dedi. “Sağ olun bizim gelin dört aylık yüklü.”, “Yarın akşam maç var Özgür’e söyle ekmesin bizi.”, “Kelle Çevirme”, “Koca bir tabak makarnayı on dakikada götürdü.”, “Ben geçen hafta bu konuyu atlamışım.”, “Kahveli kazağını giy.”, “Kardeşini hep ezdi.”, “Bu bilgileri yedirerek öğretmeliyiz.”.*

Yabancı uyruklu öğrencilerin anlamlarını kurmakta sık sık zorlandıkları diğer bir dil kullanımı ise ad aktarmalarıdır. Öğrenciler f=166 defa anlamını bir anda bulamadıkları ad aktarması ile karşılaşmışlar ve bunları günlüklerine yansıtmışlardır. Öğrencilerin günlüklerindeki ad aktarmalarına şunlar örnek gösterilebilir: *“Ben bir tabak daha alayım.”, “Şişeyi bitirme.”, “Huzurla yaşayacağı bir çatısı olsun istiyorum.”, “Bu depoyla Antalya’ya kadar gideriz”, “Kaçtaki otobüse bineceksin?”, “Mutfakta çaydanlık kaynıyor.”, “Okul yarın topluca geziye gidecek.”, “Evi üç ün sonra taşıyacağız.”, “Sobayı ne zaman yakacaksın.”, “Adresi köşedeki bakkala soralım.”.*

İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin anlam bakımından zorlanarak günlüklerine yansıttığı bir diğer kullanım tevriyelerdir. Bir sözün birden fazla anlamda kullanılabilir olması çoğu zaman onları yanılgıya düşürmektedir. Öğrencilerin günlüklerine f=105 defa tevriyeli dil kullanımını yansıttıkları görüşmüştür. Örnek olarak şunlar verilebilir: *“Bahçelievler’e geldik.”*, *“Sular gitti.”*, *“Kardeşime dediğim sözlerin arkasındayım.”*, *“Kız kocaya kaçmış.”*, *“Afet geliyor.”*, *“Kaptan burada kalabilir miyim?”* *“Bu yaşıma kadar dedemin gölgesinden ayrılmadım.”*, *“Niye saçımı çektin, çok kırıldım.”*, *“Beni cepten ara.”*, *“Sıcak renklerden çok hoşlanırım.”*

Yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları diğer bir dil kullanımı teşbihtir. Öğrencilerin günlüklerinde f=52 defa teşbih ifadesine yer verildiği görülmüştür. Bunlara örnek olarak şu kullanımlar gösterilebilir: *“Büyüyünce kaldırım mühendisi olacak.”*, *“Kalbin çöle döndükçe yaşadığın her aşk erozyona uğrar.”*, *“Kendimi turp gibi hissediyorum.”*, *“Hava çelik sanki.”*, *“Sınıfta laf salatası yapıyordu.”*, *“Bana kağıdı göster.”*, *“O adam ipsizin biri, hiçbir işe yaramaz.”*, *“Benim babam Toyota gibi adam.”*, *“Eskiden pazardan alınan ürünle mağazadan alınan ürünün arasında dağ gibi fark vardı.”*, *“Kaz tüyü bunlar kaz tüyü.”*

Öğrencilerin bu ifadelerin yanında mübalağa f=46, kalıp söz f=36, kapalı istiare f=28, atasözü f=15, teşhis f=12, hüsn-i talil f=8, tezat f=7, tekrar, f=6, istifham f=5, ikileme f=4, nida f=3, tenasüp f=3, açık istiare f=2, argo f=2, ibham f=1, telmih f=1, lügaz f=1 olmak üzere anlamını kurmakta zorlandıkları dil kullanımları ile karşılaştıkları görülmüştür.

İleri Düzey Öğrencilerin Anlam Kurmada Zorlandıkları Dil Kullanımlarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın katılımcısı öğrencilerle günlüklerin derlenmesinden sonra yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde onların Türkçe ve ileri düzeyde

anlamını tam olarak çözemedikleri ve bir an duraksadıktan sonra anlam kurmaya çalıştıkları dil kullanımlarına ilişkin görüşleri alınmış ve analiz edilmiştir.

Türkçenin Deyim Zenginliği ve Sürekli Kullanılması

Araştırmaya katılan öğrencilerin öncelikle üzerinde durdukları noktalardan biri deyimler olmuştur. Katılımcı Öğrencilerin hepsi Türkçenin bu yapısına görüşmelerde değinmişlerdir. Ö9 kodlu Yunanistanlı öğrencinin “*Türkçeyi deyimleri öğrenmeden anlamak mümkün değil*” ifadeleri bunu ortaya koymuştur. Ö10 kodlu Hindistanlı öğrenci ise “*ilk geldiğime oranla daha iyi olsam da bazen bu deyimlerin bir sonu mu yok mu diye düşünüyorum yani aklıma takılıyor*” ifadeleri ile hem bir deyimi cümlesinde kullanmış hem de deyimlerin dilimizdeki zenginliğine işaret etmiştir.

Kinayeli Kullanımların Şaşırtması

Yabancı uyruklu öğrencilerin görüşmelerde evde, yurttan ve okulda öğrenci arkadaşlarının özellikle kinayeli kullanımlarında çok zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Ö1 kodlu Kırgız öğrencinin “Koca bir tabak makarnayı on dakikada götürdü.”, ifadesini ev arkadaşından “Ben geçen hafta bu konuyu atlamışım.” ifadelerini ise okulda sınıf arkadaşından duyduğunda zorlandığını belirtmiş ve şu şekilde görüşlerini açıklamıştır: “*Arkadaşların ne demek istediğini bazen anlamıyorum. Çoğu zaman kinaye yaptım onun için anlamadın diyenler de oluyor. Özellikle samimi arkadaşlar bu durumda bizimle takılıyorlar.*”(Ö1)

Yanlış Anlaşılmalarda Gülünç Durumlara Neden Olması

Anlamını kurmakta zorlandıkları dil kullanımları çoğu zaman gülünç durumlara neden olabilmektedir. Ö1 kodlu Kırgız öğrenci, ders verdiği bir öğrencinin velisi ile görüşürken “*Ali’yi nasıl buldunuz?*” sorusuna “*kolay buldum*” cevabını verdiğini bu nedenle herkesin bir anda gülmeye başladığını ifade etmiştir.

Yine “buldum” kelimesi Ö7 kodlu Çinli öğrencinin günlüklerine yanlış bir anlaşılmaya neden olacak şekilde yansımıştır. Yemekten sonra esnaf Türkiye’yi nasıl buldunuz deyince “*Valla abi Atatürk Havalimanından bulduk*” cevabını verdiğini belirten öğrenci herkes cevabım karşısında gülme krizine girdi ifadeleri ile gülünç durumlara neden olduğunu ifade etmiştir.

Türkçenin Anlatım Gücü

Öğrenciler görüşmelerinde dile getirdikleri diğer önemli bir özelliğin Türkçede aynı durumu ifade farklı kelimelerin olduğudur. Ö3 kodlu Suriyeli öğrenci “*her gün yeni bir kullanım öğrenmemek mümkün değil, çok zengin bir dil*”; Ö5 kodlu Gürcistanlı öğrenci “*Biliyorum ki hiçbir zaman ileri düzey Türkçe biliyor olmayacağım çünkü günlük hayatta bile çok anlamını bilmediğimiz şeyler çıkıyor*”; Ö8 kodlu Türkmenistanlı öğrenci “*Türk kökenli olduğum halde Türkçenin zenginliklerini anlamlarını tuttuğum günlüklerde bir kere daha anladım. Türkçe oldukça zengin bir dil.*” ifadeleri ile Türkçenin çok zengin bir anlatım gücüne sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Bölüm IV: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tartışma

Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel ortamlar içerisinde duydukları, okudukları, izledikleri dil öğelerini tespit edildiği bu çalışma önemli bir antoloji niteliği taşımaktadır. Yabancı uyruklu öğrenciler, Türk kültürünün dile yansımaları olan deyimleri, atasözlerini, kalıp sözler, mecazlar, kinaye, abartma, teşhis vb. birçok ifadeyi tespit etmişlerdir. Gökdayı (2008), Türkçenin söz varlığında yer alan bu öğeler, belirgin ölçütlere dayanılarak tanımlanır ve onların sınırları çizilirse; dille ilgili biçimsel ve anlamsal çalışmaların daha sağlıklı yapılabileceğini ve Türkçenin yabancılara daha kolay öğretilabileceğini vurgular. Bu bakımdan, çalışmadaki tespitler ileri düzeyde yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak ders kitapları ya materyaller açısından önemli bir veri niteliğindedir.

Demirel (2012, s. 2), dil tanımlamalarından hareketle dilin öne çıkan beş özelliğini ortaya koyar. Bunlar, dilin bir sistem olması, seslerden oluşması, bir iletişim aracı ve düşünme aracı olması ile dilin, insanların oluşturduğu toplumlarda kullanılması olarak ifade edilmiştir. Yapılan bu sınıflama, aslında dil öğretiminin de temelini oluşturmaktadır. Çünkü bir dilin öğretilmesi için o dilin sistemi, sesleri, iletişim biçimi, düşünme biçimi ve kültürel öğelerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu çalışma, ikinci dil olarak Türkçeyi edinen öğrencilerin dilimizin sistemini, seslerini, kültürel unsurlarını, düşünme biçimlerimizi algılama süreçlerinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Çünkü öğrencilerin birçok yapıyı anlamakta zorluk çekmelerinin nedeni dilimizde yer alan bu farklılıklardır.

Yine Saville-Troike (2006, s. 109), ikinci dil edinimin söz konusu olduğu yerde sosyal bağlam ve kültürün muhakkak dil öğretiminin içine dâhil edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Oysa yapılan çalışmalarda çoğu zaman dil öğretimi için kullanılan materyallerde doğal dil yerine yapay dil unsurlarının kullanıldığı görülmektedir. Kitaplarda yer alan dilsel ifadeler

bazen gündelik hayatta kullanılan sosyal bağlamdan oldukça uzak yer alabilmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın verileri tamamıyla öğrencilerin sosyal hayatlarından alınması bakımından doğal dil kullanımlarını içermektedir. Bu çalışma ileri düzey öğrencilere kazandırılacak dil kullanımlarına ait bir sınıflama yaparak alana katkı vermektedir.

Son zamanlarda gerek Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı'nda gerekse diğer dil öğretim programlarında ve alan yazında öne çıkan yaklaşımlardan biri iletişimsel dil yaklaşımıdır. Bayraktar (2012, s. 78) iletişimsel dil yaklaşımının genel özelliklerini, öğrenci grubunun özelliklerini dikkate alan, açık ve esnek bir öğretim modeli, öğrencilerin gerçek hayatta işlerine yarayacak konular ve sözcük dağarcığının öğretilmesi, dilin kitaplardan kurtarılıp yaşayan ve kullanılan bir araç olarak algılanması şeklinde belirtmiştir. Bu çalışmanın bulguları, iletişimsel dil yaklaşımının bu özelliklerini destekler niteliktedir.

Dil öğretiminde öğrenci merkezli olunması öğrenmeyi kolaylaştıran temel bir unsurdur. Memiş ve Erdem (2013, s. 306), öğretimin öğrenci merkezli olarak yapıldığında ders malzemeleri, öğretim ortamı ve aktivitelerin özel olarak öğrenci odaklı üretildiğini ve bu materyallerin hedef dilin kültürünü yansıtacak ve günlük yaşamda işlevsel olacak şekilde üretilmesine özen gösterildiğini belirtir. Bu çalışmadaki bulguların işlevsel olduğu ve öğrencinin merkeze alındığı çalışmalar için temel teşkil edeceği söylenebilir.

Temel dil becerilerinin etkin ve akıcı olması bakımından da kültürel unsurlara bağlı sözlerin edinilmesi gerekmektedir. Tiryaki (2013, s. 43), yazmanın ikinci aşaması olarak kelime öğretimi görmekte ve bu aşamada kişiye başta günlük hayatta en çok kullanabileceği kelimeler öğretilbileceğini bu nedenle kelime öğretiminde kalıp ifadeler, deyim ve atasözlerini de yer verilmesi gerektiğini ve kültür öğelerini içeren metinlerle, görsel materyallerle bu süreç tamamlanacağını ifade eder.

Özdemir (2013), folklorun, eğitimde oynadığı rol ve toplumsal kültürü yansıtması dolayısıyla kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa sürekliliğini temin ettiğini belirtir. Bu

özellikleri dolayısıyla, yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde folklor malzemelerinin kullanımı, Türkçe ile Türk kültürü öğretimi arasında bir köprü işlevi görebileceğini vurgular. Dilimizin öğretimin kültürümüzün bir aktarımı olarak düşündüğümüzde yapılan çalışmanın verileri bu görüşleri destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Sonuç

Dil öğretiminin kültürün yansımalarını içermesi gerektiği gerçeği ile Türkçenin ikinci dil olarak öğretimini bağlamı içerisinde ele alan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin, 30 gün boyunca tuttıkları günlüklerden yararlanarak, karşılaştıkları ve onların anlamını ileri düzeyde dil seviyelerinde olduğu halde çıkarmakta zorlandıkları 1249 dil kullanımı ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin en çok anlamını kurmakta zorlandıkları dil kullanımları deyimler (f= 458) olmuştur.

Yabancı uyruklu öğrencilerin deyimlerden sonra en çok zorlandıkları dil kullanımları kinaye (f=288), ad aktarması (f=166), ve tevriye (f=105) olmuştur.

Öğrencilerin kinaye, ada aktarması, mübalağa, teşbih, kapalı istiare, irsal-i mesel, teşhis, hüsn-i talil, tezat, tekrar, istifham, nida, tenasüp, açık istiare, ibham, lügaz gibi söz sanatları ile günlük hayatta sık sık karşılaştıkları dolayısıyla bunların da ileri düzey dil öğretimlerinde öğretilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Söz sanatlarının anlam üzerindeki ilişkisi ve gündelik hayatta sanatlı kullanımlara çok sık rastlanması dil öğretiminde edebî metinlerin önemini ortaya koymuştur.

Araştırmanın katılımcısı yabancı uyruklu öğrencilerden Kırgız ve Türkmen öğrencinin Türk kökenli olduğu halde diğer öğrencilere oranla daha çok dil kullanımını günlüklerine yansıttıkları görülmüştür. (Kırgız öğrenci f=176, Türkmen öğrenci f=185).

Öneriler

İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları dil kullanımlarına ilişkin yapılan bu çalışmanın verilerinden hareketle şu önerilere yer verilebilir:

- Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi sosyal bağlamdan hareketle planlamalıdır.
- Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde kullanılacak ders kitapları ya da ders materyallerinin sosyal bağlamdan hareketle desenlenmiş bu gibi çalışmanın verilerinden hareketle oluşturulabilir.
- Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde deyimlerin anlam dünyasını öğreten akademik çalışmalar yapılabilir.
- Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde kinaye, ad aktarması gibi sık karşılaşılan söz sanatların öğretimine ilişkin akademik çalışmalar yapılabilir.
- Söz sanatlarının gündelik hayatta da çok kullanılmasından dolayı Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde edebi ve otantik metinlerin kullanımına ağırlık verilebilir.

Kaynakça

- Aktaş, H. (2002). *Edebî sanatlar*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Akpınar, M. ve Açıık, F. (2010). Avrupa dil gelişim dosyası bağlamında, yabancılara Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerinin öğrenme - öğretme sürecine aktarımı. *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*. Dokuz Eylül Üniversitesi, 2010- İzmir.
- Aksan, D. (1996). *Türkçenin sözvarlığı*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (1979). *Her yönüyle dil*. TDK Yayınları: İstanbul.
- Aksan, D. (2004). *Dilbilim ve Türkçe yazıları*. Multilingual Yayınları: İstanbul.
- Aksoy, Ö. A. (1988). Atasözleri, deyimler. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksu, M. ve Fersun, B. (1986). *ODTÜ kampüsünde gençlik sorunları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basım evi.
- Aydın, E. (2006). Eski Türk yazıtlarında benzetme ilgisiyle kurulmuş cümleler üzerine. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 65-72.
- Bahar, H. İ. (2005). *Sosyoloji*. Ankara: Siyasal Yayınevi.
- Barın, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde metodoloji. *III. Uluslar Arası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*. 12-16 Aralık, İzmir.
- Batur, Z. ve Kaya, M. (2012). Divânü Lûgâti’ Türk’te dil öğretimi bağlamında sözel kültür ürünleri aracılığıyla değer aktarımı. *Turkish Studies*, 7 (1), 309-324.
- Bayraktar, H. (2012) Yabancı dilde iletişimsel yeterlilik kavramının tarihçesi ve dil öğretimine yansımaları. Şahin A. ve Kılınç A. (Ed.) içinde, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* (2. Baskı) (s. 68-79). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bayraktar, N. (2004). Kara ve siyah renk adlarının Türkçedeki kavram ve anlam boyutu üzerine. *TÖMER Dil Dergisi*, Sayı 126, s. 56-77.

- Bhattacharjee, A. (2012), Social science research: principles, methods and practices, http://scholarcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=oa_textbooks
- Brown, H. D. (1994). *Principles of language learning and teaching*. New Jersey: Prentice Hall Regents.
- Bölükbaş, F. ve Keskin F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies*, 5(4), 221-235.
- Coşkun, M. (2007). Tevriye ve çeşitleri üzerine düşünceler. *Turkish Studies*, Volume 2/4, 248-261.
- Çeçen, M. A. (2007). Yabancılara Türk atasözlerinin öğretiminde sıralamaya ilişkin bir deneme. *Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi*. 22-23 Kasım.
- Çınar, B. (2008). Teşbih (benzetme) sanatına dilbilimsel yaklaşım. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 129-142.
- Çifci, M. (2006). Argonun niteliği ve argoya bakışımız. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 6(2), 297-301.
- Çifci, M., Batur, Z. ve Keklik S. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür. Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Çotuksöken, Y. (1994), *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül Yayınları.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR*, XXX. s. 51-72.
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretmen sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık. (19. Baskı)

- Er, K. E. (2006). Yabancı dil öğretim programlarında kültürün etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 39. (1). s. 1-14.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *International Journal of Turkish Literature Culture Education*, Volume 1/2, s. 51-69.
- Ercan, L. (1998). *Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerine ait sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ergin, M. (2013). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Gökdayı, H. (2008). Türkçede kalıp sözler. *Bilig*. Sayı 44, 89-110.
- Güler, G. (2005) Avrupa Konseyi ortak dil kriterleri çerçeve programı ve Türkiye’de yabancı dil öğretim süreçleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 89-106.
- Günay, D. (2007). *Metin bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1),1-12.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt, 8. Sayı, 15. s. 123 – 148.
- Güvenç, B. (2001). *İnsan ve kültür*. (9. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Harmer, J. (2006). *The practice of English language teaching*. Longman.
- Hatiboğlu, V. (1971). *Türk dilinde ikileme*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kaplan, M. (2010). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karababa, C. C. Z. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42 (2) , 265-277.
- Kılınç, A. (2013). *Türk dili yazılı ve sözlü anlatım*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Kocaer, S. (2006). Argo ve toplumsal cinsiyet. *Milli Folklor*, 18 (71), 97-101.

- Kudret, C. (2003). *Örneklerle edebiyat bilgileri I*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Larsen-Freman, D. (2000). *Techniques and principles in language teaching*. New York: Oxford University Press.
- Mangır, M. (2011). Osman Cemal Kaygılı'nın söz varlığında argo. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, XXX, 233-252.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretimde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*. Volume 8/9, s. 297-318.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*, Çev. Ed.: Selahattin Turan, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mirici, İ.H. (2007). *Avrupa dil portfolyosu (European language portfolio)*. MEB adına Avrupa Konseyi Ulusal Koordinatörü <http://adp.meb.gov.tr> adresinden 04.05. 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Ozil, Ş. (1991). *Dil ve kültür çağdaş kültürümüz olgular-sorunlar*. İstanbul: Cem Yayınevi. 95-115.
- Özdemir, C. (2011). Samsun yöresi atasözleri ve deyimlerinde kültür aktarımı. *Samsun Sempozyumu*. 1-11.
- Özdemir, C. (2013). Dil-kültür ilişkisi: folklor ürünlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve işlevi. *Millî Folklor*, Yıl 25, Sayı 97. s. 157-166.
- Özışık, C. (2004). *Yabancı dil öğretiminde kültürel farkındalık: New Headway ders kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özsoy, B. S. (2005). *Başlangıcından günümüze örnekleriyle Türk şiiri*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. New York: Cambridge University Press.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tepeli, Y. ve Arıcı, A. F. (2012). Lise öğrencilerinin atasözlerini kavrama düzeyleri üzerine nitel bir araştırma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. Cilt, 2, Sayı, 2. s. 223-236.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- TDK. (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tezcan, M. (1985). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.
- Timurtaş, F. K. (1980). Dil meselesi. *Milli Eğitim ve Kültür*, 2/8, 35-46.
- Tok, M. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Tüm, G. ve Sarkmaz, Ö. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında kültürel öğelerin yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 448-459.
- Ünalın, Ş. (2004). *Kültür ve dil*. Ankara: Eskiyei Yayınları.
- Vardar, B. (1982). *Dilbilimin temel ilke ve kavramları*. Ankara: TDK Yayınları.
- Yağmur, K. (2013). Dil öğretiminde ana dili, ikinci dil ve yabancı dil kavramları. Durmuş M. ve Okur A. (Ed.). *Yabancılar Türkte Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Yastı, M. (2007). Türkçe deyimlerde geçen ikilemelerin ses ve şekil özellikleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 21, 51-87.

Yavuz N. (2010). Yabancı dilde deyimlerin öğretimi için bir araç geliştirme denemesi. *Dil Dergisi*, Sayı, 147. s. 7-21.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zeyrek, D. (1996). Söylem ve toplum. Kocaman A. (der) içinde *Söylem Üzerine*. S. 38-66. Ankara: Hitit Yayınevi.

Wittgenstein L. J. J. (2014). Ludwig Wittgenstein.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Wittgenstein adresinden 05.06.2014 tarihinde alınmıştır.

Ekler

Ek A: Kişisel Bilgi Formu

İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Kültürel Dil Unsurlarının Tespiti ve Sınıflandırılması

Hatice SEYMEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bu form, ikinci dil olarak Türkçe öğrenen ileri düzey öğrencilerin sosyal yaşantılarında anlamını çıkarmakta zorlandıkları dil kullanımlarını tespit etmek üzere yapılan çalışmanın bir parçasıdır. Bu çalışmaya özellikle sizin dâhil edilmeniz nedeni, Türkçeyi ileri düzeyde yabancı bir dil olarak kullanmanızdır. Aşağıda belirtilen soruları özenle cevaplamanız çalışma için oldukça önemlidir. Verdiğiniz bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacaktır.

1. Adınız:
2. Cinsiyetiniz:
3. Fakülteniz:
4. Bölümünüz:
5. Yaşınız:
6. Dil Seviyeniz:
7. Ülkeniz:
8. Ana diliniz:
9. Türkçeyi öğrenme nedeniniz:
10. Bildiğiniz diller:
11.yıl aydır Türkiye’de yaşıyorum.

Ek B: Yapılandırılmış Günlük

Tarih	
Anlamını Bilemediğim Dil Kullanımı	1.
	2.
Ne zaman, nerede, nasıl karşılaştınız?	1.
	2.

Ek C: Görüşme Formu**İleri Düzey Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Zorlandıkları Kültürel Dil Unsurlarının
Tespiti ve Sınıflandırılması**

Bu görüşme formu, ileri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları dil unsurlarına ilişkin yabancı uyruklu öğrencilerin görüşlerini almak üzere düzenlenmiştir. Görüşmeye sizin dâhil edilmeniz Türkçeyi ileri düzeyde biliyor olmanızdır. Görüşme formundaki bilgiler bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Verdiğiniz katkılar için teşekkür ederim.

Hatice SEYMEN

1. Türkçe öğrenmeyi zorluk bakımından değerlendirir misiniz?
2. Türkçeyi daha önceki öğrendiğiniz dillerle zorluk bakımından karşılaştırır mısınız?
3. Türkçenin yapı bakımından sizi zorlayan yönleri nelerdir?
4. Türkçenin anlam bakımından sizi zorlayan yönleri nelerdir?
5. Hangi dil kullanımları sizlerin anlamını çıkarmakta zorlanmanıza neden olmaktadır?
6. Türkçede anlam bakımından dikkatinizi çeken özellikleri nelerdir?
7. Gündelik hayatta en çok zorlandığınız dil kullanımları neler oldu?
8. Genel olarak Türkçeyi anlam bakımından değerlendirir misiniz?